

Id	Titel opgave	nr opg	Klas	NOVA	Chemie	Chemie Overall
1	Printen met water	1406-01	5v	5v,H8	5v,H10	5v,H10
2	Propyleenglycoldamp met nicotine	1406-10	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H2/5v,H10	4h,H7/4v,H6
3	Stabiele prestaties van suikerbieten	1406-11	3hv	3h,H6/3v,H2	3h,H1/3v,H1	3h,H4/3v,H4
4	Vier ozonvreters in atmosfeer	1406-12	5,6v	6v,H12	5v,H10	5v,H10
5	Zoek het polonium	1406-13	4,5v	4h,H1/4v,H1	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
6	Elektriciteit uit afvalgas	1406-14	5v	5v,H9	6v,H16	6v,H20
7	Ik voorzie een CO ₂ tekort	1406-15	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3	4h,H1/4v,H7
8	Argon in de ruimte	1406-02	4hv	4h,H1/4v,H1	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
9	Schone kleding zonder palmolie	1406-03	5hv	5h,H10/6v,H13	5h,H14/6v,H17	5h,H7/4v,H6
10	Mosterdgas zoekt opruimdienst	1406-04	5v	5v,H10	5v,H10	6v,H20
11	Minisyn gasgenerator	1406-05	3v, 4hv	3v,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3	4h,H1/4v,H7
12	Imazalil	1406-06	4hv	4v,H3	4v,H3	4v,H6
13	Zuurstof in ruimtestation ISS	1406-07	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4	3h,H4/3v,H4
14	Radicale chemie	1406-08	5,6v	5v,H10	5v,H10	5v,H12
15	Arseen maakt waterstof	1406-09	5v	5v,H9	6v,H16	6v,H17
16	Kevertruc verdedigt pinautomaten	1408-01	4hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	4h,H1/4v,H1
17	Contactlens Google meet bloedsuiker	1408-10	5v	5v,H9	6v,H17	6v,H19
18	Superkatalysator zet CO ₂ om in CO	1408-02	4hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	5h,H9/4v,H7
19	Lignineprobleem opgelost	1408-03	5v	5v,H8	5v,H12	5v,H15
20	Serieus afbreekbaar bioplastic	1408-04	5v	6v,H11	6v,H19	6v,H18
21	Goedkoop struviet	1408-05	4hv	4h,H4/4v,H4	4h,H4/4v,H5	4h,H5/4v,H4
22	Productie duurzame energie stijgt, maar niet snel genoeg	1408-06	4hv	4v,H3	4v,H3	4v,H7
23	Groen, goud, blond	1408-07	4hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	5h,H9/4v,H7

24	Bodem boert CO ₂ weer omhoog	1408-08	5,6v	6v,H14	6v,H19	6v,H20
25	Meer ozon door alcoholauto	1408-09	5,6v	5v,H10	6v,H16	6v,H20
26	Robotpil kan injecties overbodig maken	1409-01	4,5hv	5h,H7/5v,H6	4h,H8/4v,H8	4h,H1/4v,H1
27	Efficiënte elektrolysetechniek voor waterstofproductie	1409-02	5v	5v,H9	6v,H16	6v,H20
28	De kat op de tumor binden	1409-03	5v	5v,H8	5v,H10	5v,H12
29a	Wetenschappers maken ethanol uit koolstofmonoxide versie I	1409-04a	5v	6v,H12	6v,H16	6v,H20
29b	Wetenschappers maken ethanol uit koolstofmonoxide versie II	1409-04b	5v	5v,H8	6v,H16	6v,H20
30	Onze slinkende energievoorraad	1409-05	4hv	4v,H3	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3
31a	Nu is pindakaas of chocola al net zo slecht als tabak versie I	1409-06a	5hv	6v,H13	6v,H17	5v,H14
31b	Nu is pindakaas of chocola al net zo slecht als tabak versie II	1409-06b	3-6hv	5v,H8	5v,H10	5v,H14
31c	Nu is pindakaas of chocola al net zo slecht als tabak versie III	1409-06c	5,6v	5v,H8	5v,H10	5v,H14
32	Nieuw chemisch middel belooft revolutie in papierindustrie	1409-07	4,5hv	4h,H3/4v,H2	4h,H6/4v,H6	4h,H7/4v,H6
33	Solarjet maakt kerosine uit zonlicht	1409-08	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4	3h,H4/3v,H4
34	Power-to-gas-installatie	1409-09	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H14/6v,H16	5h,H9/6v,H17
35a	3D geprinte fopframboos versie I	1410-01a	3,4hv	3h,H6/4v,H2	3h,H6/3v,H6	3h,H8/3v,H8
35b	3D geprinte fopframboos versie II	1410-01b	5h; 5,6v	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H19	5h,H11/6v,H19
36	Hoeveel zuurstof produceert een boom gemiddeld?	1410-02	4,5hv	4h,H2/4v,H1	4h,H5/4v,H4	4h,H3/4v,H3
37	Planten maken groene stroom	1410-03	5v	5v,H9	6v,H16	5h,H9/6v,H17
38	Waar komt de batterij vandaan?	1410-04	5v	5v,H9	5v,H11	6v,H17

39	Nano-ui	1410-05	5,6v	6v,H13	6v,H19	6v,H18
40	Centraal verwarmd nanodeeltje	1410-06	5,6v	6v,H11	6v,H15	6v,H15
41	Gas uit licht en water	1410-07	5v	5v,H9	6v,H16	6v,H15
42	Doodzonde om op te stoken	1410-08	5,6v	6v,H14	6v,H16	6v,H15
43	Bioaromaten in opmars	1410-09	5,6v	6v,H11	6v,H15	6v,H15
44	Kat maakt etheen van methaan	1411-01	5,6v	5v,H8	5v,H14	4v,H6
45a	Oude accu wordt nieuwe zonnecel versie I	1411-02a	5v	6v,H13	6v,H16	6v,H17
45b	Oude accu wordt nieuwe zonnecel versie II	1411-02b	5h	5h,H11	5h,H14/5v,H16	5h,H11/6v,H15
45c	Oude accu wordt nieuwe zonnecel versie III	1411-02c	5hv	5h,H7/5v,H9	5h,H11/6v,H16	5h,H9/5v,H11
46	Botten gemaakt van bier	1411-03	4hv	4h,H4/4v,H4	4h,H4/4v,H5	4h,H5/4v,H4
47	Zonnepanelen produceren mierenzuur	1411-04	3hv	3h,H4/3v,H4	3h,H3/3v,H3	3h,H4/3v,H4
48	Tijdelijke tatoeage haalt stroom uit zweet	1411-05	5,6v	5v,H9	6v,H16	6v,H17
49	Naar 50km op zoetjes, kaarsvet en lachgas	1411-06	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4	3h,H5/3v,H5
50	Krypton dateert eeuwig ijs	1411-07	4hv	4h,H1/4v,H1	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
51	Enzym duikt in furanen	1411-08	5,6v	5v,H8	5v,H11	5h,H9/5v,H11
52	Te simpel	1411-09	5,6v	5v,H8	5v,H11	5v,H11
53	Tot het laatste kooltje	1411-10	3hv	3h,H4/3v,H5	3h,H4/3v,H4	3h,H5/3v,H5
54	Ethanol kraakt lignine	1501-01	5hv	5v,H8	5v,H10	4v,H6
55	Cholesterol voedt sensor	1501-02	5,6v	5v,H9	6v,H17	6v,H17
56	600 km op 1 tankbeurt	1501-03	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/6v,H16	5h,H9/56v,H17

57	Een boodschappentas van vissenslijm	1501-04	5,6v	6v,H13	6v,H17	5v,H14
58a	Mesvrij vest versie I	1501-05a	3hv	3h,H5/3v,H5	3h,H4/3v,H4	3h,H4/3v,H4
58b	Mesvrij vest versie II	1501-05b	5hv	6v,H11	5v,H12	5v,H9
59	Complex molecuulontdekt in de ruimte	1501-06a	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/5v,H10	4h,H7/4v,H6
60	Vertakte moleculen op sterrenstof	1501-06b	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H3/5v,H10	4h,H7/4v,H6
61	Complexe organische moleculen gevonden in de ruimte	1501-06c	6v	5v,H7	5v,H10	4v,H6
62	Nieuw kristal neemt zuurstof efficiënt op	1501-07	5v	4v,H6	4v,H7	4v,H2
63	Het is nu echt tijd voor SMA	1501-08	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H12/5v,H10	4h,H7/4v,H6
65	Magisch zand	1501-09	3,4hv	3h,H1/3v,H1 4h,H3/4v,H2	3h,H1/3v,H1	3h,H1/3v,H1
66	Koning opent DSM-fabriek in VS	1501-10	5hv	5h,H1/5v,H8	5h,H12/6v,H15	5h,H11/5v,H15
67	Bandje om membraaneiwit	1502-01	5v	6v,H11	6v,H15	5v,H13
68	Afgevangen CO ₂ input voor nieuwe producten	1502-02	3hv	3h,H3/3v,H4	3h,H3/3v,H3	3h,H4/3v,H4
69	Natuurgetrouw magnetiet	1502-03	4hv	4h,H6/4v,H6	4h,H4/4v,H5	4h,H5/4v,H4
70	Het terroir zit vol gele en blauwe poeders	1502-04	4hv	4h,H4/4v,H4	4h,H4/4v,H5	4h,H5/4v,H4
71a	AkzoNobel en Photanol gaan uit zonlicht en CO ₂ chemicaliën maken (versie 3hv)	1502-05a	3hv	3h,H3/3v,H4	3h,H3/3v,H3	3h,H4/3v,H4
71b	AkzoNobel en Photanol gaan uit zonlicht en CO ₂ chemicaliën maken (versie 4hv)	1502-05b	4hv	4v,H3	4v,H7	4h,H1/4v,H1
72	Schaliegaswinning stinkt	1502-06	5v	6v,H12	6v,H16	4h,H7/4v,H7
73	Iets lager suikergehalte in vijfde campagneweek	1502-07	3hv	3h,H3/3v,H2	3h,H6/3v,H6	3h,H2/3v,H2

74	Wat is CCS?	1502-08	4hv	4v,H3	4h,H3/4v,H3	4h,H1/4v,H7
75	Nieuwe wet haalt streep door vele koudemiddelen	1502-09	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H2/4v,H3	4h,H7/4v,H6
76	Visie duurzame brandstoffenmix	1502-10	5v	5v,H9	6v,H16	6v,H17
77	Hoe kan de zon branden als er geen zuurstof is in de ruimte?	1503-01	4hv	4h,H1/4v,H1	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
78	Chemisch spaakwiel	1503-02	5,6v	5v,H7	5v,H10	4v,H6
79	Recycling tandpastatubes met magnetron	1503-03	4,5v	6v,H11	6v,H19	6v,H11
80	Vitamine C	1503-04	5v	5v,H9	5v,H13	5v,H11
81a	De suikerbiet als het nieuwe goud	1503-05a	3hv	3h,H7/3v,H7	3h,H7/3v,H7	3h,H8/3v,H8
81b	De suikerbiet als het nieuwe goud	1503-05b	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H19	5h,H11/6v,H20
82	Teflon helpt palladium	1503-06	5v	6v,H11	6v,H19	6v,H18
83	Slimme polymeren repareren je knie	1503-07	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H15	5h,H10/5v,H13
84	Suikerunie lonkt naar de chemie	1503-08	5v	4v,H3	5v,H14	6v,H18
85	Water ouder dan zon	1503-09	4hv	4h,H1/4v,H1	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
86	Polymeer trouwt spiegelbeeld	1503-10	5,6v	6v,H11	6v,H15	5v,H12
87	Negenwaardig iridium	1504-01	5,6v	5v,H7	6v,H18	5v,H12
88	Nieuwe microben voor Mars	1504-02	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4	3h,H4/3v,H4
89	Witte wijn heeft ook roodpigment	1504-03	5,6v	6v,H12	5v,H10	5v,H10
90	Oostenrijkse onderzoekers veranderen CO2 in alcohol	1504-04	5,6v	6v,H14	6v,H19	6v,H18

91	Methaan op Mars	1504-05	4hv	4h,H4/4v,H4	5h,H11/5v,H11	5h,H9/5v,H11
92	Pectine en brandstof uit koffiepulp en drab	1504-06	5hv,6v	5h,H11/6v,H14	5h,H14/6v,H16	5h,H11/6v,H20
93	Er was vrijwel geen zuurstof voor oerdieren	1504-07	4hv	4h,H1/4v,H1	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
94	Perovskiet maakt waterstof	1504-08	5,6v	5v,H9	6v,H16	5v,H11
95	MOF in dunne plakjes	1504-09	5,6v	5v,H7	6v,H18	6v,H18
96	Ruimtereis op hybride stuwstof	1504-10	5v	5v,H9	6v,H16	5v,H11
97	Hoe natrium ontploft	1505-01	4,5hv	4h,H6/4v,H5	4h,H2/4v,H2	4h,H1/4v,H1
98	Natriumexplosie	1505-02	3hv	3h,H3/3v,H4	3h,H3/3v,H3	3h,H3/3v,H3
99a	Zoete rozengeur is pure chemie (versie I)	1505-03a	5,6v	5v,H7	5v,H10	5v,H12
99b	Zoete rozengeur is pure chemie (versie II)	1505-03b	5,6v	5v,H7	5v,H10	5v,H12
99c	Zoete rozengeur is pure chemie (versie III)	1505-03c	5,6v	5v,H7	5v,H10	5v,H12
100	Hoe het leven zich een draai gaf	1505-04	5,6v	5v,H7	5v,H10	5v,H12
101a	Fortune telling fish (versie I)	1505-05a	3hv	3h,H3/3v,H4	3h,H2/3v,H2	3h,H1/3v,H1
101b	Fortune telling fish (versie II)	1505-05b	5hv	4h,H3/4v,H2	4h,H6/4v,H6	4h,H4/4v,H3
102	Boor bindt beryllium	1505-06	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
103	Manier om ei te 'ontkoken' helpt ook tegen kanker	1505-07	6v	6v,H13	6v,H17	5v,H14
104	Recept voor groenere nylon	1505-08	5,6v	6v,H14	6v,H15	6v,H11

105	Hoe azobenzeen werkt	1505-09	5v	5v,H7	5v,H10	5v,H12
106a	Da Vinci brug van ijs (versie 1)	1509-01a	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
106b	Da Vinci brug van ijs (versie 2)	1509-01b	3,4hv	3h,H5/3v,H5	3h,H7/3v,H7	3h,H1/3v,H1
107	Groene PETfles uit afvalhout	1509-02	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H15	5h,H10/5v,H13
108	Eeneiige tweelingen uit elkaar houden? Verhit hun DNA	1509-03	4hv; 5,6v	4h,H3/4v,H2	4h,H6/4v,H6	4h,H4/4v,H3
109	Bioplastics in melkpakken Friesland Campina	1509-04	5hv; 6v	5h,H9/6v,H11	5h,H14/6v,H18	5h,H11/6v,H18
110	Spelenderwijs stikstof splitsen	1509-05	5v	5v,H7	6v,H18	5v,H12
111	Pyrolysefabriek in Hengelo geopend	1509-06	3hv	3h,H3/3v,H4	3h,H4/3v,H4	3h,H4/3v,H4
112	Kant en klaar in karton	1509-07	5hv	6v,H11	5h,H11/5v,H11	5h,H9/5v,H11
113	We gooien voor 48 miljard aan metalen weg	1509-08	3hv	3h,H5/3v,H6	3h,H7/3v,H5	3h,H6/3v,H6
114	Katalysator versnelt omzetting biomassa	1509-09	5hv	5h,H9/5v,H8	5h,H11/6v,H16	4h,H7/5v,H12
115a	Dunne film voorkomt verdamping (versie 1)	1509-10a	3-5hv	4h,H3/4v,H2	4h,H8/5v,H10	5h,H11/6v,H18
115b	Dunne film voorkomt verdamping (versie 2,3)	1509-10b	3hv	3h,H6	3h,H6/3v,H6	3h,H1/3v,H1
115c	Dunne film voorkomt verdamping (versie 4)	1509-10c	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H6/4v,H6	4h,H4/4v,H3
115d	Dunne film voorkomt verdamping (versie 5)	1509-10d	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H5/4v,H4	4h,H3/4v,H3
116	Knieschijf uit de printer	1509-11	5hv; 6v	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H19	5h,H10/6v,H18
117	Schiphol zuivert afvalwater met algen en CO2	1510-01	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4
118	Zesring kopieert zichzelf	1510-02	5,6v	5v,H9	5v,H8	5v,H11
119	Zink leidt tot nierstenen	1510-03	5,6v	5v,H9	5v,H12	5v,H9
120	Europium slaat neer (versie 1)	1510-04	6v	5v,H7	6v,H18	5v,H12
121	Europium slaat neer (versie 2)	1510-05	5hv	5h,H7/5v,H9	5h,H11/5v,H11	5h,H9/5v,H11
122	Waterstof uit windenergie	1510-06	3hv	3h,H3/3v,H4	3h,H3/3v,H3	3h,H4/3v,H4
123	Enzymcocktail kraakt biomassa	1510-07	5hv	5h,H10/6v,H13	5h,H10/6v,H17	4h,H7/5v,H14

124	Variaties op carbid	1510-08	4,5v	5v,H7	6v,H18	5v,H12
125	De kern van de aarde bevat 90% van al het zwavel op aarde	1510-09	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
126	Membraanloos water splitsen	1510-10	5hv	5v,H9	5v,H11	5v,H11
127	Biobased smartphone	1511-01	5,6v	6v,H11	6v,H19	6v,H18
128	Ijsklontjes	1511-02	3v, 4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
129	Koolzuur in beeld	1511-03	5v	5v,H7	6v,H18	5v,H12
130a	Magische kerstboom (versie 1)	1511-04a	3-6hv	3h,H1/3v,H1	3h,H1/3v,H1	3h,H1/3v,H1
130b	Magische kerstboom (versie 2)	1511-04b	4-6hv	4h,H4/4v,H4	4h,H4/4v,H5	4h,H5/4v,H4
131a	Shell geeft toe: niet goed opgelet (versie 1)	1511-05a	4hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/6v,H19	5h,H11/6v,H20
131b	Shell geeft toe: niet goed opgelet (versie 2)	1511-05b	5hv	4v,H5	5h,H14/6v,H18	5h,H11/5v,H20
131c	Shell geeft toe: niet goed opgelet (versie 3) Wat voorafging	1511-05c	4,5v	4v,H5	4v,H3	4v,H6
132	Wetenschappers transformeren CO2 in koolstofvezels	1511-06	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H7/3v,H7	3h,H4/3v,H4
133	CO2 is niet vies	1511-07	3,4hv	3h,H4/3v,H5	3h,H7/3v,H7	3h,H7/3v,H7
134	Groene stroom over	1511-08	5hv	5h,H7/5v,H9	5h,H11/6v,H16	5h,H11/5v,H15
135	Ijslandse CO2 recycler gaat de commerciële markt op	1511-09	4hv	4v,H3	4h,H3/4v,H3	4h,H7/4v,H7
136	MOF zift acetyleen	1511-10	5hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3	4h,H3/4v,H3
137a	Tagetesrassen testen op productie luteïne (versie 1)	1601-01a	3hv	3h,H7/3v,H7	3h,H6/3v,H6	3h,H1/3v,H1
137b	Tagetesrassen testen op productie luteïne (versie 2)	1601-01b	4hv	4h,H3/4v,H2	5h,H14/6v,H19	5h,H11/5v,H15
138	Nooit meer de geur van varkens	1601-02	3hv	3h,H1/3v,H1	3h,H1/3v,H1	3h,H2/3v,H2
139	Chloortransport op Betuweroute gestopt	1601-03	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H3/3v,H3	3h,H4/3v,H4
140	Koffiecupjes hebben prijs	1601-04	5hv, 6v	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H19	5h,H11/5v,H15
141	Drinkbaar water	1601-05	3hv	3h,H1/3v,H1	3h,H1/3v,H1	3h,H2/3v,H2

142a	Planeet volop peroxide (versie 1)	1601-06a	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H3/3v,H3	3h,H4/3v,H4
142b	Planeet volop peroxide (versie 2)	1601-06b	5v	5v,H7	6v,H18	5v,H12
142c	Planeet volop peroxide (versie 3)	1601-06c	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H4/4v,H5	4h,H5/4v,H4
143	Koester onze gascentrales	1601-07	5hv	5h,H11/6v,H14	4h,H3/4v,H3	4h,H7/4v,H7
144	Chloorvrij rood is niet lelijk	1601-08	5v	5v,H7	5v,H10	5v,H13
145	Kobalt reduceert CO2	1601-09	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
146a	Een lamp laten branden op zout water (versie 1)	1602-01a	5hv	5h,H7/5v,H9	5h,H11/6v,H16	5h,H9/6v,H17
146b	Een lamp laten branden op zout water (versie 2)	1602-01b	3-5hv	5h,H7/5v,H9	5h,H11/6v,H16	5h,H9/6v,H17
147	Kooldioxide gebonden in cement	1602-02	5v	5v,H9	6v,H19	5h,H11/5v,H15
148	Bliksemsnelle manier om mierenzuur te maken	1602-03	5v	6v,H14	6v,H16	6v,H15
149	Plastic flessendoppen omsmelten tot skateboards	1602-04	5hv, 6v	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H19	5h,H10/5v,H15
150	Waterzuivering kan nog klimaatvriendelijker	1602-05	5,6v	5v,H9	6v,H19	5v,H12
151	Aardolievrije PET-fles komt eraan	1602-06	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H15	5h,H11/5v,H15
152	Creatief met hout	1602-07	5v	6v,H11	5v,H10	5v,H15
153	OCI Nitrogen opent haventerminal	1602-08	5v	4v,H4	4v,H5	4v,H4
154	Weerbarstige stikstofoxides	1602-09	4hv	4h,H6/4v,H5	4h,H3/4v,H2	4h,H3/4v,H3
155	AkzoNobel werkt aan businesscase recyclingfabriek	1602-10	5v	6v,H14	5v,H14	5v,H15
156	Smartphone werkt week op brandstofcel	1602-11	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/6v,H16	5h,H9/6v,H17
157	Lancering studentenraket TU-Delft mislukt	1602-12	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
158	Lovejoy	1603-01	5,6v	5v,H7	6v,H18	5v,H12
159	Fruitbedrijf Stevensbeek gaat zelf drank stoken	1603-02	3,4hv	3h,H2/3v,H2 4h,H6/4v,H5	3h,H3/3v,H3	3h,H4/3v,H4

160	Grootste cellulose-ethanolfabriek	1603-03	4v, 5hv	4h,H2/4v,H1	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3
161	Eiwit maakt Stevia minder bitter	1603-04	6v	6v,H13	6v,H17	5v,H14
162	Eierdoos vangt CO2 weg uit fabrieksrook voor hergebruik	1603-05	3,4hv	3h,H3/3v,H4 4h,H6/4v,H5	3h,H7/3v,H7	3h,H8/3v,H8
163	Polymeer tegen kerosinebrand	1603-06	4hv	4h,H3/4v,H2	5h,H12/6v,H15	5h,H10/5v,H13
164a	Warmtebatterij voor opslag zonne-energie (versie 1)	1603-07a	3hv	3h,H4/3v,H5	3h,H7/3v,H7	3h,H5/3v,H5
164b	Warmtebatterij voor opslag zonne-energie (versie 2)	1603-07b	4hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	5h,H11/6v,H20
165	Silicium smelten voor energie-opslag	1603-08	4v	4v,H5	4v,H3	4v,H7
166	De schone schijn van volkswagen	1603-09	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3	4h,H7/4v,H7
167	Glycerol omgekat tot methanol	1603-10	5hv	5v,H8	5h,H9/5v,H14	4h,H7/4v,H6
168	COPS vervangt PT	1603-11	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H3/4v,H3	4h,H7/4v,H7
169	Magische stiften	1604-01	5hv	5h,H8/5v,H9	4h,H7/4v,H9	5h,H8/5v,H8
170	Periodiek systeem verwelkomt vier nieuwe elementen	1604-02	4hv	4h,H1/4v,H1	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
171	Gezocht: een atoomnaam die wat beter bekt dan ununtritium	1604-03	4hv	4h,H1/4v,H1	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
172	Van visnet naar bikini	1604-04	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H15	5h,H10/5v,H13
173	Onwel door dampen	1604-05	4hv	4h,H6/4v,H6	5h,H13/5v,H8	5h,H8/5v,H9
174	Kabelbacterie redt Grevelingenmeer	1604-06	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/5v,H11	5h,H9/5v,H11
175	Nooit meer poetsen	1604-07	5,6v	6v,H11	6v,H19	5h,H10/6v,H18
176	Metaalpoeder: de nieuwe brandstof?	1604-08	3hv,4hv	3h,H2/3v,H2 4h,H6/4v,H5	3h,H4/3v,H4	3h,H4/3v,H4
178	Warmte in kalk	1604-09	4hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	5h,H11/6v,H20
179	Nanodestillatie	1604-10	3hv	3h,H1/3v,H1	3h,H1/3v,H1	3h,H2/3v,H2
180	Carbidschieten	1604-11	4hv	4h,H2/4v,H1	4h,H5/4v,H4	4h,H1/4v,H1

181a	Slimme jongens: Neanderthalers maakten vuur met mangaanoxide (versie 1)	1605-01a	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4	3h,H5/3v,H5
181b	Slimme jongens: Neanderthalers maakten vuur met mangaanoxide (versie 2)	1605-01b	4hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	4h,H1/4v,H1
181c	Slimme jongens: Neanderthalers maakten vuur met mangaanoxide (versie 3)	1605-01c	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H8/4v,H1	4h,H1/4v,H1
182	Splijttingsproces thoriumreactor	1605-02	4hv	4h,H1/4v,H1	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
183a	Kassabon (versie 1)	1605-03a	3hv	3h,H1/3v,H1	3h,H2/3v,H2	3h,H1/3v,H1
183b	Kassabon (versie 2)	1605-03b	3hv	3h,H1/3v,H1	3h,H1/3v,H1	3h,H5/3v,H5
184	Accu met thermostaat	1605-04	4,5hv	4h,H3/4v,H2	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
185	Flesjes maken uit fructose	1605-05	5,6v	6v,H11	6v,H15	5v,H18
186	Extra supersterke vezel	1605-06	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H15	5h,H10/6v,H18
187	CO ₂ als ontsnappingskunstenaar	1605-07	5hv	5h,H7/5v,H6	4h,H7/5v,H9	5h,H8/5v,H9
188	Zijn synthetische vitamines net zo gezond als natuurlijke?	1605-08	5,6v	5v,H7	5v,H10	5v,H12
189	Nieuwe regels voor hydrocrackerkat	1605-09	5hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3	4h,H7/4h,H7
190	Pyrolysefabriek voor duurzame recycling autobanden	1605-10	5,6v	6v,H11	6v,H19	6v,H18
191	Kobaltkat tegen broeikasgas	1605-11	5v	4v,H5	4v,H7	4v,H7
192a	Zijdeachtige coating houdt aarbeien langer vers zonder koeling (versie 1)	1609-01a	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H6/3v,H6	3h,H4/3v,H4
192b	Zijdeachtige coating houdt aarbeien langer vers zonder koeling (versie 2)	1609-01b	6v	6v,H13	6v,H17	5v,H14
193	Peroxide voor de kleine man	1609-02	4,5hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	4h,h1/4v,H1
194	DSM levert materiaal voor smartwatch	1609-03	3hv	3h,H5/3v,H5	3h,H7/3v,H5	3h,H6/3v,H6
195	Lactide en aminozuren	1609-04	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H10/6v,H10	4h,H7/4v,H6
196	Bipolair membraan	1609-05	5,6v	5v,H9	6v,H16	5v,H11
197	Waterstofproductie krijgt boost	1609-06	5v	5v,H9	6v,H16	5v,h11
198	Creatief met DNA	1609-07	5hv	5h,H10/6v,H13	5h,H10/6v,H17	5h,H7/5v,H14

199	Mossellijm lapt wonden pijnsnel op	1609-08	5,6v	6v,H13	6v,H19	5v,H14
200	Staalproductie zonder CO ₂ -uitstoot	1609-09	3hv	3h,H5/3v,H6	3h,H3/3v,H5	3h,H6/3v,H6
201	Meer staal, minder CO ₂	1609-10	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/5v,H11	5h,H9/5v,H11
202	Recycling preparative HPLC	1609-11	5,6v	6v,H12	5v,H10	5v,H10
203a	Eigen brandstof met bionisch blaadje en zon (versie 1)	1610-01a	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H3/3v,H3	3h,H4/3v,H4
203b	Eigen brandstof met bionisch blaadje en zon (versie 2)	1610-01b	4hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	5h,H9/4v,H7
204	Anorganisch anti-aromatisch	1610-02	6v	5v,H7	6v,H18	5v,H12
205	Stap voor stap	1610-03	5,6v	5v,H7	6v,H18	5v,h12
206	Kat kent zijn alkanen	1610-04	5,6v	5v,H7	5v,H10	5v,H12
207	Wetenschappers produceren stroom uit zeewater met nieuwe methode	1610-05	3hv	3h,H3/3v,H4	3h,H3/3v,H3	3h,H4/3v,H4
208	Biodiesel uit magnetron	1610-06	5hv	5h,H11/4v,H3	5h,H11/5v,H14	4h,H7/4v,H6
209	Armband toont je promillage	1610-07	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/5v,H10	5h,H9/5v,H11
210	Deze tattooo waarschuwt je wanneer je dronken bent	1610-08	5v	5h,H8/5v,H9	6v,H16	5v,H11
211	Ammoniak als energieopslag	1610-09	5v	5v,H9	6v,H16	6v,H17
212	Minder NOx aan de uitlaat	1610-10	5hv	4h,H6/4v,H5	5h,H11/6v,H16	5h,H11/6v,H20
213	Scheidsrechter geeft kersttintje aan toss	1610-11	5,6v	5v,H7	6v,H18	5v,H12
214	Plant-E	1611-01	5v	5v,H9	6v,H16	6v,H17
215	Groene polyamides stap dichterbij	1611-02	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H14/6v,H19	5h,H11/5v,H15
216	Nieuwe bus stoot alleen water uit	1611-03	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/6v,H16	5h,H9/6v,H20
217	Zetmeel geeft PE-folie betere barrière-eigenschappen	1611-04	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H19	5h,H11/6v,H18
218	Folie van zetmeel en polyethyleen	1611-05	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H19	5h,H11/6v,H20
219	Jupiter bevriest eigen maan tijdens zonsverduistering	1611-06	3hv	3h,H1/3v,H1	3h,H1/3v,H1	3h,H1/3v,H1

220	Meer elektriciteit door koolstofdioxide	1611-07	5,6v	5v,H9	6v,H16	6v,H17
221	Metathese tegen plastic soap	1611-08	5v	5v,H8	5v,H10	4v,H6
222	Gemuteerde rups spint het kogelvrije vest van de toekomst	1611-09	6v	6v,H13	6v,H19	6v,H18
223	Maagzuur brandt niet, maar ontsteekt	1611-10	5hv	5h,H7/5v,H6	4h,H7/5v,H9	5h,H8/5v,H9
224	Generatie aangebakken	1611-11	5hv	5h,H9/5v,H8	5h,H12/5v,H10	4h,H7/4v,H6
225	Nederlander Feringa wint Nobelprijs voor scheikunde	1612-01	3hv	3h,H1/3v,H1	3h,H3/3v,H3	3h,H3/3v,H3
226	Nederlandse hoogleraar Ben Feringa krijgt Nobelprijs voor de chemie	1612-02	4hv	4h,H6/4v,H5	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
227	Nobelprijs 2016 chemie	1612-03	5,6v	5v,H7	6v,H19	5v,H12
228	Moleculaire motor I	1612-04	5,6v	5v,H7	6v,H19	5v,H12
229	Moleculaire motor II	1612-05	5,6v	5v,H7	6v,H19	5v,H12
230	Chiraal in de sterren geschreven	1701 -09	5,6v	5v,H7	5v,H10	5v,H12
231	Eerste jeansblauw is 6000 jaar oud	1701-01	5,6v	5v,H10	6v,H18	6v,H18
232a	Actie tegen koolmonoxide I	1701-02 I	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4	3h,H5/3v,H5
232b	Actie tegen koolmonoxide II	1701-02 II	5v	5v,H9	6v,H16	6v,H17
233	Productie van waterstof via elektrolyse	1701-03	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/6v,H16	5h,H9/6v,H20
234	Idyllisch meer is een tijdbom	1701-04	4hv	4h,H2/4v,H1	4h,H6/4v,H6	4h,H3/4v,H3
235	Membraan maakt benzeen van methaan	1701-05	5,6v	5v,H8	5v,H10	4v,H6
236	Bacterie vreet batterij op	1701-06	5hv	5h,H7/5v,H6	4h,H7/5v,H9	5h,H8/5v,H9
237	Power to liquids	1701-07	5hv	5h,H10	5h,H11/6v,H16	5h,H11/5v,H15
238	Self-healing aircraft wings	1701-08	5,6v	6v,H11	6v,H19	6v,H18
239	Energie uit koolstofdioxide	1701-10	5v	5v,H9	6v,H16	6v,H17
240	Struviet duurzame vervanger kunstmestfosfaat	1702-01	5hv	4h,H4/4v,H4	5h,H13/5v,H8	5h,H11/5v,H15

241	Eutectisch oplosmiddel vangt zware metalen	1702-02	5hv	4h,H5/4v,H3	4h,H6/4v,H6	4h,H4/4v,H3
242	Goedkoop recept voor aldehydes	1702-03	5,6v	5v,H8	5v,H10	4v,H6
243	Wetenschap maakt melkchocola net zo gezond als pure chocola	1702-04	4hv	4h,H3/4v,H2	5h,H10/5v,H10	5v,H12
244	Mobiele machine raffineert gras tot grondstof	1702-05	3hv	3h,H7/3v,H7	3h,H7/3v,H7	3h,H6/3v,H6
245a	CO ₂ verandert in alcohol I	1702-06 I	3hv	3h,H3/3v,H4	3h,H3/3v,H3	3h,H4/3v,H4
245b	CO ₂ verandert in alcohol II	1702-06 II	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/5v,H10	5h,H9/5v,H11
246	Wat was die groene gloed boven Engeland?	1702-07	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
247	Reactor van de toekomst vreet kernafval	1702-08	4,5hv	4h,H1/4v,H1	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
248	Investerings in chloorindustrie lopen gevaar	1702-09	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H14/6v,H19	5h,H9/5v,H11
249	Partij kiezen rond cellulose	1702-10	5hv	5h,H9/5v,H8	5h,H12/5v,H10	5h,H11/5v,H15
250	Recept voor amorfe siliciumanode	1702-11	4,5hv	4h,H3/4v,H2	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
251a	Stoppen we straks ijzer in de tank? I	1703-01 II	3hv	3h,H6/3v,H5	3h,H4/3v,H4	3h,H4/3v,H4
251b	Stoppen we straks ijzer in de tank? II	1703-01 II	4,5hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	4h,H1/4v,H7
252	Corbion en Total werken samen in bioplastic	1703-02	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H19	5h,H11/6v,H18
253	Milieuvriendelijkere autoband	1703-03	5v	6v,H11	6v,H15	5v,H13
254	Kooldioxide als grondstof voor plastic	1703-04 A	5,6v	6v,H11	6v,H15	5v,H13
255	PUR kan een stuk groener	1703-04 B	5,6v	5h,H11/6v,H14	5h,H14/6v,H19	5h,H11/5v,H15
256	Methaan pulsend vloeibaar maken	1703-05	5v	5v,H8	5v,H10	4v,H6
257a	Nieuwe flowbatterij I	1703-06 I	3hv	3h,H3/3v,H4	3h,H3/3v,H3	3h,H4/3v,H4
257b	Nieuwe flowbatterij II	1703-06 II	5h, 5,6v	5h,H8/5v,H9	5h,H11/6v,H16	5h,H9/5v,H11
258	Oude banden, gloednieuwe cabon black	1703-07	3hv	3h,H5/3v,H5	3h,H7/3v,H7	3h,H6/3v,H6
259a	Methaan legt koolstofdioxide vast I	1703-08 A	5hv	4h,H6/4v,H6	5h,H9/5v,H8	4h,H1/4v,H7

259b	Methaan legt koolstofdioxide vast II	1703-08 A	5hv	4h,H6/4v,H6	5h,H9/4v,H7	4h,H1/4v,H7
260	Methaan valoriseert koolstofdioxide	1703-08 B	5hv	4h,H6/4v,H6	5h,H9/5v,H10	4h,H6/4v,H6
261	Recep-t voor veilige rookgranaat	1703-09	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/6v,H19	5h,H9/5v,H11
262	Nanoraket met rem	1704-01	5,6v	5v,H10	6v,H15	5v,H13
263	Elektriciteitsopslag en waterstofproductie ineen	1704-02	5,6hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/6v,H16	5h,H9/5v,H11
264	Grote vaart vanaf 2020 op zwavelarme brandstof	1704-03	3hv	3h,H4/3v,H5	3h,H4/3v,H4	3h,H4/3v,H4
265	Reststroom van kerstbomen gebruiken voor duurzaam plastic	1704-04	5,6v	6v,H12	5v,H10	5v,H12
266	Anorganisch Zwitsers zakmes zuivert water	1704-05	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H4/4v,H6	4h,H5/4v,H4
267	Tegengif tegen kolendamp	1704-06	4hv	4h,H6/4v,H6	5h,H13/5v,H8	4h,H7/4v,H7
268	Zelfhelend kunstbot van nanodeeltjes	1704-07	5hv	5h,H9/6v,H11	4h,H6/4v,H6	4h,H4/4v,H3
269	Organici maken aminozuren van koolstofdioxide	1704-08	5,6v	5v,H7	6v,H18	5v,H12
270	Kristal zuigt koolstofdioxide	1704-09	4,5hv	4h,H3/4v,H2	4h,H2/4v,H6	4h,H7/4v,H6
271	Biocorrosie bedreigt wasmachine	1704-10	4hv	4h,H3/4v,H2	5h,H11/5v,H11	5h,H9/5v,H11
272	Helium doet het met natrium	1705-01	6v	5v,H7	6v,H18	5v,H12
273	Eindelijk bestaat het: metaalwaterstof	1705-02	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
274	Bovengrondse goudmijn: je oude mobieltje recyclen	1705-03	3hv	3h,H5/3v,H6	3h,H7/3v,H7	3h,H6/3v,H6
275	Spier' van textiel	1705-04	5,6v	6v,H11	6v,H18	5v,H12
276	Bioplastic oogst grote doorbraak	1705-05	3hv	3h,H5/3v,H5	3h,H7/3v,H7	3h,H8/3v,H8
277	Duitse tieners in tuinhuisje dood door koolmooxide	1705-06	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4	3h,H4/3v,H4
278	Buitenaards gevoelige capillaire elektroforese	1705-07	5,6v	6v,H13	5v,H10	5v,H12
279	Rijden op whiskyafval	1705-08	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/5v,H10	4h,H7/4v,H7

280	Deze nanoballen maken kunstmest overbodig	1705-09	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H4/4v,H5	4h,H5/4v,H4
281	Sensor ruikt griep	1705-10	5hv	5h,H10/6v,H13	5h,H10/5v,H10	4h,H7/4v,H6
282	Vijftig jaar melamine	1705-11	5hv	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H15	5h,H10/5v,H13
283	Kalkaanslag vangt zware metalen	1705-12	5hv	4h,H8/5v,H9	4h,H7/5v,H9	5h,H8/5v,H9
284	Vlamvertragers houden vuur in bedwang	1705-13	5v	6v,H11	6v,H19	6v,H18
285a	Rupsje nooit genoeg plastic	1709-01A	4,5h 4-6v	4h,H5/4v,H3 6v,H12	5h,H12/5v,H10	5h,H11/6v,H18
285b	Plastic-etende rups	1709-01B	5v	5v,H8	5v,H10	5v,H15
286	Brandweer rukt uit voor melding van lekkage bij Akzo-Nobel	1709-02	4,5hv	4h,H5/4v,H3	5h,H14/5v,H14	5h,H11/5v,H15
287	Salpeterzuur op de boerderij	1709-03	5hv	5h,H7/5v,H6	4h,H7/5v,H9	5h,H8/5v,H9
288	Kun je koffie gebruiken als brandstof?	1709-04	5hv, 6v	5h,H11/6v,H14	5h,H14/5v,H14	5h,H11/5v,H15
289	Schimmel maakt melkzuur	1709-05	5v	6v,H11	6v,H19	5v,H13
290	Smeulende vrachtwagen met hooi	1709-06	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4	3h,H4/3v,H4
291	Geur van regen	1709-07	5,6v	6v,H12	6v,H18	5v,H12
292	Ammoniakproductie bij lage temperatuur	1709-08	5hv	5h,H11/6v,H14	5h,H14/6v,H19	5h,H11/5v,H15
293	Fluorverbindingen betrapt	1709-09	5v	5v,H8	5v,H10	5v,H12
294	Kalk wint kalk terug	1709-10	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H4/4v,H6	4h,H5/4v,H4
295	AFM boogiewoogie	1709-11	5v	6v,H11	6v,H18	5v,H13
296	Amsterdams biotechbedrijf bouwt demonstratiefabriek voor vetzuren	1710-01	5hv, 6v	5h,H11/6v,H14	5h,H14/6v,H19	5h,H11/5v,H15
297a	Carbidschieten kost geen klap (versie I)	1710-02A	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H3/3v,H3	3h,H4/3v,H4
297b	Carbidschieten kost geen klap (versie II)	1710-02B	4hv	4h,H6/4v,H5	4h,H3/4v,H3	4h,H3/4v,H3
298	Hoe kometen zuurstof vormen	1710-03	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
299a	Nederlandse sloten opvallend goed in onschadelijk maken meststoffen (versie I)	1710-04	4hv	4h,H4/4v,H4	4h,H4/4v,H5	4h,H5/4v,H4
299b	Nederlandse sloten opvallend goed in onschadelijk maken meststoffen (versie II)	1710-04	5,6v	5v,H9	5v,H11	5v,H11

300	Basisch bad voor biomethaan	1710-05	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
301	Koolstofdioxide-uitstoot door mensen	1710-06	4hv	4h,H2/4v,H1	4h,H5/4v,H3	4h,H1/4v,H7
302	Covestro wint belangrijke chemische basisstof uit biomassa	1710-07	4,5hv, 5,6v	4v,H3	5h,H14/6v,H18	5h,H11/5v,H15
303	Voltachem schaaft duurzame productie mierenzuur op	1710-08	5hv	5h,H11/6v,H14	5h,H14/6v,H16	5h,H11/5v,H15
304	Vogels verdwijnen van de Veluwe	1710-09	5hv	5h,H7/5v,H6	4h,H7/5v,H9	5h,H8/5v,H9
305	Water maakt methanol van methaan	1710-10	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
306	Zo veel meer dan antiaanbaklaag	1710-11	5v	6v,H11	6v,H15	6v,H18
307	Nanoraket onploft in tumor	1711-01	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/5v,H11	5h,H9/5v,H11
308	Een tank vol luiers	1711-02	3hv	3h,H5/3v,H5	3h,H7/3v,H5	3h,H6/3v,H6
309	Waarom hydrogelballetjes stuiten in een pan	1711-03	5hv, 6v	5h,H9/6v,H11	5h,H12/5v,H19	5h,H10/6v,H18
310	Gasbrander	1711-04	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3	4h,H7/4v,H7
311	CO ₂ in de glastuinbouw	1711-05	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3	4h,H7/4v,H7
312	Cyclodextrine vangt C8	1711-06	5,6v	6v,H11	6v,H19	6v,H18
313	Energie uit de muur	1711-07	4hv	4h,H6/4v,H6	5h,H9/4v,H7	4h, H1/4v,H1
314	Barnsteen blijkt fosfor (versie 1)	1711-08	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H4	3h,H4/3v,H5
315	Barnsteen blijkt fosfor (versie 2)	1711-08	4hv	4h,H6/4v,H6	5h,H9/4v,H7	4h,H1/4v,H1
316	Zelfvoorzienend H2-schip start wereldreis	1711-09A	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H4	3h,H4/3v,H5
317	In Duitsland moet waterstof dé nieuwe brandstof worden	1711-09B	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H4	3h,H4/3v,H5
318	Hoppende protonen	1711-10	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
319	Duizend liter bakolie in brand bij Aviko	1801-01	3hv	3h,H2/3v, H2	3h, H2/3v, H4	3h, H4/3v, H5
320	Je eigen formaldehyde	1801-02	5v	5v, H10	5v, H10	5v, H12
321	Het was pionieren	1801-03	5hv	5h, H10/5v, H14	5h, H10/6v, H 17	5h, H7/5v, H14
322	PLA van gecertificeerd suikerriet	1801-04	5hv	5h, H9/6v, H11	5h, H12/6v, H15	5h, H10/5v, H13

323	Goudvissen makewn zelf alcohol aan om te overleven ijn ijsmeren	1801-05	5,6v	5v H7	5v, H12	6v, H16
324	Water haalt de smaak van je whisky op	1801-06	4hv	4h, H3/4v, H2	4h, H6/4v, H6	4h, H4/4v, H3
325	Kunstenaar maakt water met water	1801-07	3hv	3h,H1/3v,H1	3h,H1/3v,H1	3h,H2/3v,H1
326	Een chip vol ionensensoren	1801-08	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
327	Groene CO ₂ bij BioMCN	1801-09	5hv	5h,H11/6v,H14	5h,H14/5v,H14	5h,H11/6v,H20
328	Suikers, het nieuwe zwarte goud	1801-10	5h/5,6v	5h,H11/6v,H14	5h,H14/5v,H14	5h,H11/6v,H20
329	Ook KNSB maakt medailles van mobieltjes	1802-01	3hv	3h,H5/3v,H6	3h,H7/3v,H5	3h,H7/3v,H7
330	Groen gassen 1	1802-02I	3hv	3h,H4/3v,H5	3h,H4/3v,H4	3h,H5/3v,H5
331	Groen gassen 2	1802-02II	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3	4h,H7/4v,H7
332	Groen gassen 3	1802-02III	5hv	5h,H11/6v,H14	5h,H11/5v,H14	5h,H9/5v,H11
333	Er zit leven in de oersoep (versie 1)	1802-03	3,4hv	3h,H6/3v,H5 4h,H5/4v,H3	3h,H6/3v,H6 4h,H2/4v,H3	3h,H4/3v,H4 4h,H7/4v,H6
334	Er zit leven in de oersoep (versie 2)	1802-03	5h	5h,H10	5h,H10	5h,H7
335	Er zit leven in de oersoep (versie 3)	1802-03	5,6v	6v,H13	6v,H17	6v,H19
336	A new way to harness wasted methane	1802-04	5v	4v,H3	4v,H3	4v,H7
337	Mild proces om een gewoon mineraal om te zetten in kunstmest	1802-05	4hv	4h,H4/4v,H4	4h,H4/4v,H5	4h,H5/4v,H4
338	Je plastic flesje kan binnenkort van suiker zijn (versie 1)	1802-06	5,6v	6v,H11	6v,H15	6v,H18
339	Je plastic flesje kan binnenkort van suiker zijn (versie 2)	1802-06	5h	5h,H9	5h,H12	5h,H10
340	Stallucht wassen geeft geen milieuwinst	1802-07	5v	5v,H6	5v,H9	5v,H9
341	Onderzoeker TU Delft tovert lucht om in alcohol	1802-08	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
342	Organisch zuur lost boom op	1802-09	4v	4v,H3	4v,H3	4v,H6

343	De kracht van ammoniak	1802-10	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3	5h,H9/4v,H7
344	Hoogoven voor tonerpoeder I	1803-01I	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4
345	Hoogoven voor tonerpoeder II	1803-01II	4hv	4h,H2/4v,H1	4h,H5/4v,H4	4h,H3/4v,H3
346	Waarom maakt water papier zo zwak?	1803-02	4,5hv	4h,H3/4v,H2	4h,H6/4v,H6	4h,H4/4v,H3
347	Gesmolten metaal kraakt methaan	1803-03	4hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	5h,H9/4v,H7
348	Recycling broomhoudend piepschuim	1803-04	5,6v	6v,H11	6v,H15	6v,H18
349	G-Star verft spijkerbroeken	1803-05	4,5hv	5h,H11/6v,H14	5h,H14/6v,H19	5h,H11/6v,H20
350	Zo worden spiegels gemaakt	1803-06	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
351	Koper kleurde Egyptisch schrift	1803-07	4hv	4h,H4/4v,H4	4h,H4/4v,H5	4h,H5/4v,H4
352	Deze vlieg kan duiken zonder nat te worden	1803-08	4,5hv	5h,H7/5v,H6	4h,H7/5v,H9	5h,H8/5v,H9
353	Fosfaattekort intensief bedrijf	1803-09	5hv	5h,H7/5v,H6	4h,H7/5v,H9	5h,H8/5v,H9
354	Kleine hoeveelheden ruthenium in de lucht	1803-10	4hv	4h,H1/4v,H1	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
355	Zonlicht ontzilt water	1803-11	4,5hv	5h,H7/5v,H6	4h,H7/5v,H9	5h,H8/5v,H8
356	Beregenen bij vorst	1803-12	3hv	3h,H3/3v,H4	3h,H4/3v,H4	3h,H5/3v,H5
357	Biogas	1804-01	4v	4h,H5/4v,H3	4h,H3/5v,H14	4h,H7/4v,H7
358	Yoghurtafval wordt vliegtuigbrandstof	1804-02	5,6v			
359	Zelf Herstellend glas binnen handbereik I	1804-03I	5h	5h,H11	5h,H12	5h,H10
360	Zelf Herstellend glas binnen handbereik II	1804-03II	5,6v	6v,H11	6v,H19	6v,H18
361	Studie naar waterstof	1804-04	4hv	5h,H11	4h,H3/5v,H14	5h,H9/4v,H7
362	BOBwijn	1804-05	3hv	3h,H1/3v,H1	3h,H1/3v,H1	3h,H2/3v,H2
363	Rioolzuiveringsinstallatie in puin na explosie methaangas in VS	1804-06	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4

364	Nieuw systeem zet broeikasgas om in brandstof	1804-07	5,6v	6v,H14	6v,H16	6v,H20
365	Dankzij deze korrels blijven groente en fruit 2,5 keer langer vers	1804-08	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/5v,H11	5h,H9/5v,H11
366	Coli valoriseert koolstofdioxide	1804-09	5hv	4h,H6/4v,H6	5h,H9/5v,H8	5h,H9/4v,H7
367	Kameleonprint door nieuwe techniek II	1805-01 II	5,6v	6v,H11	6v,H19	6v,H18
368	Kameleonprint door nieuwe techniek I	1805-01 I	5h	5h,H9	5h,H12	5h,H10
369	Persoonlijke voeding als motor voor succes in de sport	1805-02	3hv	3h,H6/3v,H1	3h,H6/3v,H6	3h,H1/3v,H1
370	Alternatief voor vancomycine	1805-03	6v	6v,H13	6v,H17	6v,H19
371	Waterstof als alternatief voor Gronings gas	1805-04	3hv	3h,H4/3v,H5	3h,H4/3v,H4	3h,H5/3v,H5
372	Injectie voorziet bloed van zuurstof	1805-05	4,5v	4v,H2	4v,H6	4v,H3
373	Injectie tegen hiv werkt maand	1805-06	5v	6v,H11	6v,H15	6v,H18
374	Chemisch hardhout	1805-07	6v	6v,H13	6v,H17	6v,H19
375	Recept voor groene spijkerbroek	1805-08	5,6v	6v,H14	6v,H19	6v,H18
376	Duitse kogel van silicium verkocht aan Taiwan I	1805-09 I	4h	4h,H3	4h,H2	4h,H3
377	Duitse kogel van silicium verkocht aan Taiwan II	1805-09 II	4v	4v,H2	4v,H6	4v,H2
378	Benzonitril uit de ruimte	1805-10	5,6v	6v,H12	5v,H13	5v,H10
379	FDCA-race naar de markt	1805-11	5,6v	6v,H14	6v,H19	6v,H18
380	Hydrozine	1805-12	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/5v,H14	5h,H9/5v,H11

381	Lubrizol onderzoekt elektrolyse reststroom zoutzuur	1805-13	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/5v,H11	5h,H9/5v,H11
382	Zomerweer: zeevonk zorgt voor magische taferelen I	1809-01I	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4
383	Zomerweer: zeevonk zorgt voor magische taferelen II	1809-01II	5,6v	6v,H13	6v,H17	6v,H19
384	Net zolang kauwgom blijven kauwen tot je een schoenzool hebt	1809-02I	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4
385	Net zolang kauwgom blijven kauwen tot je een schoenzool hebt	1809-02II	5h; 5,6v	5h,H9/56v,H11	5h,H12/6v,H15	5h,H10/6v,H18
386	Fabriek gaat afval omzetten in methanol	1809-03	5(h)v	5h,H11/4v,H3	5h,H14/5v,H14	5h,H11/6v,H15
387	Van het gas af met de NAM	1809-04I	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4
388	Van het gas af met de NAM	1809-04II	4hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	5h,H9/4v,H7
389	Een snufje zout uit kilo's magneet	1809-05	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
390	De weg van ammoniumnitraat	1809-06	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/5v,H11	5h,H11/5v,H11
391	Etheen elektrificatie	1809-07	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/5v,H11	5h,H11/5v,H11
392	Nieuw plastic helemaal recyclebaar	1809-08	5h; 5,6v	5h,H9/6v,H11	5h,H12/6v,H19	5h,H10/6v,H18
393	Groene waterstof als brandstof	1809-09	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
394	Kraken tot in perfectie	1809-10	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3	4h,H7/4v,H7
395	Weidegang voor vergeten melkkoe	1809-11	6v	6v,H14	6v,H14	6v,H20
396	Nanopalladium maakt ammoniak	1809-12	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
397	100 jaar zoutwinning in Twente	1810-01	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
398	Gaat de natuur ons een handje helpen om plastic afval op te ruimen?	1810-02	5,6v	6v,H13	6v,H17	6v,H19
399	Dieselboemeltjes worden vervangen door schone treinen op waterstof	1810-03	5v	5v,H9	6v,H16	6v,H17
400	Tempo maken met elektrochemie	1810-04	5v	5v,H9	6v,H16	6v,H17
401	Zweedse straaljager gooit bom op brand	1810-05	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4	3h,H5/3v,H5

402	Vattenfall start met aanleg van fossielvrije staalfabriek-I	1810-06I	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4
403	Vattenfall start met aanleg van fossielvrije staalfabriek-II	1810-06II	5hv	5h,H11/6v,H14	5h,H14/5v,H14	5h,H11/6v,H15
404	Pleister meet stress	1810-07	5,6v	5h,H9/6v,H11	5h,H12/5v,H19	5h,H10/6v,H18
405	Broeikasgas wordt voedingssuplement	1810-08	5,6v	5h,H10/6v,H13	5h,H10/6v,H17	4h,H7/6v,H19
406	Kalk wordt perovskiet	1810-09	4v	4v,H4	4h,H4	4v,H4
407	Waterstof maakt opgang	1810-10	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
408	Eerste sla uit voedselprinter	1811-01	5,6v	6v, H14	6v,H17	6v,H19
409	Nafta I	1811-02 I	3hv	3h,H4/3v,H5	3h,H4/3v,H4	3h,H8/3v,H8
410	Nafta II	1811-02 II	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H3	4h,H7/4v,H6
411	Nieuwe methode om PEF te maken	1811-03	5,6v	6v,H12	6v,H15	6v,H18
412	Wonderproduct uit de grond	1811-04	4hv	4h,H4/4v,H4	4h,H4/4v,H5	4h,H5/4v,H4
413	Plastic produceert methaan	1811-05	4-6hv	5h,H9/6v,H12	5h,H11/5v,H14	5h,H11/5h,H14
414	Uraan uit de oceanen	1811-06	5,6v	5h,H9/5v,H10	5h,H12/6v,H15	4v,H7/5v,H13
415	Vuur maken versie 1	1811-07	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4	3h,H5/3v,H5
416	Vuur maken versie 2	1811-07	4hv	4h,H6/4v,H5	4h,H3/4v,H7	5h,H9/5v,H7
417	Giftige gassen na inkuilen mais	1811-08	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4
418	Groen ammoniak	1811-09	5,6v	6v,H15	5v, H15	5v,H15
419	Lego zegt plastic vaarwel	1901-01	5,6hv	6v,H15	5v, H15	5v,H15
420	Cumapol bouwt pilotplant voor chemische PET-recycling (versie I)	1901-02II	5v	6v,H12	6v,H15	6v,H18
421	Cumapol bouwt pilotplant voor chemische PET-recycling (versie II)	1901-02II	5v	6v,H12	6v,H15	6v,H18

422	Chemistry of Venus flytraps	1901-03	6v	5v,H8	5v,H10	5v, H12
423	Tanken we binnenkort gerycled plastic? (versie 1)	1901-04	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4
424	Tanken we binnenkort gerycled plastic? (versie 2)	1901-04	5,6v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
425	Wat is mierenzuur - het geloosde drugsafval?	1901-05	6v	6v,H15	5v, H15	5v, H15
426	Kunnen suikermoleculen de bedreigde ozonlaag redden?	1901-06	5,6v	6v, H12	6v,H15	6v,H18
427	Ketchup-afstotend plastic	1901-07	5hv	4h,H3/5v,H8	4h,H6/4v,H6	4h,H5/4v,H3
428	Voorbeeld van industriële symbiose	1901-08	4hv	4h,H5/4v,H3	4h,H3/4v,H7	5h,H9/4v,H7
429	Witte tornado breekt afvalstoffen af	1901-09	5v	5v,H8	5v,H11	5v,H11
430	Zink-zuurstofbatterij voor Afrika	1902-01	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/5v,H11	5h,H9/5v,H11
431	Accu's van PLA	1902-02	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
432	Mummificeren in het oude Egypte I	1902-03I	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4
433	Mummificeren in het oude Egypte II	1902-03II	4hv	4h,H4/4v,H4	4h,H4/4v,H5	4h,H5/4v,H4
434	Polymeer haalt CO ₂ uit lucht	1902-04	5,6v	6v,H12	6v,H15	6v,H18
435	Ijzer als opslagmedium duurzane energie versie 1	1902-05I	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4
436	Ijzer als opslagmedium duurzane energie versie 2	1902-05II	4,5hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	5h,H9/4v,H7
437	Simpel 3D-printen met metaal	1902-06	4v	4v,H2	4v,H5	4v,H4
438	Een korte geschiedenis van bier	1902-07	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4
439	Betonrot	1902-08	5v	5v,H9	5v,H11	5v,H11
439	PLA uit wei dichtbij	1902-09	5hv	5h,H9/6v,H12	5h,H12/6v,H15	5h,H10/6v,H18
440	Nederlandse startup NUUD revolutie in deodorantwereld	1902-10	4hv	4h,H3/4v,H2	4h,H2/4v,H6	4h,H4/4v,H3

441	Propan wordt nieuwe propeen	1902-11	5hv	5h,H9/6v,H12	5h,H12/6v,H18	5h,H10/6v,H18
442	Natuurlijke pijnstillende gel	1903-01	5,6v	6v,H14	6v,H17	5v,H14
443	Kunstmest grootste chemische innovatie	1903-02	4hv	4h,H4/4v,H4	4h,H4/4h,H5	4h,H5/4v,H4
444	Hoe maak je van een cacaoboon chocolade?	1903-03	5hv	5h,H8/5v,H9 5h,H10/6v,H14	5h,H11/5v,H11 5h,H10/6v,H17	5h,H9/5v,H11 5h,H7/5v,H14
445	Elements in the spotlight: beryllium	1903-04	4hv	4h,H1/4v,H1	4h,H2/4v,H2	4h,H2/4v,H2
446	Waterstofauto met alcohol	1903-05	5h, 5,6v	5h,H11/6v,H15	5h,H14/6v,H16	5h,H11/6v,H20
447	Kawah Ijen vulkaan	1903-06	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H4/3v,H4
448	Tejin aramid en Bio-BTX werken aan biobased supervezel	1903-07	6v	6v,H12	6v,H15	6v,H18
449	Aardgas-reuzenvaartuig moet ons voorzien van groen gas	1903-08	3,4hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	5h,H9/4v,H7
450	Hoogentropische katalyse	1903-09	6v	5v,H8	6v,H18	5v,H12
451	Hydride bindt stikstof	1903-10	4hv	4h,H6/4v,H5	5h,H9/4v,H7	5h,H9/4v,H7
452	ROR laat kobaltkat voor twee tellen	1903-11	5hv	5h,H8/5v,H9	5h,H11/5v,H11	5h,H9/5v,H11
453	Bellen tijdens tanken kan brand veroorzaken - klopt dit wel?	1904-01	3hv	3h,H2/3v,H2	3h,H2/3v,H2	3h,H5/3v,H5
454	Ijzerhydroxide spaart brandstofcel	1904-02	5,6v	5v,H9	6v,H16	6v,H17
455	Veel sneller 3D-printen met licht	1904-03	6v	6v,H12	6v,H15	6v,H18
456	Thermodynamica lest de dorst	1904-04	5,6v	6v,H14	6v,H17	6v,H19
457	Spiegeltruc laat bijwerkingen verdwijnen	1904-05	5,6v	5v,H8	6v,H18	5v,H12
458	Hoe kan zout sneeuw op de weg smelten?	1904-06	4hv	4h,H6/4v,H6	5h,H13/4v,H8	4h,H5/4v,H7
459	Mijn droom is een goede gel voor elke cel	1904-07	5h,56v	5h,H10/6v,H14	5h,H10/6v,H17	5h,H7/6v,H19
460	Gegarneerd kobalt vermijdt broeikasgas	1904-08	5hv	5h,H10/6v,H12	5h,H12/6v,H15	5h,H10/6v,H18

[illegible]

Subdomein	Vaardigheid	Specificaties
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen, organische reacties
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen
Chemisch rekenen	Informatie	Percentages
Vakmethodes en veiligheid	Informatie	Gaschromatografie, massaspectrometrie
Deeltjesmodellen	Informatie	Atoommodel
Processen en reacties	Informatie	Energiebalans, stofkringloop
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen, elementkringloop
Deeltjesmodellen	Informatie	Atoommodel
Duurzaamheid	Informatie	Uitspraken duurzaamheid (waarderen en becommentariëren)
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen, organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Deeltjesmodellen	Informatie	Structuurformules
Processen en reacties	Informatie	Reactievergelijkingen
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Bindingen en uv-licht, micro-macro
Processen en reacties	Informatie	Elektrochemische cel
Energie	Informatie	Exotherm, reactiewarmte, energiediagram, K_a
Processen en reacties	Informatie	Redoxreacties, werking enzym
Energie	Informatie	Energiediagram, endotherm, duurzaamheid
Processen en reacties	Informatie	Zuur-base, organische reacties
Processen en reacties	Informatie, Onderzoeken	Polycondensatie, Practicum
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen, toepassing zout
Energie	Rekenen	Energiebehoud, Brandstoffen en duurzaamheid
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten

Behoudswetten en kringlopen	Redeneren mbt tot duurzaamheid	Stofkringloop, elementkringloop
Processen en reacties	Informatie	Analoge reacties ahv gegeven reactie beschrijven, organische reacties
Ontwerpen	-	Programma van eisen
Processen en reacties	Informatie	Redoxreacties, verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties, beginstoffen/reactieproducten
Vaardigheden	Chemische processen	Natuurwetenschappelijk instrumentarium
Chemische processen	Informatie	Elektrolyse
Chemisch rekenen	Informatie	Bekende chemische berekeningen
Vaardigheden	Chemie van het leven	Informatie en communiceren
Processen en reacties	Onderzoeken	Hydrolyse
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Stofeigenschappen, oplosbaarheid, allerlei mengsels
Processen en reacties	Informatie	Reactievergelijkingen, elementbehoud
Processen en reacties	Informatie	Redoxreactie, brandstofcel, verbrandingen
Processen en reacties	Onderzoeken	Chemische kennis in voedselproductie
Bindingen, structuren en eigenschappen	Communiceren	micro-macro structuur
Behoudswetten en kringlopen	Informatie	Stofkringloop, elementkringloop
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Batterijen, elektrochemische cel, redoxreacties

Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Micro-macro, oplosbaarheid, hydrofiel, hydrofoob
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Macro-micro, biodegradeerbaarheid, polymeren, innovatieve processen
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen, stofkringloop, elementkringloop, energiebalans
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties, polymeren
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties, polycondensatie
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten; organische reacties
Industriële processen en Groene Chemie	Natuurwetensch instrumentarium	Blokschema, structuren, video proces
Industriële processen en Groene Chemie	Natuurwetensch instrumentarium	Blokschema, structuren, video proces
Processen en reacties	Informatie	Zuur-base; redox
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Oplossen, hydrofiel, toepassing zout
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Elektrochemische cel
Processen en reacties	Informatie	Verbranding; beginstoffen en reactieproducten
Deeltjesmodellen	Informatie	Atoommodel
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten; redoxreacties
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten; redoxreacties
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Deeltjesmodellen	Informatie	Organische naamgeving en structuurformules
Processen en reacties	Informatie	batterijen, redoxreactie, halfreactie
Processen en reacties	Informatie	Brandstofcel, redoxreacties

Chemie van het leven	Informatie	Structuur van eiwitten
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten; zuur-base reacties
Deeltjesmodellen	Informatie	Organische naamgeving en structuurformules; structuurisomerie
Deeltjesmodellen	Informatie	Structuurformules; structuurisomerie
Deeltjesmodellen	Modelvorming	Organische naamgeving en structuurformules
Deeltjesmodellen, Chemisch rekenen; Energie	Informatie	Atoommodel; Bekende chemische berekeningen; Exotherm/endotherm
Deeltjesmodellen	Informatie	Organische naamgeving en structuurformules
Bindingen, structuren en eigenschappen	Onderzoeken	Hydrofiel, hydrofoob
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten; polyadditie
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten; reactievergelijkingen, massabehoud
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Toepassing zout; oplosbaarheid zout
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Vakmethodes en veiligheid; Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Gaschromatografie, kennis van risico's, waarborging kwaliteit water en lucht
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen; mengsels; oplosbaarheid

Processen en reacties	Informatie	Zuurbase; verbrandingen; beginstoffen en reactieproducten
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen; bouw stof
Processen en reacties	Informatie	Batterijen/brandstofcel; milieu; verbrandingen
Deeltjesmodellen	Informatie	Atoommodel
Bindingen, structuren en eigenschappen; Processen en reacties	Informatie	Oplosbaarheid, geleidingsvermogen, analoge reactie ahv gegeven reactie; ruimtelijke structuur
Duurzaamheid	Informatie	Uitspraken duurzaamheid (waarderen en becommentariëren)
Processen en reacties	Informatie	Redox
Vaardigheden	Natuurwetensch. instrumentarium	Informatie selecteren, analyseren en structureren
Vaardigheden	Natuurwetensch. instrumentarium	Informatie selecteren, analyseren en structureren
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Roosters en bindingen
Processen en reacties	Informatie	Polycondensatie
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten; organische reacties
Deeltjesmodellen	Informatie	Atoommodel
Bindingen, structuren en eigenschappen; Processen en reacties	Informatie	Micro-, meso en macroniveau, polymerisatiereacties
Deeltjesmodellen	Informatie	Atoommodel, namen, Lewisstructuur
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten, verbrandingen
Vakmethodes en veiligheid	Informatie	Gaschromatografie, zuurbaseindicatoren
Processen en reacties; Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Elektrolyse, rendement, ontwikkeling nieuw proces

Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten, verbrandingen, redox
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Biodiesel, biomassa, duurzaamheid, cradle-to-cradle
Atoommodellen; Processen en reacties	Informatie	Isotopen, verbrandingsreacties
Processen en reacties	Informatie	Redoxreacties
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Microniveau, bouw molecuul
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen, redoxreacties
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie, Onderzoeken	Groepen en reactiviteit, Relatie met onderzoek
Deeltjesmodellen; Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Atoommodel; Relatie met onderzoek
Deeltjesmodellen	Informatie	Organische naamgeving en structuurformules; structuurisomerie
Deeltjesmodellen	Informatie	Organische naamgeving en structuurformules; structuurisomerie
Deeltjesmodellen	Natuurwetensch. instrumentarium	Organische naamgeving en structuurformules; structuurisomerie
Processen reacties; Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Organische reacties, Stereo-isomerie
Vaardigheden	Bindingen, structuren en eigenschappen	Onderzoeken
Bindingen, structuren en eigenschappen	Communiceren	Stofeigenschappen, hydrofiel
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Roosters en bindingen
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie; Onderzoek	Structuren van eiwitten
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie; Onderzoek	Procesverbetering, duurzaamheid, rendement

Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stereo-isomerie
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Composiet
Vaardigheden	Onderzoeken	Verwerken resultaat, conclusie
Processen en reacties	Informatie	Polymeren
Bindingen, structuren en eigenschappen; Reactiekinetiek	Informatie	Stofeigenschappen
Industriële processen en Groene chemie; Processen en reacties	Informatie	Processen en duurzaamheid
Reactiekinetiek	Informatie	Reactiemechanisme
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Stoffen en reacties	Informatie	Redox
Deeltjesmodellen	Informatie	Elementbegrip
Processen en reacties	Informatie	Estervorming
Vaardigheden	Onderzoeken	Onderzoeksvraag; Werkplan
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Oplosbaarheid; Hydrofiel en hydrofoob
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Oplosbaarheid; Hydrofiel en hydrofoob
Chemisch rekenen	Informatie	Bekende chemische berekeningen
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Composiet, vervormbaarheid, crosslink
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Bindingen, structuur en eigenschappen	Informatie	Bindingen
Processen en reacties	Informatie	Zouten, zuur-base reacties, redoxreacties
Deeltjesmodellen	Informatie	Elektronenstructuur, valentie-elektronen
Chemische processen	Informatie	Redox, neerslagreacties
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Biochemie

Deeltjesmodellen	Informatie	Structuurformules, Lewisstructuren, octetregel
Deeltjesmodellen, bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie; Onderzoek	Stofeigenschappen, relatie met onderzoek
Processen en reacties	Informatie	Elektrolyse
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties, polymerisaties
Deeltjesmodellen	Informatie	Micro en macro
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Lewisstructuur, bindingstype
Onderzoeken	Processen en reacties	Onderzoeksvraag; Werkplan; Conclusie
Processen en reacties	Onderzoeken	Oplossen, kristalliseren
Industriële processen	Informatie	Veiligheid proces, productie, reactiekinetiek
Industriële processen	Informatie	Veiligheid proces, productie, reactiekinetiek
Chemische processen	Informatie	Organische chemie
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Chemische processen	Informatie	Koolstofdioxidekringloop
Chemische processen	Informatie	Organische reacties
Energie	Redeneren mbt tot duurzaamheid	Brandstoffen, duurzaamheid, elektrische energie, emissies
Chemische processen	Informatie	Organische chemie
Industriële processen	Onderzoeken	Probleem herkennen, onderzoeksvraag, hydrofiel, hydrofoob, blokschema
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Onderzoeksvraag, hydrofiel, hydrofoob
Stoffen en materialen	Informatie	Scheidingsmethoden
Processen en reacties	Informatie	Elektrolyse
Processen en reacties	Onderzoeken	Hydrolyse
Stoffen en materialen	Informatie	Scheidingsmethoden

Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen; beginstoffen-reactieproducten
Energie	Informatie	Energiediagram, activeringsenergie, elektronenformules
Bindingen, structuur en eigenschappen	Informatie	Ionrooster, verhoudingsformules
Energie, duurzaamheid	Informatie	Energie-omzettingen, duurzaamheid,
Deeltjesmodellen	Informatie	Verhoudingsformules, structuurformules
Processen en reacties	Informatie	Redox
Processen en reacties	Informatie	Elektrochemische cel, batterij
Onderzoeken, ontwerpen	Processen en reacties	Onderzoeksplan, werkplan, informatie geven
Chemische processen	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten, zuurbase, redox
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Atoomeconomie, E-factor, ΔE , duurzame brandstoffen
Bindingen, structuur en eigenschappen	Informatie	Bouw stof en vervormbaarheid
Chemische processen	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Chemische processen	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Chemische processen	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Chemische processen	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Bindingen, structuur en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen, bindingen, covalentie
Chemische processen	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Brandstofcel; redox
Reacties	Informatie	Redox; Energie
Atoombouw	Informatie	Lewisstructuur
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten

Processen en reacties, Chemisch rekenen	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten, Molberekening
Chemie van het leven, Deeltjesmodellen	Informatie	Structuur van koolhydraten, Organische naamgeving en structuurformules
Processen en reacties	Informatie	Brandstoffen, duurzaamheid, elektrische energie, emissies
Stoffen en reacties	Informatie	Brandstoffen, duurzaamheid, elektrische energie, emissies
Energie	Informatie	Endotherm, kringloop
Energie	Informatie	Energiediagram. Kringloop
Energie	Informatie	Energiediagram, energieberekening, duurzaamheid
Processen en reacties	Informatie	Brandstoffen
Stoffen en reacties	Informatie	Organische reactievergelijkingen
Stoffen en reacties	Informatie	Brandstoffen
Onderzoeken	Processen en reacties	Conclusies, evalueren
Deeltjesmodellen	Informatie	Atoombouw
Deeltjesmodellen	Informatie	Periodiek systeem, elektrovalentie, isotopen
Processen en reacties	Informatie	Polymeren
Processen en reacties	Informatie	Evenwichten, zuren en basen
Processen en reacties	Informatie	Redox
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie, Onderzoeken	Thermoharder, netwerkpolymeer, copolymeer
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen, beginstoffen-reactieproducten, recycling
Energie	Informatie	Energiediagram, vormingswarmte, reactiewarmte, energieverlies
Processen en reacties	Informatie	Destillatie
Processen en reacties	Informatie	Verbranding

Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Energie, deeltjesmodellen	Informatie	Energiediagram, formuletaal
Onderzoeken	Processen en reacties	Onderzoeksvraag, werkplan
Processen en reacties	Informatie	Atoombouw
Onderzoeken	Energie	Onderzoeksvraag, hypothese, werkplan, conclusie
Energie	Informatie	Endotherm, exotherm
Binding en structuur	Informatie	Stofeigenschappen, geleidbaarheid
Processen en reacties; Industriële en groene chemie	Informatie	Copolymeer, polyester, hydrolyse polymeer, hernieuwbare grondstof, innovatief proces
Binding en structuur	Informatie	Organische chemie, polymeren
Processen en reacties	Informatie	zuur-base
Bindingen, structuren en eigenschappen; Processen en reacties	Informatie	Stereo-isomerie, hydrolyse, zuur-base
Processen en reacties	Informatie	Kraakproces
Processen en reacties	Informatie	Polymerisatie
Binding en structuur	Informatie	Reactiesnelheid, katalyse
Onderzoek	Processen en reacties	Opstellen onderzoeksvraag, opstellen werkplan
Chemie van het leven	Informatie	Structuur eiwitten
Reactiekinetiek	Informatie	Katalysator
Organische chemie	Informatie	Polymeren
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Redox
Processen en reacties	Informatie	Redox
Chemie van het leven	Informatie	Structuur

Chemie van het leven, chemische processen	Informatie	Structuur van eiwitten, mesomerie
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten, reactievergelijkingen
Processen en reacties	Informatie	Redox, Rekenen aan reacties
Chemische vakmethoden	Informatie	Chromatografie
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Energie	Informatie	Energiediagram
Deeltjesmodellen	Informatie	Structuurformules
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Ruimtelijke structuur
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stereo-isomerie
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Redoxreacties
Processen en reacties	Informatie	Elektrochemische cel
Processen en reacties, Energie	Informatie	Redoxreacties, vormingswarmte
Processen en reacties, Energie	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten, Vormingswarmte
Deeltjesmodellen, Energie	Informatie	Mesomerie, Vormingswarmte
Processen en reacties	Informatie	Elektrochemische cel
Industriële processen en groene chemie	Informatie	Groene chemie (aspecten)
Processen en reacties	Informatie	Redoxreacties
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Oplosbaarheid
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen
Binding en structuur	Informatie	Stofeigenschappen

Processen en reacties	Informatie	Brandstofcel
Deeltjesmodellen	Informatie	Structuurformules
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Vervormbaarheid, H-bruggen, duurzame grondstoffen
Processen en reacties	Informatie	Zuur-base
Deeltjesmodellen	Informatie	Structuurformules
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Micro-macro
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Micro-macro
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Micro-macro, stereo-isomerie
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stereo-isomerie, cis-trans
Deeltjesmodellen, bindingen, structuren en eigenschappen	Modelvorming	Structuurformules
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stereo-isomerie
Deeltjesmodellen; Processen en reacties	Informatie	Structuurisomerie ; Hydrolyse
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Mengsel, hydrofoob
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Zuur-base
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Composieten
Processen en reacties	Informatie	Elektrochemie
Processen en reacties	Informatie	Stofkringloop

Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Deeltjesmodellen	Informatie	Structuurformules
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Blokschema
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen en reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Redoxreacties
Deeltjesmodellen	Informatie	Atoommodel, covalentie
Deeltjesmodellen	Informatie	Atoommodel, verhoudingsformule
Processen en reacties	Informatie	Redoxreacties
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Roosters en bindingen
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen; beginstoffen-reactieproducten; recycling
Energie	Informatie	Energiediagram, exotherm, endotherm, vormingswarmte, reactiewarmte
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Polymeren
Processen en reacties	Informatie	Polymerisatiereacties
Industriële processen en groene chemie	Informatie	Groene chemie
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Energie	Informatie	Exotherm
Processen en reacties	Informatie	Redoxreacties
Processen en reacties	Informatie	Recycling
Processen en reacties; Energie	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten; Reactiewarmte

Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten; Reactiewarmte
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Redox
Processen en reacties	Informatie	Polymeren
Processen en reacties	Informatie	Halfreacties, batterijen
Processen en reacties	Informatie	Brandstoffen
Deeltjesmodellen; Reactiekinetiek; Vakmethodes en veiligheid	Informatie	Structuurisomerie, Reactiemechanisme, Massaspectrometrie
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Toepassing zout
Evenwichten	Informatie	Aflopende reactie, omkeerbare reactie, evenwicht
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Roosters en bindingen
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Redoxreacties
Deeltjesmodellen	Informatie	Edelgassen, Lewisstructuur, structuur elektronenwolken
Binding, structuren en eigenschappen	Informatie	Roosters en bindingen
Groene chemie	Informatie	Duurzaamheid
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Bouw stof en vervormbaarheid
Duurzaamheid	Informatie	Uitspraken duurzaamheid (waarderen en becommentariëren)
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Deeltjesmodellen	Informatie	Structuurisomerie
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties

Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Roosters; Oplosbaarheid; Micro-macro
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Polymeren
Processen en reacties	Informatie	Zuur-base; Beginstoffen en reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen; Polymeren
Behoudswetten en kringlopen; Vaardigheden	Onderzoeken	Recycling; Onderzoeksvraag
Processen en reacties	Informatie	Organische chemie
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Veiligheidsrisico's; Gevarensymbolen; LD50; H- en P-zinnen
Processen en reacties	Informatie	zuurbasereacties
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Groene Chemie (aspecten); Blokschema
Processen en reacties	Informatie	Polymeren
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Deeltjesmodellen; Chemische vakmethodes; Reactiekinetiek	Informatie	Massaspectrometrie; Reactiemechanisme
Processen en reacties; Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten; Groene Chemie
Deeltjesmodellen	Informatie	Structuurformules; Atoommodel
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Polymeren; Organische reacties
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Innovatief proces
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Redox
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Zouten
Processen en reacties; Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Oplosbaarheid zouten; Redox

Processen en reacties	Informatie	Redox
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Energie; Industriële processen; Groene Chemie	Informatie	Duurzaamheid
Processen en reacties	Informatie	Zuren en basen
Processen en reacties	Informatie	Redox
Processen en reacties	Informatie	Polymeren
Processen en reacties	Informatie	Redox
Industriële chemie en Groene Chemie; Duurzaamheid	Informatie	Ontwikkeling nieuwe toepassingen, duurzaamheid
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Macroscopische eigenschappen en structuur
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Ontwikkeling nieuwe toepassing, blokschema, redeneren duurzaamheid
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Redox
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Polymeren

Processen reacties; Chemisch rekenen	Informatie	Redox; Chemisch rekenen
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Hydrofiel, hydrofoob
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen
Processen en reacties	Informatie	Elektrochemische cel
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Brandstof
Processen en reacties	Onderzoeken	Beginstoffen en reactieproducten; Onderzoeksvraag
Chemie van het leven; Vakmethodes en veiligheid	Onderzoeken	Eiwitten; Massaspectrometrie; Onderzoeksvraag
Chemie van het leven; Vakmethodes en veiligheid	Onderzoeken	Eiwitten; Massaspectrometrie; Onderzoeksvraag
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Oplosbaarheid zouten
Processen en reacties	Informatie	Polymerisaties
Processen en reacties	Informatie	Polymerisaties
Processen en reacties	Informatie	Zuren en basen
Processen en reacties	Informatie	Halfreacties
Processen en reacties	Informatie	Polymeren

Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Processen en reacties	Informatie	Recycling
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Blokschema's
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Innovatieve processen
Processen en reacties	Informatie	Redox
Bindigen, structuren en eigenschappen	Informatie	Zouten
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Hydrofiel-hydrofoob
Processen en reacties	Informatie	Zuur-base
Deeltjesmodel	Informatie	Atoommodel
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Zouten
Bindigen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen
Processen en reacties	Informatie	Brandstoffen
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Nieuwe toepassingen, blokschema, hydrolyse, redox
Processen en reacties	Informatie	Polymeren
Processen en reacties	Informatie	Polymeren
Processen en reacties	Informatie	Brandstoffen
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Blokschema
Processen en reacties	Informatie	Verbranding

Reactiekinetiek	Informatie	Reactiesnelheid, redeneren over duurzaamheid en reactiekinetiek
Processen en reacties	Informatie	Redoxreacties
Processen en reacties	Informatie	Brandstoffen
Bindingen, structuren en eigenschappen; Processen en reacties	Informatie	Macroscopische eigenschappen; Polymerisatiereacties
Bindingen, structuren en eigenschappen; Processen en reacties	Informatie	Macroscopische eigenschappen; Polymerisatiereacties
Processen en reacties	Informatie	Uitspraken doen over kwaliteit en gezondheid
Chemie van het leven	Informatie	Eiwitten
Processen en reacties	Informatie	Verbranding; Brandstofcel
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Oplosbaarheid
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Chemie van het leven	Informatie	Polysachariden
Industriële processen; Groene Chemie	Informatie	Duurzaamheid
Bindingen, structuren en eigenschappen; Chemisch rekenen	Informatie	Kristalrooster, Rekenen
Bindingen, structuren en eigenschappen; Chemisch rekenen	Informatie	Kristalrooster, Rekenen
Vakmethodes en veiligheid	Informatie	Spectrometrie
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Nieuwe toepassingen; Hydrolyse; Redox
Processen en reacties	Informatie	Verbranding; Elektrochemische cel

Processen en reacties	Informatie	Elektrolyse
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Chemie van het leven; Reactiekinetiek; Processen en reacties	Informatie	Reactiemechanisme, enzym
Industriële processen en groene chemie	Informatie	Blokschema, recycling
Industriële processen en Groene Chemie; Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Thermoplasten, blokschema
Processen en reacties	Informatie	Brandstoffen
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Energie	Informatie	Reactiewarmte
Processen en reacties	Informatie	Redox
Processen en reacties	Informatie	Elementkringloop
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties, kraken
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Duurzaamheid; Ontwikkeling nieuwe toepassingen
Processen en reacties	Informatie	Brandstofcel
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties, kraken
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Redox
Processen en reacties	Informatie	Redox
Chemie van het leven; Processen en reacties	Informatie	Enzym, Hydrolyse
Processen en reacties	Informatie	Brandstofcel, duurzaamheid
Processen en reacties	Informatie	Elektrochemie
Processen en reacties	Informatie	Verbranding

Industriële processen en groene chemie	Informatie	Processen en duurzaamheid
Industriële processen en groene chemie	Informatie	Groene Chemie
Processen en reacties	Informatie	Polymerisatie
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Toepassing zout
Processen en reacties	Informatie	Redox
Bindingen, structuren en eigenschappen; Chemie van het leven	Informatie; Ontwerpen	Micro-macro
Processen en reacties	Informatie	Kraken
Processen en reacties	Informatie	Kraken
Processen en reacties	Informatie	Polymerisatie
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Oplosbaarheid, ontleding, roosters
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Verbranding
Energie	Informatie	Energiediagram
Industriële processen en Groene Chemie	Informatie	Risico en veiligheid
Industriële chemie	Informatie	Groene chemie
Processen en reacties	Informatie	Polyadditie
Processen en reacties	Informatie	Polycondensatie
Processen en reacties	Informatie	Polycondensatie

Deeltjesmodellen; Chemie van het leven	Informatie	Structuurformule
Processen en reacties	Informatie	Reactievergelijkingen
Processen en reacties	Informatie	Hydrolyse polymeer; Redox
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Bouw stof en vervormbaarheid
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Polair-apolair
Processen en reacties; Energie	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten; Duurzaamheid
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Processen en reacties	Informatie	Batterijen
Processen en reacties	Informatie	Batterijen
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Zouten
Processen en reacties	Informatie	Polyadditie
Processen en reacties	Informatie	Verbrandingen; Beginstoffen-reactieproducten
Energie	Informatie	Energiediagram
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Roosters en bindingen
Processen en reacties	Informatie	Blokschema
Processen reacties	Informatie	Elektrochemische cel; Redox
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen, macro-micro; hydrofiel-hydrofoob

Processen en reacties	Informatie	Organische reacties
Chemie van het leven	Informatie	Structuur eiwitten
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten
Processen en reacties; Chemie van het leven	Informatie	Redox; Eiwitten
Binding, structuur en eigenschappen	Informatie	Stofeigenschappen
Industriële processen en groene chemie	Informatie	Atomeconomie; blokschema
Processen en reacties	Informatie	Beginstoffen-reactieproducten (reactievergelijking)
Processen en reacties	Informatie	Organische chemie; Polymeren
Energie	Informatie	Energiediagram
Deeltjesmodellen	Informatie	Lewisstructuren
Processen en reacties	Informatie	Energiebehoud-energiebalans
Processen en reacties	Informatie	Redox
Processen en reacties	Informatie	Verbranding
Processen en reacties	Informatie	Redox
Processen en reacties; Reactiekinetiek	Informatie	Polymeriseren
Chemie van het leven	Informatie	Afbraak; Voedingsstoffen
Bindingen, structuren en eigenschappen	Informatie	Stereo-isomerie
Evenwichten	Informatie	Evenwichtsvoorwaarde
Chemie van het leven	Informatie	Cel
Processen en reacties	Informatie	Organische reacties

[illegible]

Trefwoorden	Vraagtype
Water-jet printer, hydrochrome stof, isomerie	Informatiebewerkingsvraag
e-sigaret, nicotine, glycol, glycerol, water, dampmiddel	Informatiebewerkingsvraag
Suikerbiet, suikergehalte, winbaarheid, bietencampagne	Informatiebegripsvraag
Cfk's, ozonlaag, radicaal, milieu, ppt, gaschromatografie, massapectrum	Informatiebegripsvraag
Polonium, radioactiviteit, verval, atoombouw, uranium	Informatiebewerkingsvraag
Afvalgas, koolstofdioxide, elektriciteit, milieu	Informatiebewerkingsvraag
CO ₂ , milieu, kringloop, synthesegas, DME, brandstof	Informatiebegripsvraag
Argon, atoombouw, Krabnevel, isotoop, helium	Informatiebewerkingsvraag
Wasmiddel, oppervlakte-actieve stof, cradle-to-cradle	Standpuntvraag
Sarin, chemisch wapen, Syrië, mosterdgas, detoxificatie, hydrolyse, MEA	Informatiebewerkingsvraag
Minireactor, synthesegas, aardgas, methanol, reactievergelijkingen	Informatiebewerkingsvraag
Imazalil, fungicide, grapefruit, milieu	Informatiebewerkingsvraag
ISS, massaverhouding, scheidingsmethoden	Informatiebewerkingsvraag
Radicaal, perfluortributylamine, methaan, broeikasgas, smog, ozon, milieu	Informatiebewerkingsvraag
Arseniet, arsenaat, elektrolyse, chloor, radicaal, chloriet	Informatiebewerkingsvraag
Waterstofperoxide, bomardeerkever, hydrochinon	Informatiebewerkingsvraag
Contactlens, sensor, enzym, glucose, waterstofperoxide, diabetici	Informatiebegripsvraag
CO ₂ , CO, superkatalysator, nano, energiediagram, endotherm	Informatiebegripsvraag
Biomassa, lignine, cellulose, fermentatie, PIL, DES, bio-ethanol	Informatiebewerkingsvraag
Glycerol, citroenzuur, bioafbreekbaar, hydrolyse	Informatieselectievraag
Struviet, osmose, membraan, drinkwater, meststof, milieu	Informatiebegripsvraag
Energie, hernieuwbare bron, milieu, PJ, W	Informatiebegripsvraag
Waterstofperoxide, groene methode, katalysator, nano, palladium, goud	Informatiebegripsvraag

Snelheidsvergelijking, CO ₂ -opname en CO ₂ -afgifte door de grond, priming, fotosynthese	Informatiebegripsvraag
Alcohol, radicaalreacties, ozon, duurzaamheid, waarborgen kwaliteit lucht	Informatiebegripsvraag
Robotpil, citroenzuur, natriumwaterstofcarbonaat, ontwerp opdrachten	-
Elektrolyse, waterstof, energie, groene chemie, milieu	Informatiebewerkingsvraag
Katalysator, nano, tumor, palladium, alkylering	Informatiebewerkingsvraag
Elektrolyse, fermentatie, informatie selecteren, analyseren, weergeven	Informatiebewerkingsvraag
Fermentatie, CO, ethanol, acetaat, CuO elektrode, reactiewarmte, katalysator	Informatiebewerkingsvraag
Energie, autojaar, fossiele brandstof, milieu	Informatiebegripsvraag
AGE's, Maillard, aminozuur, glucose, suiker, informatie verzamelen, presenteren	Informatiebewerkingsvraag
Maillard, aromastoffen	-
AGE's, Maillard, additie, hydrolyse, redox, aminozuur, glucose	Informatiebewerkingsvraag
Papier, cellulose, lignine, scheiden, H-brug	Informatiebewerkingsvraag
Endotherm, benzine, katalysator, Fischer-Tropsch	Informatiebegripsvraag
Groene chemie, duurzaam, brandstofcel, elektrolyse	Informatiebegripsvraag
Calciumalgiextract, vruchtenkaviaar	-
Presentatie, calciumalgiextract, vruchtenkaviaar, cross-link	Informatiebewerkingsvraag
Fotosynthese, groei, stofwisseling, rekenen	Informatiebegripsvraag
Planten, Plant-E, groene stroom, fotosynthese, elektronenstroom	Informatiebegripsvraag
Batterij, accu, elektrochemische cel, halfreacties	Informatiebegripsvraag

Janus, dendrimeer, dubbellaag	Informatiebewerkingsvraag
Thermoplast, polycondensatie, lichtgevoeligheid, onderzoeken, gecontroleerde medicijnafgifte, laser, microniveau	Informatieselectievraag
CO ₂ , methaan, brandstof, milieu, kringloop, rendement	Informatiebewerkingsvraag
Lignine, bio-BTX, aroma, fenol, bio-based, vanilline, sinapylalcohol, kraken, atoomeconomie, E-factor	Informatieselectievraag
Bio-aroma, lignine, PET, GDCA, PEF	Informatiebegripsvraag
Methaan, etheen, katalysator, brandstof, milieu	Informatiebegripsvraag
Spincoaten, duurzaam, accu, zonnecel	Informatiebewerkingsvraag
Duurzaam, accu, zonnecel	Informatiebewerkingsvraag
lood, Pb, PbO ₂ , lood(II)jodide, salpeterzuuroplossing, ethaanzuuroplossing	Informatiebewerkingsvraag
Botaangroei, bierborstel, verhoudingsformule, dubbelzout, zoutformule	Informatiebegripsvraag
Koolstofdioxide, mierenzuur, reactievergelijking	Informatiebegripsvraag
Pyruvaat, lactaat, chemisch rekenen	Informatiebewerkingsvraag
Lachgas, raket	Informatieselectievraag
Krypton, isotoop, halfwaardetijd	Informatiebegripsvraag
Redox, HMF, FDCA	Informatiebegripsvraag
Redox, HMF, FDCA, paraxyleen, koelen	Informatiebegripsvraag
Steenkoolvergassing, milieu, CO ₂	Informatiebegripsvraag
Lignine, aroma, aldehyde, brandstof, milieu	Informatiebegripsvraag
cholesterol, enzym, biobatterij, sensor, hart, Lewisformule	Informatiebegripsvraag
waterstof, brandstofcel, milieu	Informatiebegripsvraag

α -helix, aminozuren, c DNA, waterstofbrugvorming, slijm, microstructuur macroscopische eigenschappen	Informatiebewerkingsvraag
Kogelvrij vest, ALD, mesvrij	Informatiebegripsvraag
Kogelvrij vest, ALD, mesvrij, zuurbase	Informatiebegripsvraag
Heelal, isopropylcyanide, isobutyronitril, aminozuur	Informatiebegripsvraag
Interstellaire stof, isomeren	Informatiebegripsvraag
Anti, gauche, eclised, aminozuur	Informatiebewerkingsvraag
Hemoglobinen, zuurstof, ijzer, atoommodel	Informatiebewerkingsvraag
SMA, ABS, styreen, maleïnezuur, maleïnezuur, maleïnezuuranhydride	Informatieverwerkingsvraag
Magic sand; maken magisch zand	Conclusievraag; Informatieverwerkingsvraag
Biomassa, tweede generatie, bio-ethanol, DSM	Informatiebegripsvraag
Copolymeer, maleïnezuur, styreen, SMA, membraan	Informatiebegripsvraag
Kloppend maken, massaverhouding	Informatieverwerkingsvraag
Magnetiet, ferrihydriet, nano, kristallen, pH, oplosbaarheidsproduct	Informatiebegripsvraag
Druiven, schimmels, grondverontreiniging	Informatiebegrips- en informatiebewerkingsvraag
Fotosynthese, azijnzuur, butanol, exo- of endotherm	Informatiebegripsvraag
Fotosynthese, azijnzuur, butanol, exo- of endotherm	Informatiebegripsvraag
Schaliegaswinning, fracking, gezondheid	Informatiebegripsvraag
Suikerbiet, fotosynthese, tarra, winbaarheid	Informatiebegripsvraag

Koolstofdioxide, CCS, broeikaseffect, milieu	Informatiebegripsvraag
Koudemiddel, broeikaseffect, koolstofdioxide, freonen, milieu	Informatiebegripsvraag
Biobrandstof, duurzaam, brandstofcel, grafische weergave	Informatiebegripsvraag
zon; kernfusie; waterstof; helium; massadefect	Informatiebegripsvraag
STM; molberekening; spaakwiel; geleiding; tetraëder	Informatiebegripsvraag
Pyrolyse; gelamineerd aluminium; recycling	Argumentenvraag
Vitamine C; ADH; gehalte; experiment	Informatiebegripsvraag
suikerbiet; polymelkzuur, PLA; blokschema	Informatieselectievraag; Informatiebewerkingsvraag
Suikerbiet, polymelkzuur, toepassingen PLA, blokschema, reactievergelijkingen, groen, duurzaam	Informatieselectievraag; Informatiebewerkingsvraag
palladium; teflon; waterstof; katalysator	Informatiebegripsvraag
PCL, PLA, PGA, PTMC, polymeren, biodegradeerbaar	Informatiebegripsvraag
Suikerbiet, biobrandstof, biobased, eerste generatie biobrandstof	Informatiebegripsvraag
Zon, deuterium, waterstof, hypothese, model, micro, macro	Informatiebegripsvraag
Spiegelbeeldisomerie, polymerisatie, duurzaamheid	Informatiebegripsvraag
Iridium, negenwaardig	Informatiebegripsvraag
Planeet Mars, microben, selfsupporting, waterstof, zuurstof	Informatiebegripsvraag
Fotosynthese, anthocyanen, druiven	Informatiebegripsvraag
Enzymen, halfreacties, naamgeving, symbooltaal	Informatiebewerkingsvraag

Planeet Mars, olivijn, magnetiet, methaan, waterstof, zuurstof	Informatiebegripsvraag
Duurzaamheid, koffiedrab, koffiepulp, pectine, biobrandstoffen	Informatiebegripsvraag
Oersoep, halwaardetijd, zuurstof, leven	Informatiebegripsvraag
Zonnecel, perovskiet, elektrolyse, waterstof, rendement	Informatiebegripsvraag
MOF, membraan, zout, scheidingsmethode, gassen	Informatiebegripsvraag
SS2, stuwstof, hybride, Stratos, booster	Informatieverwerkingsvraag
Explosie, coulombexplosie, natrium, kalium	Informatiebegripsvraag, conclusies evalueren
Explosie, coulombexplosie, natrium	Informatiebegripsvraag
Molecuulmodellen, stereo-isomerie, spiegelbeeld, asymmetrisch C-atoom, cis-trans	Informatiebewerkingsvraag
Stereo-isomerie, spiegelbeeld, asymmetrisch C-atoom, cis-trans	Informatiebewerkingsvraag
Presentatie, stereo-isomerie, spiegelbeeld, asymmetrisch C-atoom, cis-trans	Informatiebewerkingsvraag
Links- en rechtsdraaiend, racemische mengsel, enantiomeer	Informatieverwerkingsvraag
Natuurwetenschappelijke methode, hypothese, werkplan, conclusies	Werkplan maken
Waterstofbruggen, cellofaan, cellulose, wateropname	Informatiebewerkingsvraag
Boor, beryllium, metaal of niet-metaal, complex	Informatiebegripsvraag
Eiwitten, ontkoken, duurzaamheid	Informatiebegripsvraag; Probleemstellingsvraag
Adipinezuur, groener, experimenten, uv-licht	Informatieselectievraag; Conclusievraag

Azobenzeeen, cistrans, stereo-isomerie	Informatiebegripsvraag
Pykrete, brosheid, vezels, hout, papier	Informatieverwerkingsvraag
Pykrete, brosheid, vezels, hout, papier	Informatiebewerkingsvraag; Conclusievraag
PET, polycondensatie, groene chemie, pyrolyse, MEG, tereftaalzuur, aroma	Informatiebegripsvraag
Waterstofbruggen, smelttemperatuur, reactiemechanisme, nucleofiel	Informatiebewerkingsvraag
Organische reacties, initiatie, propagatie, generaties grondstoffen, radicaal, biobased	Informatiebewerkingsvraag; Argumentenvraag
Stikstof, amoniak, katalysator, elektronenformule, elektride	Informatiebegripsvraag
Pyrolyse, verbranding, reactievergelijking, blokschema	Informatiebewerkingsvraag
Karton, cellulose, lignine, verpakkingsmateriaal, milieu	Informatiebegripsvraag
Metalen, milieu, e-afval	Informatiebegripsvraag
Katalysator, biomassa, industrie, estervorming, levulinezuur, γ -valerolacton	Informatiebegripsvraag
Proefomstandigheden, monolaag, zeep, stearylalcohol, cetylalcohol	Informatieselectievraag
Stearylalcohol, monolaag	Informatieselectievraag
Stearylalcohol, monolaag	Informatieselectievraag
Stearylalcohol, volume molecuul	Informatiebewerkingsvraag
Polycaprolacton, vezel, hydrogel, GelMA	Informatiebewerkingsvraag
Reactievergelijkingen, rendabel proces	Informatiebewerkingsvraag
Halfreactie, evenwichtsverschuiving, DNA, waterstofbruggen, ionbinding, vanderwaalsbinding	Informatiebewerkingsvraag
Nierstenen, kristalvorming, gezondheid	Informatiebegripsvraag, onderzoekvaardigheidsvraag
Zeldzame aardmetalen, fosforen, recycling	Informatiebegripsvraag
Europium, aardmetaal, scheiding, neerslagreactie	Informatiebegripsvraag
Berekening, elektrolyse, reactievergelijking, groen	Informatieselectievraag
Enzymen, biomassa, glucose, xylose	Informatiebegripsvraag

Carbides, elektronensstructuurformules	Informatiebewerkingsvraag
Isotopen, aardkorst, aardkern	Conclusievraag
Water, membraan, elektrolyse, opschaling, corrosie, pH	Informatiebegripsvraag
Bioplastic, biobased, hydrolyse, ringvorming, recyclebaar	Informatiebewerkingsvraag
Ijs, sublimeren, nano, satelliet	Informatiebegripsvraag
Lewisstructuur, zuurbasis, hydrofoob, vanderwaalsbinding	Informatiebegripsvraag
Kristalvorming, verdampen. Kristallisatie, Pruisisch blauw, blauwsel, natriumchloride	Werkplanvraag
Kristalvorming, verdampen. Kristallisatie, Pruisisch blauw, blauwsel, natriumchloride	Probleemstellingsvraag
Explosie, koolstofverbindingen, katalysator, veiligheidseisen	Informatiebegripsvraag
Reactiemechanisme, reactor, katalysator	Informatiebegripsvraag
Ethylbenzeen, propaan, styreen, propyleenoxide, MSPO, explosie	Informatiebegripsvraag
Reactievergelijkingen, elektrolyse	Informatiebewerkingsvraag, argumentenvraag
Koolstofdioxide, broeikaseffect, fotosynthese, ppm, percentage	Informatiebegripsvraag
Synthesegas, groene energie, energiedrager, waterstof, ammoniak, ethanol, methanol	Informatiebegripsvraag
CO ₂ , recyclen, duurzaamheid	Informatiebegripsvraag
MOF, etheen, acetyleen, kraken, polymeer	Informatiebegripsvraag
Afrikaantjes, luteïne, hexaan	Informatieselectievraag
Biobased economy, bioraffinage, waardepiramide	Informatiebegripsvraag
Stank, varkensgeur, Farmsuit	Informatiebegripsvraag
Chloor, transport, giftig	Informatiebegripsvraag
PLA, polymelkzuur, demonstratie, praktische opdracht, depolymerisatie	Onderzoeksvraag
Water zuiveren, destillatie	Informatiebegripsvraag

Magnesiumperoxide	Informatiebegripsvraag
Magnesiumperoxide, reactievergelijkingen	Informatiebegripsvraag
Planeten, zouten	Informatiebegripsvraag, informatiebewerkingsvraag
Zonne-energie, windenergie, opslag overtollige energie	Informatiebegripsvraag, informatiebewerkingsvraag
Strontiummonohydroxide, formuletaal, naamgeving, PVC, 5-AT, aroma	Informatiebegripsvraag
Organokobalt, CO ₂ , CO, broeikasgas	Informatiebegripsvraag
Koper, aluminium, halfreactie	Informatiebegripsvraag
Elektrochemische cel, zout water	Werkplanvraag
Koolstofdioxide, broeikaseffect, kalksteen, calciumsilicaat, calciumcarbonaat	Informatiebegripsvraag
Mierenzuur, katalysator, waterstofeconomie	Informatiebegripsvraag
Polyetheen, thermoplast, afval, recycleersymbool	Informatieverwerkingsvraag
Lachgas, broeikaseffect, waterzuivering, Lewisstructuur	Informatiebegripsvraag
PET-fles, biobased, recycling. Lidl, glycol, BTX, xlenen	Informatiebegripsvraag
Hout, cellulose, hemicellulose, lignine, bio-ethanol	Informatiebegripsvraag
OCI Nitrogen, kunstmest, ammoniak, ureum, urean, melamine	Informatiebegripsvraag
Diesel, katalysator, vervuiling	Informatiebegripsvraag
Recycling, afvalverwerking, synthesesgas	Informatiebegripsvraag
waterstof, brandstofcel, milieu	Informatiebegripsvraag
Raketen, sorbitol, lachgas	Informatiebegripsvraag
ethaandinitril, dikoolstof, komeet	Informatiebegripsvraag
Fotosynthese, vergisting, suiker, alcohol, destillatie	Informatiebegripsvraag

Massapercentage, biobased economy, waardepiramide	Informatieverwerkingsvraag
Zoetstof, koolstofchemie, smaakreceptoren, eiwit, diterpenen	Informatiebegripsvraag
CO ₂ , eierdoos, absorptie, milieu, broeikasgas	Informatiebegripsvraag
Kerosine, brandgevaar, polymeren, isoftaalzuur, tertiair amine	Informatiebegripsvraag
Strontiumcarbonaat, reactievergelijking, energie-omzetting	Imformatiebewerkingsvraag
Strontiumcarbonaat, reactievergelijking, energie-omzetting	Imformatiebewerkingsvraag
Thermochemische batterij, duurzaamheid	Informatiebewerkingsvraag
NO _x , volkswagen, milieunorm, driewegkatalysator, milieu, ureum, diesel	Informatiebegripsvraag
Glycerol, methanol, katalyse, biodiesel, blokschema	Informatiebegripsvraag
CoPS, katalysator, Pt, waterstof	Informatiebegripsvraag
zuur-base; redox	Informatieverwerkingsvraag
Periodiek systeem, nieuwe elementen, element 113, ununtrium	Informatiegebripsvraag
radio-actief verval, bouw atoom	Informatiebegripsvraag
Nylon-6, caprolactam, recycling, visnetten, milieu, monomeer	Informatiebegripsvraag
Chloor, bleekmiddel, pH, evenwicht, giftige dampen	Informatiebegripsvraag
FeS, FEOH, aeroob, halfreacties, bacteriën, elementencyclus, Grevelingenmeer	Informatiebegripsvraag
3D-printen, tandheerkunde, antibacterieel	Informatiebegripsvraag, probleemstellingsvraag
Metaal, metaaloxide, reactievergelijking, energiebalans	Informatiebegripsvraag
Calciumoxide, CaO, calciumhydroxide, Ca(OH) ₂ , duurzaam	Informatiebewerkingsvraag
Nano, destillatie, water, alcohol	Informatiebegripsvraag
Carbid, explosie, melkbus, acetyleen	Informatiebegripsvraag

Brandvoorwaarden, reactievergelijking, mangaanoxide, mangaandioxide, onderzoeksvraag	Informatieselectievraag
Brandvoorwaarden, reactievergelijking, MnO_2 , Mn_3O_4 , onderzoeksvraag	Informatieselectievraag
Variabelen	Werkplanvraag
Thorium, kernfusie, kernreactie, energie	Informatiebegripsvraag
Endotherme reactie, thermochroom papier, beeldverslag	Werkplanvraag
Warmtegeleiding, reactie geven op vraag	Aanvaardbaarheidsvraag
Nikkel-nanodeeltjes, accu, beveiliging, nano, μm	Informatiebegripsvraag
Groene colaflesjes, fructose, recyclen	Informatiebegripsvraag
Dyneema, DSM, supervazel, PE, mengbaarheid, berekening, micro, macro, meso	Informatiebegripsvraag
Zouten, base, CO_2 , zure oplossing, brijn	Informatieselectievraag
Vitamines, voedsel, opname in lichaam	Informatiebegripsvraag
Katalysator, diesel, kraken, isomerisatie, zeoliet	Informatiebegripsvraag
Autoband, rubber, recycling, pyrolyse, circulaire economie, berekening	Informatiebegripsvraag
Kobalt, katalysator, broeikasgas	Informatiebegripsvraag
Fotosynthese, rijping van fruit, rotten van fruit, duurzaamheid	Informatieverwerkingsvraag
Primaire en secundaire structuur, duurzaamheid, eiwitten, reactiesnelheid, rijpen	Informatiebegripsvraag
Synthese, waterstofperoxide, katalyse, nano, inert	Informatiebegripsvraag
TPE, DSM, elastomeer, rubber, thermoplast	Informatiebegripsvraag
Lactide, aminozuren, fermentatie, hydrolyse, melkzuur, polymelkzuur	Informatiebegripsvraag
Licht, chemische energie, elektrolyse, zonnecel, membraan, halfreacties	Informatiebegripsvraag
Waterstof, elektrolyse, zonne-energie, energie, bipolair membraan	Informatiebegripsvraag
DNA, cyaanuurzuur, adenine, nanovezel, waterstofbruggen	Informatiebegripsvraag

Tyrosine, dityrosine, grensstructuren	Informatiebegripsvraag
Staalproductie, endotherm, blokschema, waterstof, CO ₂ -uitstoot	Informatiebewerkingsvraag
IJzerproductie, staal, hoogoven, CO ₂ , reductie, berekening	Informatiebegripsvraag
Vloeistofchromatografie, HPLC, recycling vloeistofstroom	Informatiebegripsvraag
Fotolyse, water, fotosynthese, CO ₂	Informatieverwerkingsvraag
Katalysator, endotherm, structuurformule	Informatieverwerkingsvraag
Aromaat, anti-aromaat, σ -binding, π -binding	Informatiebegripsvraag
Vlakke structuur, additie, bindingslengte, elektronenverplaatsingen	Informatieverwerkingsvraag
Alkanen, spiegelbeeldisomerie, katalysator, selectiviteit, groene chemie	Informatiebegripsvraag
Waterstofperoxide, kringloop, endotherm, exotherm, fotolyse	Informatieverwerkingsvraag
Biodiesel, katalysator, SrO, transesterificatie, magnetron	Informatiebegripsvraag
Halfreactie, elektrolyt, gaschromatografie	Informatieverwerkingsvraag
Halfreactie, ethanol, Pruisisch blauw, waterstofperoxide	Informatieverwerkingsvraag
Elektrochemie, brandstof, duurzaam, magnesiumhydride, halfreactie	Informatiebegripsvraag
Milieueisen, DeNO _x , SCR-KAT, ureum, CO ₂ , berekening	Informatiebegripsvraag
Grensstructuur, Lewisstructuur, oktetregel, energiediagram, reactiewarmte, activeringsenergie, explosie	Informatieverwerkingsvraag
Plant-E, fotosynthese, bacteriën, afbraak, elektriciteit	Informatiebegripsvraag
Polyamides, levulinezuur, adipinezuur, naamgeving, milieu, groene chemie	Informatieverwerkingsvraag
waterstof, waterstofbus, brandstofcel, milieu	Informatiebegripsvraag
Transport, water, zuurstof, waterstofbruggen, polair, apolair, polyetheen, polyethyleen	Informatiebewerkingsvraag
Polyethyleen, polyetheen, thermoplastisch zetmeel, folie, doorlaatbaarheid	Informatiebegripsvraag
Temperatuur, Celsius, Kelvin, formuletaal	Informatieverwerkingsvraag

CO ₂ , koolstofdioxide, MFCF, gesmolten zout, halfreactie	Informatieverwerkingsvraag
Plastic soep, metathese, polyetheen, wasbenzine, dehydrogenering	Informatiebegripsvraag
Genetische manipulatie, eiwitten, primaire structuur	Informatiebegripsvraag
Maagzuur, zoutzuur, pH, slokdarm	Informatiebegripsvraag
Teflon, antiaanbaklaag, C8, GenX, gezondheid	Informatiebegripsvraag
Nobelprijs, nanomotor, nanomolecuul, scheikunde, symthese	Informatiebegripsvraag
Nobelprijs, nanomotor, nanomolecuul, scheikunde	Informatiebegripsvraag
Nobelprijs, moleculaire motor, Feringa, Sauvage, Stoddard, catenaan	Informatiebegripsvraag
Nobelprijs, Feringa, energiediagram, (in)stabiliteit, asymmetrisch koolstofatoom	Informatieverwerkingsvraag
Molecuuldoos, cis-trans, stabiliteit, energiediagram	Informatieverwerkingsvraag
Chiraal, enantiomeer, heelal, linksdraaiend	Informatiebegripsvraag
Indigo, indigotin, reactiemechanisme, mesomerie, halfreacties	Informatiebewerkingsvraag
CO, giftig, koolmonoxide, cv-ketel, geiser	Informatiebegripsvraag
CO, giftig, koolmonoxide, cv-ketel, geiser, elektrochemische cel	Informatiebegripsvraag
Elektrolyse, waterstof, methaan, koolstofdioxide, milieu, energie	Informatiebegripsvraag
Natuurramp, methaangas, oplosbaarheid, elektriciteit opwekken	Informatiebegripsvraag
Methaan, benzeen, waterstof, membraan, kathode, anode	Informatiebegripsvraag
Lithiumionbatterij, oxaalzuur, citroenzuur, chemische notatie	Informatiebewerkingsvraag
Elektrolyse, zonne-energie, waterstof, synthesesgas, koolwaterstoffen, milieu	Informatiebegripsvraag
Composiet, zelfhelend, vliegtuigvleugels, katalysator, Engelstalig	Informatiebegripsvraag
Energie, koolstofdioxide, elektrochemische cel	Informatiebegripsvraag
Struviet, fosfaat, kunstmest, milieu, duurzaam, evenwicht, evenwichtsvoorwaarde, berekening, dubbelzout	Informatiebegripsvraag

Eutectisch oplosmiddel, decaanzuur, lidocaïne, extractie, zware metalen, zuur, base	Informatiebegripsvraag
Fischer-Tropsch, alcoholen, aldehyden, katalysator, halfreactie	Informatiebegripsvraag
Radicalen, polyfenolen, antioxidanten	Informatiebegripsvraag
Bioraffinage, waardepiramide	Informatiebewerkingsvraag
Ethanol, elektrolyse, berekeningen, massa, stofkringloop	Informatieselectievraag
Ethanol, halfreactie, elektrolyse, berekeningen, stofkringloop	Informatieselectievraag
Atomen, energie, golflengte, structuurformule	Informatiebegripsvraag
Thorium, kernreactor, energie	Informatiebegripsvraag; argumentenvraag
Chloor, industrie, milieu, elektrolyse, kwik(II)sulfide, oplosbaarheidsproduct, halfreactie	Informatiebegripsvraag
THF, cellulose, water, H-bruggen, hydrofiel, hydrofoob, hydrolyse	Informatiebegripsvraag
Amorf, silicium, anode, accu, structuurformule, reactievergelijking	Informatiebegripsvraag
Ijzer, roest, reactievergelijking, exotherm, endotherm, kringloopschema	Informatieselectievraag
Berekening, ijzer, titaan, verbranding, verdelingsgraad, roesr	Informatieselectievraag
Melkzuur, lactide, PLA, duurzaamheid, polyester, fermentatie, berekening	Informatiebegripsvraag
Autoband, PET, viscose, rubber, para-aramide, rolweerstand, Eco	Informatiebegripsvraag
Polyurethaan, CO ₂ , mesomerie, duurzaam, polyether, polycarbonaat, PPP	Informatieselectievraag
PUR, polymeren, schuim, duurzaamheid, procesverbetering	Informatiebegripsvraag
Methaan, benzeen, Mo ₂ C, MoO ₃ , katalysator, zeoliet, poreus	Informatiebegripsvraag
elektrolyse, beginstoffen-reactieproducten, reactievergelijking	Informatieselectievraag
Halfreactie, spanning, energie	Informatieslectievraag
Autobanden, koolstof, carbon black, pyrolyse, recycling, koolstofdioxide	Informatiebegripsvraag
Methaan, koolstofdioxide, metaaloxide, evenwichten, reactiewarmte, endotherm, exotherm, milieu, inert	Informatiebegripsvraag

Methaan, koolstofdioxide, metaaloxiden, evenwichten, reactiewarmte, exotherm. Endotherm, milieu, inert	Informatiebegripsvraag
Methaan, koolstofdioxide, katalysator, metaaloxiden, evenwichten, reactiewarmte	Informatiebegripsvraag
Rode fosfor, witte fosfor, rookgranaat, difosforpentaoxide, fosfor(V) nitride	Informatiebegripsvraag
Nanoraket, PNIPAM, hydrofyl, hydrofoob, medicijn, waterstofperoxide, koorts, Lewisstructuur, reactiemechanisme	Informatiebegripsvraag
Duurzame energie, waterstof, elektrolyse, opladen	Informatiebegripsvraag
Stookolie, zwavelgehalte, milieu, scheepvaart	Informatiebegripsvraag
Pineen, nopinon, crypton, fragmention, PLA, PCL, caprolactone, ozonolyse, elektronenverplaatsing	Informatieselectievraag
Oplosmiddel, lipofiel, hydrofoob, ionische vloeistof	Informatiebegripsvraag
Hb, kolendamp, CO-vergiftiging, Nbg, verschuiving evenwicht	Informatiebegripsvraag
Waterstofbruggen, ionbinding, atoombinding, hardheid, gelatine, silica	Informatieselectievraag
Aminozuur, koolstofdioxide, radicaal, mechanisme, fotoredoxkatalysator, Lewisstructuur	Informatiebegripsvraag
Kristal, koolstofdioxide, zout, PyBIG, guanidine, pyridine, milieu	Informatiebegripsvraag
Biocorrosie, wasmiddel, enzymen, wasmachine, bleekmiddel, biofilm, milieu	Informatiebegripsvraag
Helium, natrium, electride	Informatiebegripsvraag
Molecuulrooster, ionrooster, metastabiel, waterstof, energiediagram	Informatieverwerkingsvraag
Mobieltje, edelmetalen, goud, reuse, recycle, duurzaamheid, milieu	Informatiebegripsvraag
Lewisstructuur, ladingtransport, polypyrrool, PPP, geleiding, cellulose, duurzaam	Informatieselectievraag
Bioplastics, aardolie, duurzaamheid, Avantium, milieu	Informatiebegripsvraag
Kachel, CO, koolstofmonoxide, onvolledige verbranding	Informatiebegripsvraag
Capillaire elektroforese, aminozuren, spiegelbeeld, scheiding	Informatiebegripsvraag
Whisky, glucose, fermentatie, biobrandstof, ethanol, butanol, aceton	Informatiebegripsvraag

Nanoballetjes, kunstmest, ureum, hydroxyapatiet	Informatiebegripsvraag
Sensor, griep, biomarker, isopreen, wolframoxide, nanokristallen, hexagonaal	Informatiebegripsvraag
Melamine, ureum, industrie, DSM, OCI Nitrogen, thermoharder	Informatiebegripsvraag
Kalk, zware metalen, nikkellonen, oplosbaarheid, elektrolyse, milieu	Informatiebegripsvraag
Verbranding, brand, brandvertrager, milieu	Informatiebegripsvraag
Wasmot, polyetheen, plastic afval, naamgeving, reactievergelijking, berekening, IR, massaspectrometrie	Informatieverwerkingsvraag
Rupsen, PE, afbraak, milieu, ethyleenglycol, polyester	Informatiebegripsvraag
Waterstofperoxide, chloorazijnzuur, veiligheid	Informatiebegripsvraag
salpeterzuur, zzwavelzuur, ammoniak, calciumoxide, pH, mestverwerking	Informatiebegripsvraag
koffiedrab, biodiesel, blokschema	Informatiebewerkingsvraag
melkzuur, schimmel, PLA, <i>Monascus ruber</i> , suikers	Informatiebegripsvraag
hooibroei, branddriehoek, exotherm, blussen	Informatiebewerkingsvraag
Geosmine, structuurisomerie, reactiemechanisme, elektronenverplaatsingen	Informatieverwerkingsvraag
Ammoniak, Haber-Boschproces, stikstof, waterstof, ruthenium, katalysator, duurzaam	Informatiebegripsvraag
C8, perfluorooctaan, PFAS, PFOA, F-18, radioisotoop, halfwaardetijd	Informatiebegripsvraag
Hard water, ontharding, kalk, calcië, calciumcarbonaat, entmateriaal	Informatiebegripsvraag
Titaanwit, lijnolie, schilderij, radicaalpolymerisatie, micro- en macroniveau	Informatiebegripsvraag
Waardepiramide, naamgeving, cellulose, redox, zuur-base, biomassa, gft-afval, berekeningen	Informatiebewerkingsvraag
Carbid, explosie, melkbus, ethyn, aansteken	Informatiebegripsvraag
Carbid, explosie, melkbus, ethyn, aansteken	Informatiebegripsvraag
Zuurstof, heelal, Elay-Ridealmechanisme	Informatiebegripsvraag
Oppervlaktewater, fosfaten. Milieu, mestbeleid, oplosbaarheid, verhoudingsformule	Informatiebegripsvraag
Oppervlaktewater, ijzerionen, fosfaten, mestbeleid	Informatiebegripsvraag

Soda, biomethaan, koolstofdioxide, pH	Informatiebegripsvraag
Koolstofdioxide, milieu, kringloop, fossiele brandstoffen	Informatiebegripsvraag
Anthranilaat, biomassa, reactiemechanisme, groene chemie	Informatiebewerkingsvraag
Brandstoffen, elektrische energie, mierenzuur, CO ₂ -voetafdruk	Informatiebegripsvraag
Stikstofneerslag, stikstofuitstoot, kalk, zuur-base, milieu	Informatiebegripsvraag
Katalysator, zeoliet, methaan, methanol, koper(I), koper(II)	Informatiebegripsvraag
Teflon, antiaanbaklaag, FTE, PFTE, FEP, copolymeer, HFP	Informatiebegripsvraag
nanoraket, waterstofperoxide, katalysator, hydrofiel, hydrofoob	Informatiebegripsvraag
Luiers recyclen, vergisten, blokschema	Informatiebegripsvraag
Polyacrylamide, crosslinks, water, waterstofbruggen	Informatiebegripsvraag
Propaan, butaan, aardgas	Informatiebegripsvraag
CO ₂ , fotosynthese, verbranding, gehalte, ppm, kastuinbouw	Informatiebegripsvraag
Waterzuivering, adsorptie, β -cyclodextrine, polymerisatie, milieu	Informatiebegripsvraag
Energie, ontleding, water, waterstof, molybdeendisulfide, katalysator, fotolyse	Informatiebegripsvraag
Brandvoorwaarden, blussen, fosforbrand	Informatiebegripsvraag
Brandvoorwaarden, blussen, fosforbrand, energiediagram, energieberekening	Informatiebegripsvraag
Waterstof, elektrolyser, brandstofcel, reactievergelijkingen, energie-omzettingen, duurzaam, berekening	Informatiebegripsvraag
Waterstof, elektrolyzer, brandstofcel, reactievergelijkingen, energie-omzettingen, duurzaam, berekening	Informatiebegripsvraag
Ammoniak, waterstof, stikstof, ruthenium, proton hopping	Informatiebegripsvraag
Blussen, brandvoorwaarden, reactievergelijking, zonnebloemolie	Informatieverwerkingsvraag
Foliumzuur, formaldehyde, formaat, formiaat, 1C-cyclus, adenine, guanine, serine	Informatiebegripsvraag
Glycerol, vetzuren, milieu, duurzaam, vergisting, biogas	Informatiebegripsvraag
PLA, biobased, biodegradeerbaar, melkzuur	Informatiebegripsvraag

Halfreacties, pyrodruivenzuur, ethanol, pH-berekening, buffer, dubbellaag, fosforlipiden	Informatiebegripsvraag
Whisky, smaak, dichtheid, simulatie, concentratie	Informatiebegripsvraag
Water, Derde Wereld, waterwinning, dauwpunt, condenseren, faseovergang	Informatiebegripsvraag
pH, halfreacties, potentiaal cel, ionensensoren, chlorideconcentratie	Informatiebegripsvraag
Bio-methanol, aardgas, methaan, CO ₂ , groene chemie	Informatiebegripsvraag
Suikerbiet, FDCA, HMF, PEF, duurzaam, atomeconomie, <i>E</i> -factor, industriële chemie	Informatiebegripsvraag
Metalen, edelmetalen, gehalte, massa, berekeningen, medailles, goud, zilver, brons, recyclen	Informatieverwerkingsvraag
Waterstof, groene brandstof, elektrolyse, brandstof	Informatiebegripsvraag
Waterstof, groene brandstof, elektrolyse, brandstof, energiebron, energiedrager	Informatiebegripsvraag
Waterstof, groene brandstof, elektrolyse, brandstofcel, ammoniak, mierenzuur, berekening	Informatiebegripsvraag
Reactievergelijkingen, hypothese, elementbehoud, Miller, Urey, aminozuren	Informatieverwerkingsvraag
Aminozuren, Miller-Urey, reactievergelijkingen, hypothese, polair, apolair	Informatieverwerkingsvraag
Aminozuren, Miller-Urey, reactievergelijkingen, hypothese, polair, apolair	Informatieverwerkingsvraag
Methaan, affakkelen, milieu, broeikasgas, methanol, duurzaam, Engelstalig artikel	Informatiebegripsvraag
Groener proces, kunstmest, blokschema, ionrooster	Informatiebegripsvraag
Thymidine, mannose, desoxyribose, carbonaatgroep, stijfheid, polymeer, amorf	Informatieverwerkingsvraag
Thymidine, mannose, desoxyribose, carbonaatgroep, stijfheid, polymeer	Informatieverwerkingsvraag
Ammoniak, stallucht wassen, chemische water, biologische water, zwavelzuur, nitriet, nitraat, milieu, halfreactie	Informatiebegripsvraag
Elektroreductie, koolstofcyclus, katalysator	Informatiebegripsvraag
Hout, lignine, cellulose, hydrotroop, <i>p</i> -TsOH	Informatiebegripsvraag

Waterstof, groene brandstof, elektrolyse, brandstof, energiedrager	Informatiebegripsvraag
Tonerpoeder, koolstof, ijzeroxide, ijzer, reactievergelijkingen, formuletaal	Informatiebegripsvraag
Tonerpoeder, koolstof, ijzeroxide, recycling, metallisch ijzer	Informatiebegripsvraag
Papier, cellulose, glucose, H-bruggen	Informatiebegripsvraag
Methaan, pyrolyse, waterstof, katalysator, inert, metaalmengsel, nikkel, bismut	Informatiebegripsvraag
Recycling, duurzaamheid, halfreacties, circulaire economie, broom, EPS	Informatiebegripsvraag
Hernieuwbaarheid grondstoffen, aspecten groene chemie, duurzaamheid	Informatieselectievraag
Glucose, zilverspiegel, Tollens reagens, zuurbasereactie	Informatiebegripsvraag
Koperverbinding, cupriet, azuriet, malachiet, chalcopryiet, zouten, formules	Informatiebegripsvraag
pH, carbonaat, oplosbaarheid, toepassing zout	Informatiebegripsvraag
Fosfaat, landbouw, P-AL, P-PAE, ruwfosfaat, hergebruik, superfosfaat, dubbelsuperfosfaat, tripelsuperfosfaat, pH, zuurbasereacties	Informatiebegripsvraag
Radioactiviteit, RIVM, periodiek systeem, ruthenium-106	Informatiebegripsvraag
Fotozuur, zonlicht, zilt water, membraan, protonen, ionenwisseling	Informatiebegripsvraag
Water, ijs, bevriezen, smelten, endotherm, exotherm, microniveau, macroniveau	Informatiebegripsvraag
Biogas, mest, vergisting, groene stroom, milieu, duurzaamheid	Informatiebegripsvraag
Koolhydraten, COD, duurzaam proces, lactose, melkzuur, carbonzuur, wei	Informatiebegripsvraag
Polymeren, waterstofbruggen, zelfherstellend	Informatiebegripsvraag
Polymeren, waterstofbruggen, zelfherstellend	Informatiebegripsvraag
Waterstof, verbranding, elektrolyse, energiedrager, vermogen, energie	Informatiebegripsvraag
Vacuümdestillatie, destillaat, residu, berekening, alcoholvrij	Informatiebegripsvraag
Explosie, methaan	Informatiebegripsvraag

CO ₂ afvangen, membraan, nieuwe brandstoffen maken	Informatiebegripsvraag
Halfreacties, reactieomstandigheden, permenganaation, etheen, duurzaamheid	Informatiebegripsvraag
Mierenzuur, bacterie, formiaat, pH, evenwicht	Informatiebegripsvraag
Polymeer, calciumionen, netwerk, weekmaker, waterstofbruggen, polyadditie, initiator, zuur-base	Informatiebegripsvraag
Polymeer, calciumionen, netwerk, weekmaker, waterstofbruggen, polyadditie, initiator, zuur-base	Informatiebegripsvraag
Sporter, vitamines, voeding, gezondheid	Standpuntvraag
Malacidines, antibiotica, resistent, aminozuren, stereoisomerie, asymmetrisch C-atoom, H-bruggen	Informatiebegripsvraag
Waterstof, koolstofdioxide, duurzaam, koolstofvoetafdruk	Informatiebegripsvraag
Polysacharide, zuurstof, bloed, oppervlakte-actief, micel, hydrofiel, hydrofoob	Informatiebegripsvraag
DTG, MDTG, medicijn, ester, copolymeer, ethyleenglycol, propyleenglycol	Informatiebegripsvraag
Cellulose, hemicellulose, H-bruggen, supersterk	Informatiebegripsvraag
Indigo, leuco-indigo, redox, indool, indoxyl, indicaan	Informatiegebrripsvraag
Atoombinding, eenheidscel, volume bol, tetraëder, mol	Informatiebegripsvraag
Atoombinding, eenheidscel, volume bol, tetraëder, mol	Informatiebegripsvraag
Interstellaire ruimte, benzonitril, IR-spectroscopie	Informatiebegripsvraag
FDCA, HMF, FDCE, fructose, biotechnologie, Avantium, Corbion	Informatiebegripsvraag
Mierenzuur, waterstof, koolstofdioxide, hydrozine, duurzaam, Engelstalig artikel	Informatiebegripsvraag

Zoutzuur, elektrolyse, groene waterstof, zuur-base, calciumcarbonaat, chloor, waterstof	Informatiebegripsvraag
Exotherm, oxidatie, vormingswarmte	Informatiebegripsvraag
Nucleofiel, katalysator, structuur eiwit, hydrolyse	Informatiebegripsvraag
Kauwgom, recyclen, nieuwe gypies, scheidingsmethoden, chemische reacties	Informatiebegripsvraag
Kauwgom, recyclen, nieuwe gypies, oude kauwgom, crosslinks, poly-etheenvinylacetaat, poly-isopreen, poly-styreenvinylacetaat	Informatiebegripsvraag
Afval, methanol, synthesesgas, milieu, groene brandstof	Informatiebegripsvraag
Reactievergelijking, ammoniak, waterstof, blokschema, energie	Informatiebegripsvraag
Vormingsenthalpie, ammoniak, waterstof	Informatiebegripsvraag
Zink, complex ion, ferri, ferriet, elektrolyse, halfreactie	Informatiebegripsvraag
Kunstmest, ammoniumnitraat, stikstof, nitrificatie, ureum, KAS	Informatiebegripsvraag
Schaliegas, stoomkraken, milieu, katalysator, elektrolyt, ethaan, etheen	Informatiebegripsvraag
Plastic, polymeren, recyclen, GBL, gamma-butyrolacton, ester, energiediagram	Informatiebegripsvraag
Waterstof, duurzaam, brandstofcel, chloorfabriek, milieu	Informatiebegripsvraag
Aardolie, kraken, katalysator, brandstoffen, alkenen, micro. Macro, blokschema	Informatiebegripsvraag
Vorinostat, medicijn, octrooi, resistentie, melanoom, antioxidant, atomeconomie, <i>E</i> -factor	Informatiebegripsvraag
Ammoniak, Haber-Boschproces, elektrolyse, protonen, palladium, katalysator, Groshuss-mechanisme, evenwicht	Informatiebegripsvraag
Zoutwinning, elektrolyse, chloor, waterstof, duurzaam, chloorfabriek, milieu	Informatiebegripsvraag
PET, bacterie, Ideonella Sakaiensis, hydrolyse, PETase, enzymwerking, eiwit, katalytische triade, reactiemechanisme, activiteit	Informatiebegripsvraag
Waterstofeconomie, energievoorziening	Informatiebegripsvraag
Elektrochemie, waterstof, koolstofmono-oxide, mierenzuur, methanol	Informatiebegripsvraag
Brandvoorwaarden, reactievergelijking, drukgolf, munitie	Informatiebegripsvraag

Productie ijzer, fossielvrij, innovatief proces, duurzaam, reactievergelijkingen	Informatiebegripsvraag
Productie ijzer, innovatief proces, atoomeconomie, reactiewarmte, principes Groene Chemie	Informatiebegripsvraag
Polayadditie, copolymeer, initator, monomeer, cortisol, geleiding, ester, crosslink, radicaalmechanisme, membraan	Informatiebegripsvraag
Methionine, methional, enzymen, methylmercaptan, HCN, essentieel aminozuur, decarboxylering, pratische gasdruk	Informatiebegripsvraag
Perovskiet, zonnecel, methylammonium, eenheidscel, oplosbaarheid, kristalrooster, evenwicht	Informatiebegripsvraag
Elektrolyse, waterstof, duurzaam, milieu, brandstofcel, reactiewarmte, halfreactie	Informatiebegripsvraag
Gel, pectine, Ca^{2+} , crosslinks, evenwichtsvoorwaarde	Informatiebewerkingsvraag
Nafta, fractie, destillatie, alkenen, structuurformules	Informatiebegripsvraag
Nafta, fractie, destillatie, alkenen, structuurformules, xylenen, polymeren	Informatiebegripsvraag
PET, PEF, MeFDCA, biomassa, polymerisatiegraad	Informatiebegripsvraag
Magnesiumchloride, toepassingen, struviet	Informatiebegripsvraag
Plastic, afbraak, polymeren, mechanisme	Informatieverwerkingsvraag
Uraan, yellow cake, acrylnitril, acrylester, adsorptie, copolymeer, amidoxime, carboxyl, hydroxylamine	Informatiebegripsvraag
Pyriet, reactievergelijking, exotherm	Informatiebegripsvraag
Pyriet, reactie-energie, vormingswarmte, S_N^2 , FeS_2 , verdelingsgraad, activeringsenergie	Informatiebegripsvraag
Nitreuze dampen, koolstofdioxide, reactievergelijkingen	Informatieverwerkingsvraag
Waterstof, ammoniak, elektrolyse, groene stroom, haalbaarheid, rendement	Informatiebegripsvraag
Etheen, polyetheen, petroleum, suikerriet, Groene Chemie, atoomeconomie	Informatieverwerkingsvraag
PET, recycling, glycol, monomeer, evenwicht	Informatiebegripsvraag
PET, recycling, glycol, monomeer, evenwicht, BHET, scheidingsmethoden	Informatiebegripsvraag

Terpenen, vleesetende plant, cis-trans isomerie, enzymen, eiwitten	Informatiebegripsvraag
Waterstof, CO ₂ , broekasgas	Informatieverwerkingsvraag
Hallfreactie, bron waterstof, deuterium	Informatieverwerkingsvraag
Mierenzuur, amfetamine, drugsafval, atomeconomie, E-factor, formaide, zuur-base	Informatiebegripsvraag
gemethyleerde alfa-dextrine, freon-11, radicaal, hydrofoob, volume holte	Informatieverwerkingsvraag
Waterafstotendheid, polair, micro, meso, macro, structuur. Impregneersnelheid, polymeermolecuul	Informatiebegripsvraag
Elektrolyse, waterstof, symbiose, CO ₂ -reductie, energie, berekening	Informatiebegripsvraag
Caviatie, afvalwater, OH-radicaal, splitsing water, waterstofperoxide, massapercentage	Informatiebegripsvraag
Halfreacties, elektrolyse, oplaadbaar, zink, zuurstof, bronspanning, zonne-energie, duurzaamheid	Informatiebewerkingsvraag
PLA, melkzuur, 3D-printer, lithium-ionbatterij, nano, grafeen, LiClO ₄ , lithiumtitaanaat, koolstofnanobuisjes	Informatiebegripsvraag
Voorwaarden voor mummificeren, drogen, massabehoud	Informatiebegripsvraag
Dubbelzout, hydraat, drogen, antibacteriële stoffen, biodegradeerbaarheid	Informatiebegripsvraag
Halfreactie, waterstofbrug, IR, amidegroep, gel, bladgroenkorrel, zetmeel, maltose, glucose	Informatieselectievraag
Ijzer, roest, reactievergelijking, recycling, metaalbrandstof, Tata Steel, kringloopschema, duurzame energie	Informatieselectievraag
Berekening, ijzer, verbranding, verdelingsgraad, roest, Fe ₂ O ₃ , vormingswarmte, reactiewarmte, duurzame energie	Informatieselectievraag
3D-printen, klegering, amorf, kristallijn, rekenen met gehalten	Informatiebegripsvraag
Bierbereiding, reactievergelijking, zetmeel, fermentatie	Informatiebewerkingsvraag
Ijzer, roesten, corrosie, pH, halfreacties, betonrot	Informatiebegripsvraag
Melkzuur, PLA, lactide, oligomeer, polyester, katalysator	Informatiebegripsvraag
Duurzaamheid, deodorant, plantaardig	Informatiebegripsvraag

Propan, propeen, polypropen, reactiewarmte, endotherm, kraken, katalysator, dehydrogenering, blokschema	Informatiebegripsvraag
Opioid peptide, controlled drug-release, waterstofbruggen, bèta sheet, dubbellaag, gel	Informatieselectievraag
Kunstmest, ammoniak, methaan, water, ureum, ammoniumnitraat, Haber-Boschproces, evenwicht, stikstofpercentage, groene grondstof, circulair	Informatiebegripsvraag
Pure-, melk- en witte chocoladeproductie, Maillard, halfreacties, hydrolyse	Informatiebegripsvraag
Beryllium, stofeigenschap, atoombouw, neutron, periodiek systeem, legering, corrosie, massapercentage, Engelstalig artikel	Informatiebegripsvraag
Dehydrogenering, silaanverbinding, methanol, veiligheid, waterstof, brandstofcel	Informatieselectievraag
Stofeigenschap, zwavel, SO ₂ , H ₂ S, blauw vuur, verbranding, stollen	Informatieselectievraag
Twaron polyamide, Aramide, BioBTX, groene grondstoffen, vezel, H-bruggen, micro-meso-macro	Informatiebegripsvraag
Scheidingsmethoden, aardgas, groen, verschil CO ₂ , fossiele brandstoffen	Informatiebegripsvraag
Katalyse, entropie, legering, nano kristal, mechanisme, Lewisstructuren	Informatiebegripsvraag
Waterstof, stikstof, ammoniak, Haber-Boschproces, hydride, katalysator	Informatiebegripsvraag
Kobalt, katalysator, nano, FischerTropschproces, ROR, suboxide	Informatiebegripsvraag
Brandvoorwaarden, explosie, explosiegrenzen, mobieltje, bellen, tanken	Informatieselectievraag
Waterstof, CO, brandstofcel, katalysator, radicaal, mechanisme, ijzeroxide, ijzerhydroxide	Informatiebegripsvraag
Initiator versus inhibitor, golflengte licht, initiatie, radicalen, mesomerie, grensstructuren	Informatiebegripsvraag
Glycolyse, melkzuur, fermentatie, aeroob, anaeroob, vergisting, energie, glucose, pyrodruivenzuur	Informatiebegripsvraag
Mefloquine, spiegelbeeldisomeren, racemisch mengsel, draaiing gepolariseerd licht, R- en S-, Viedma-opening	Informatiebegripsvraag
Zout, sneeuw, smelten, oplosbaarheid zout, polair, smeltpunt, ligging evenwicht	Informatiebegripsvraag
Gel, cel, stamcel, H-bruggen, dipool, vanderwaalsbinding, squaramidemolecuul	Informatieselectievraag
Fischer-Tropschproces, katalysator, kobalt, nanodeeltje, monomeer, polymeer, carbide	Informatiebegripsvraag

[illegible]

1. Introduction

2. Background

3. Methodology

4. Results

5. Discussion

6. Conclusion

7. References

8. Appendix

9. Acknowledgments

10. Contact Information

11. Disclaimer

12. Glossary

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text]

[Redacted text]

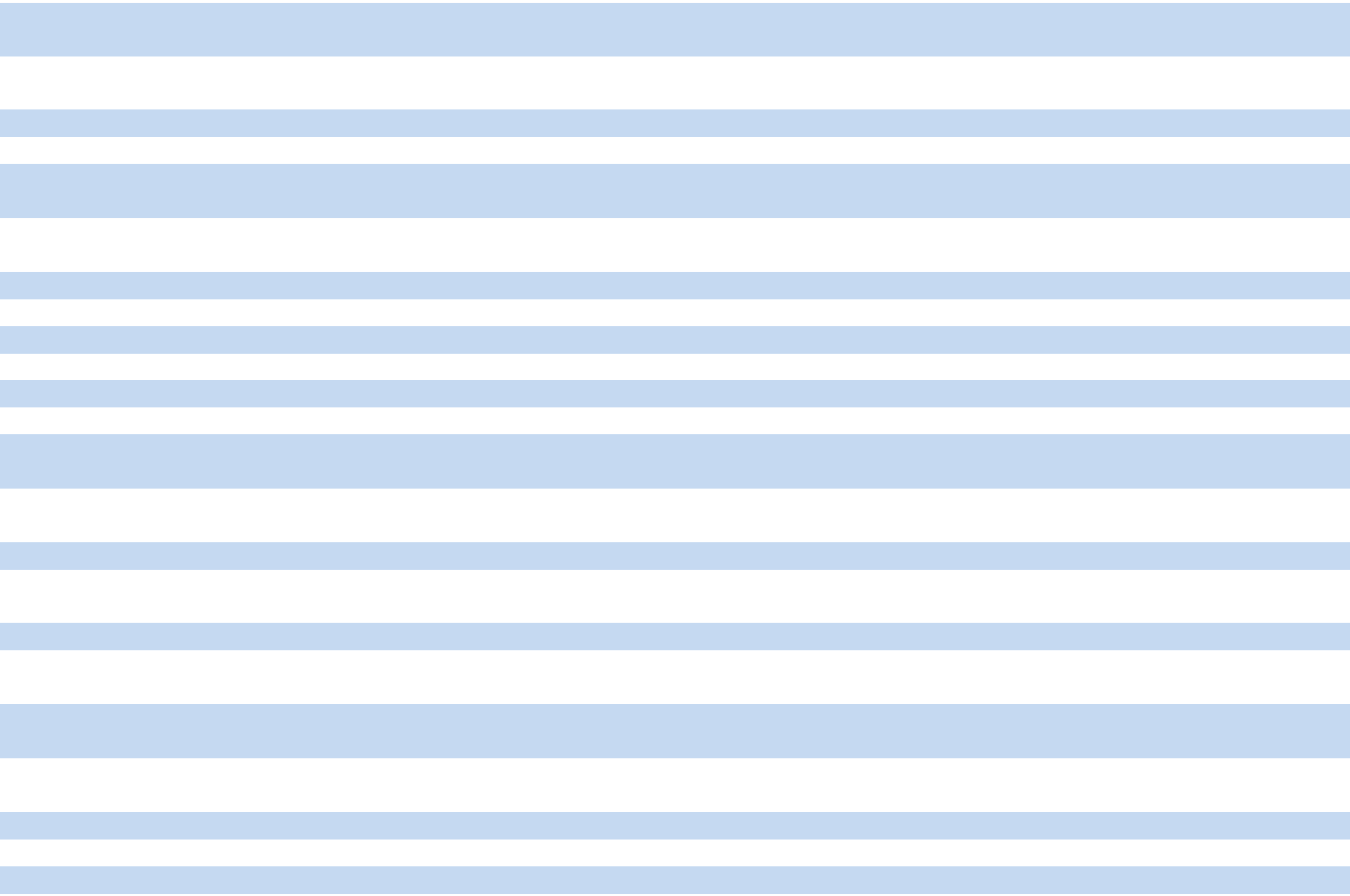
[Redacted text]

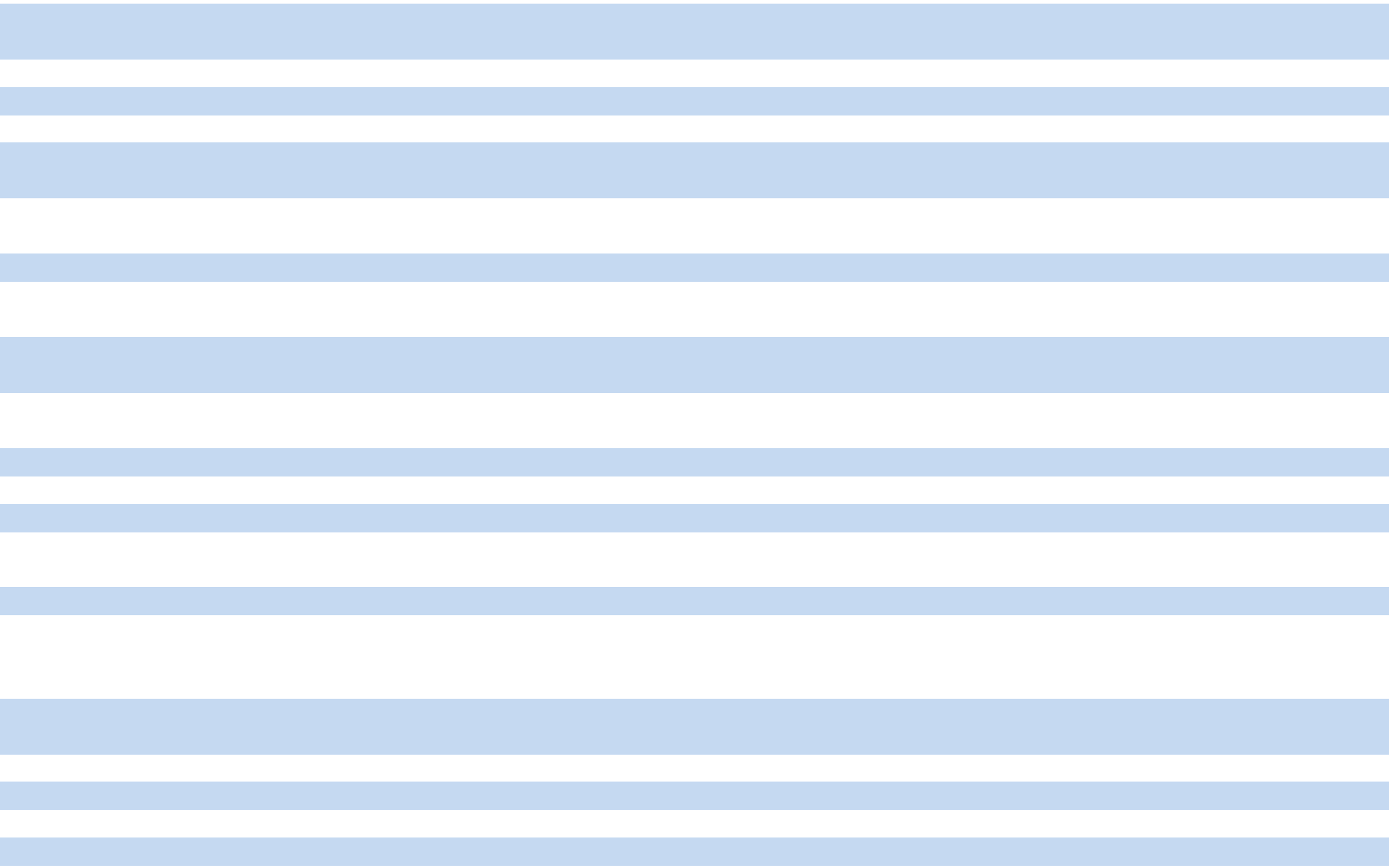
[Redacted text]

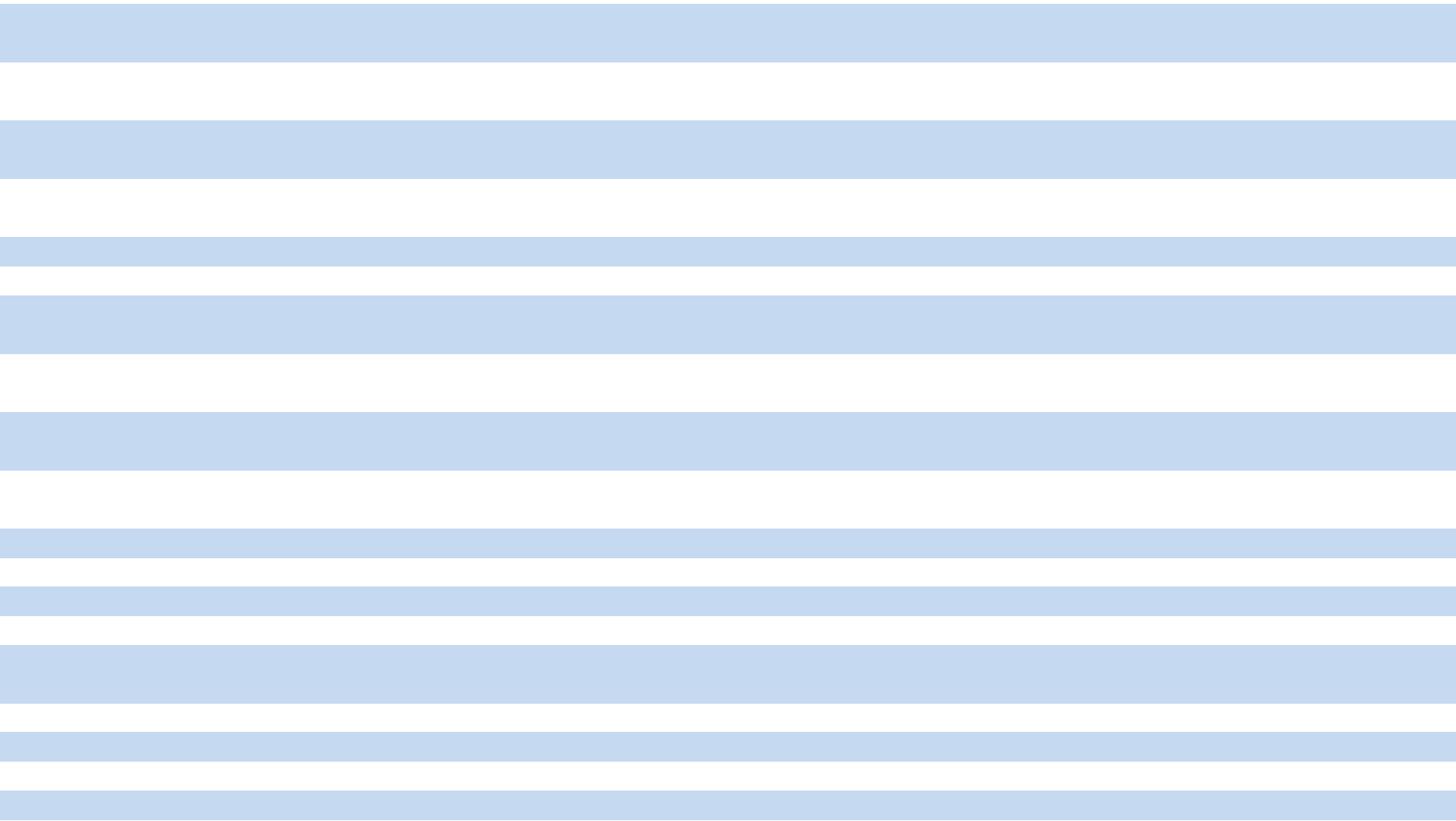
[Redacted text]

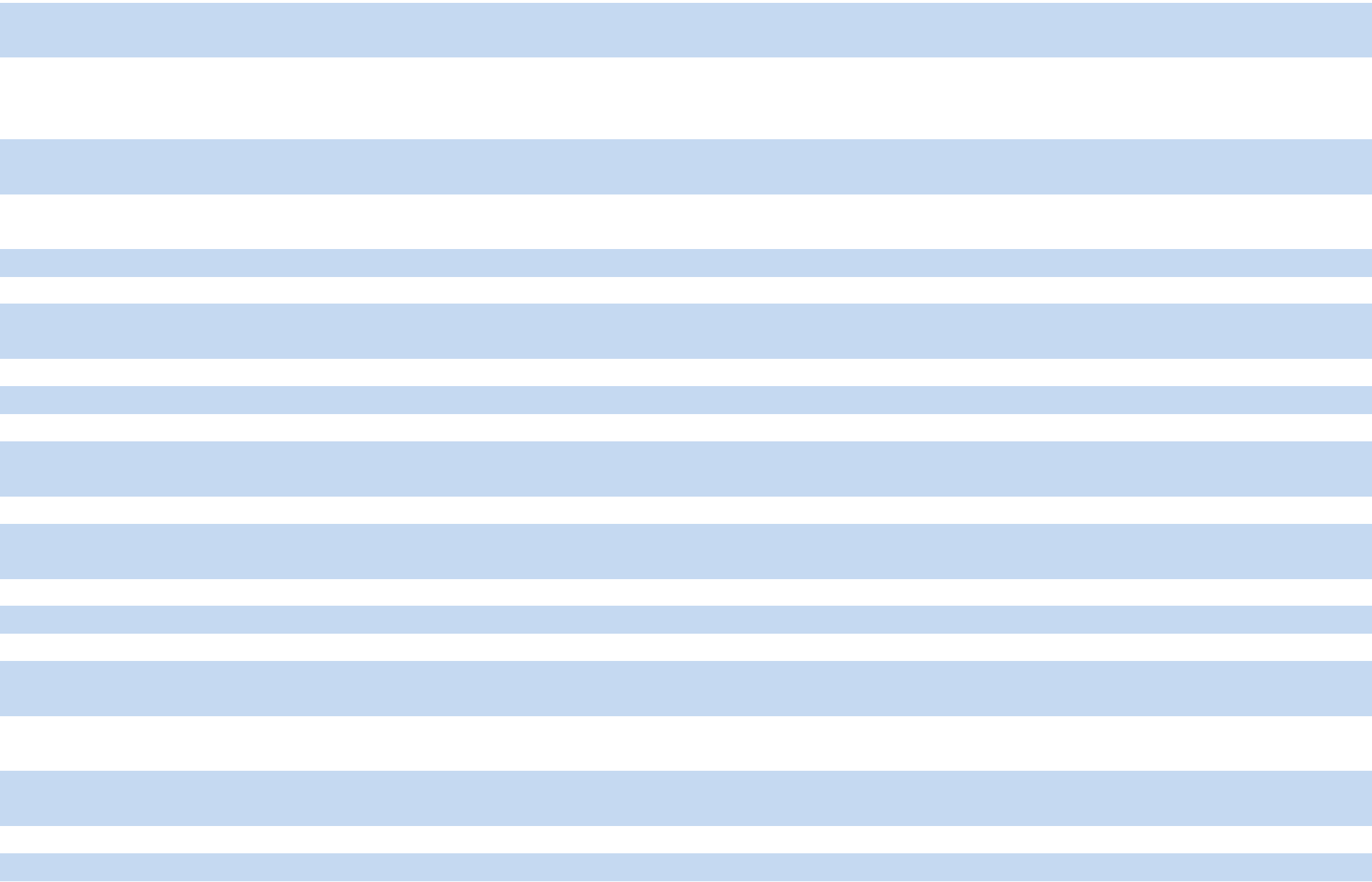
[Redacted text]

[Redacted text]

_____

_____

_____

_____

_____

_____

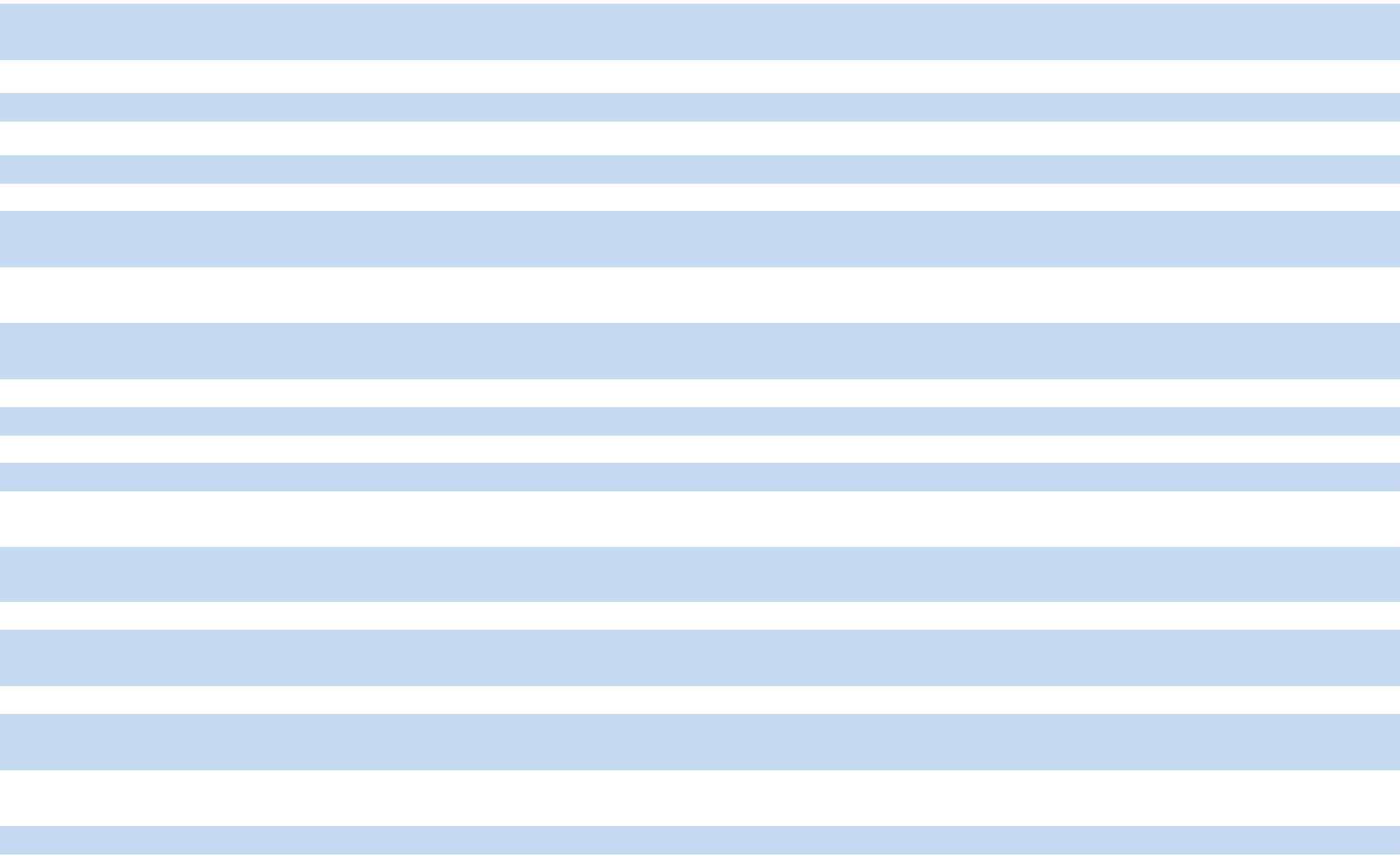
_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

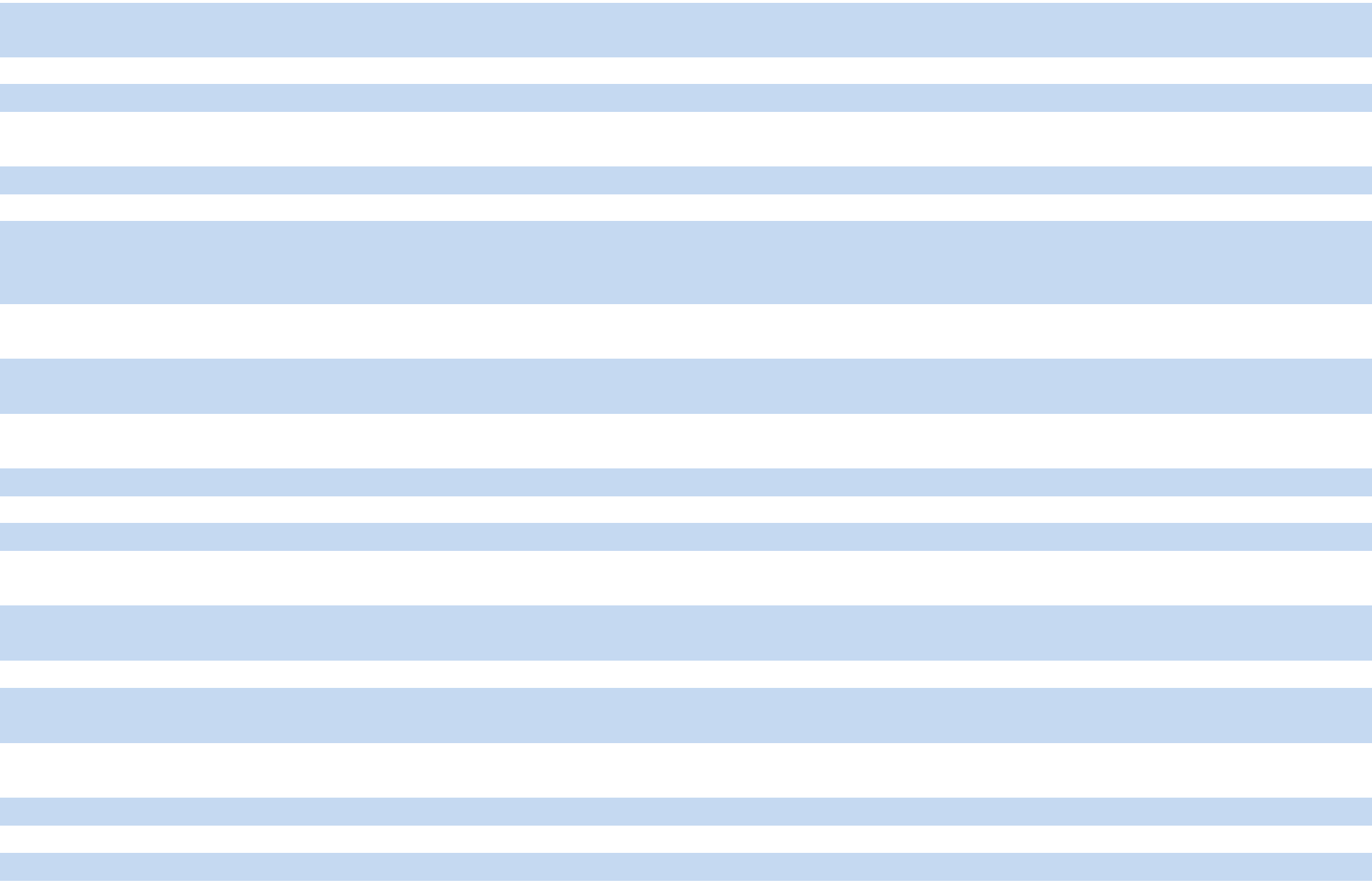
[Redacted text block]

[Redacted text line]

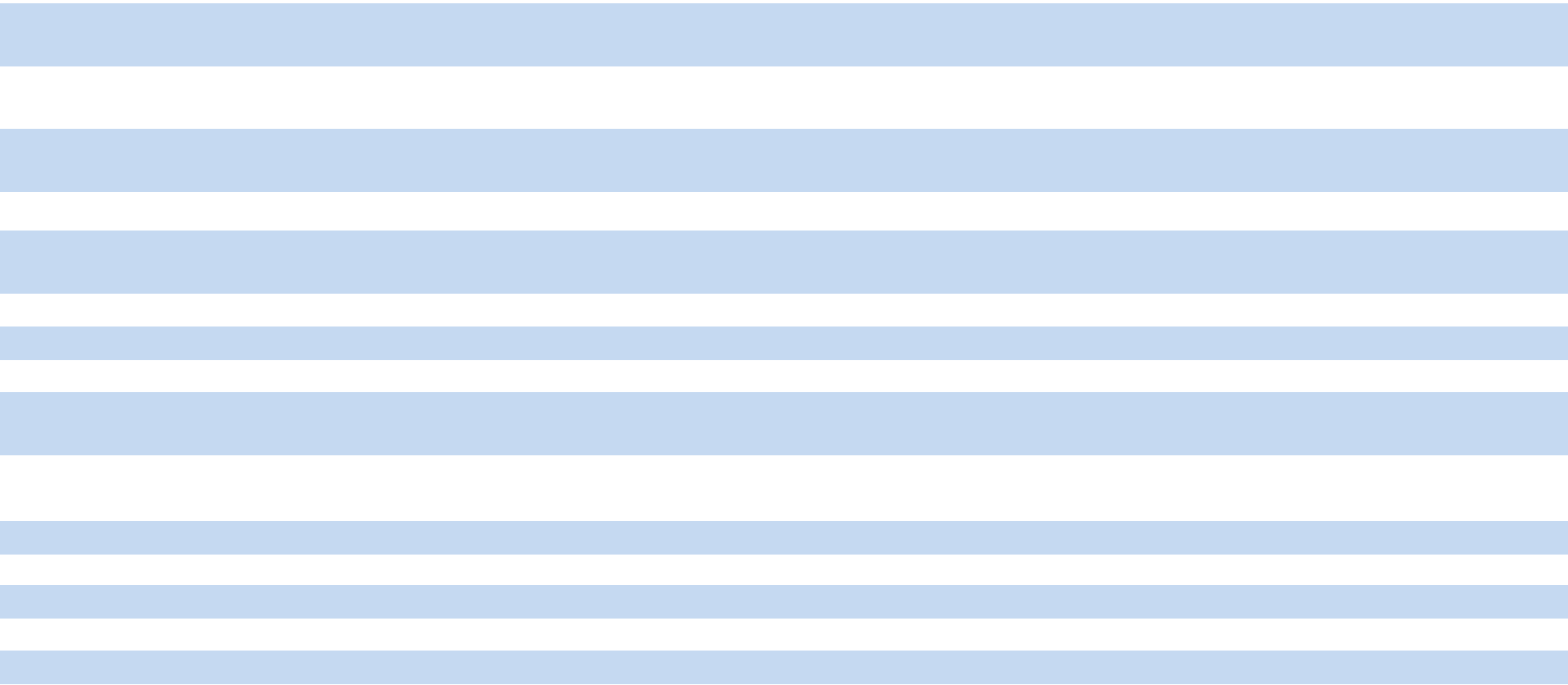
[Redacted text line]

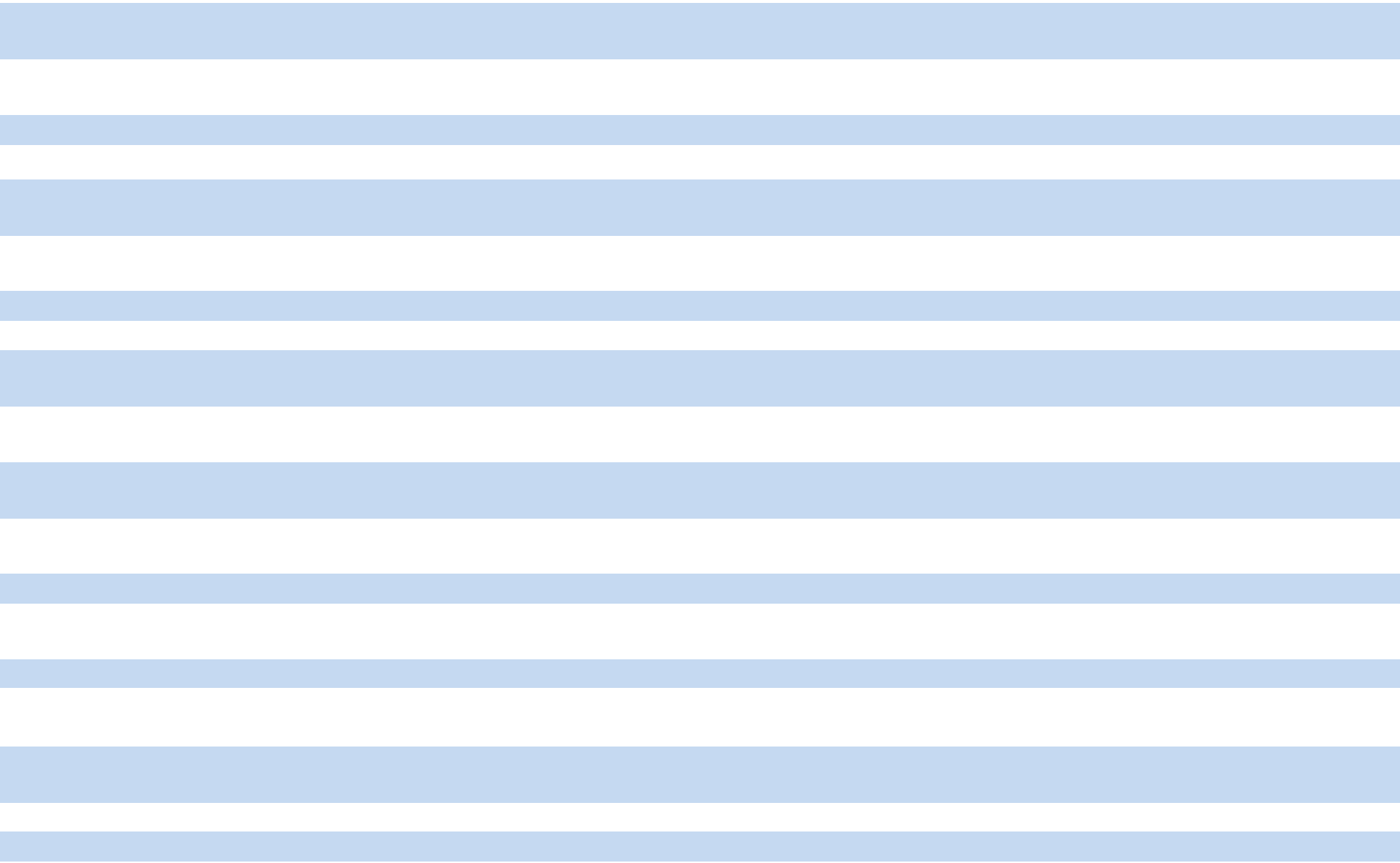
[Redacted text line]

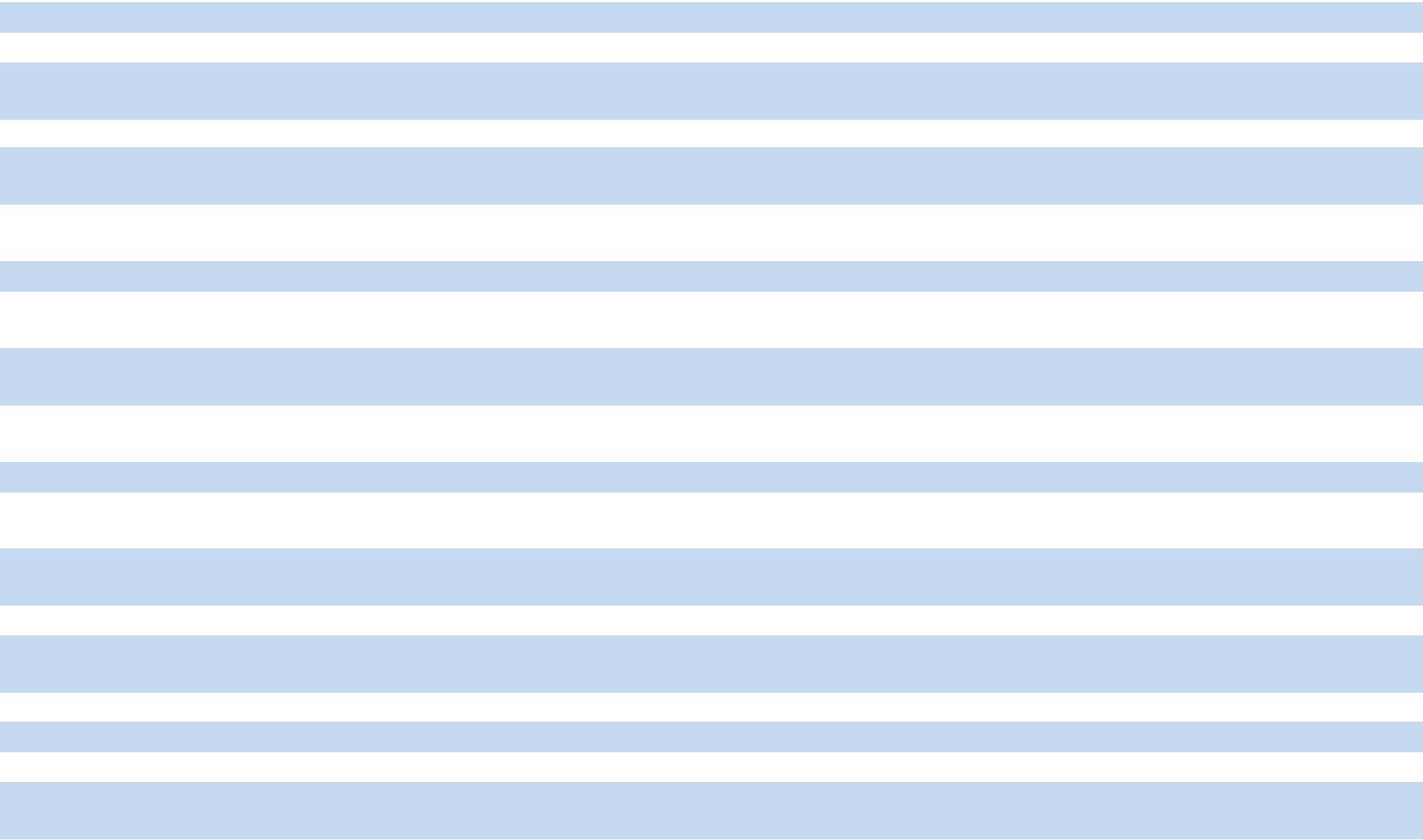
[Redacted text line]

_____

_____

_____

_____

_____

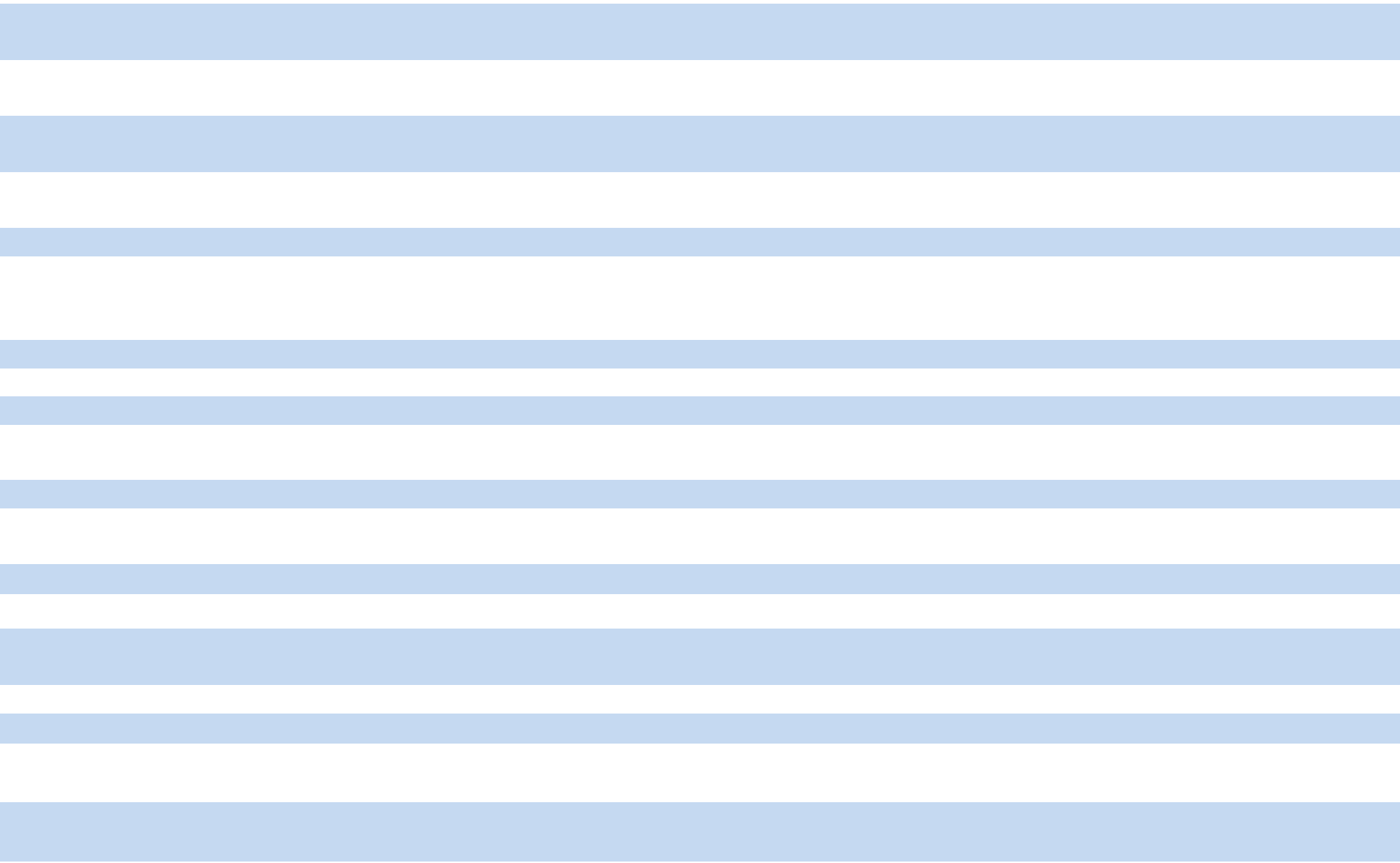
_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Red horizontal bar

Blue horizontal bar

Blue horizontal bar

Blue horizontal bar

Blue horizontal bar

Blue horizontal bar

Blue horizontal bar

Blue horizontal bar

Blue horizontal bar

Blue horizontal bar

Blue horizontal bar

Blue horizontal bar

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text]

[Redacted text]

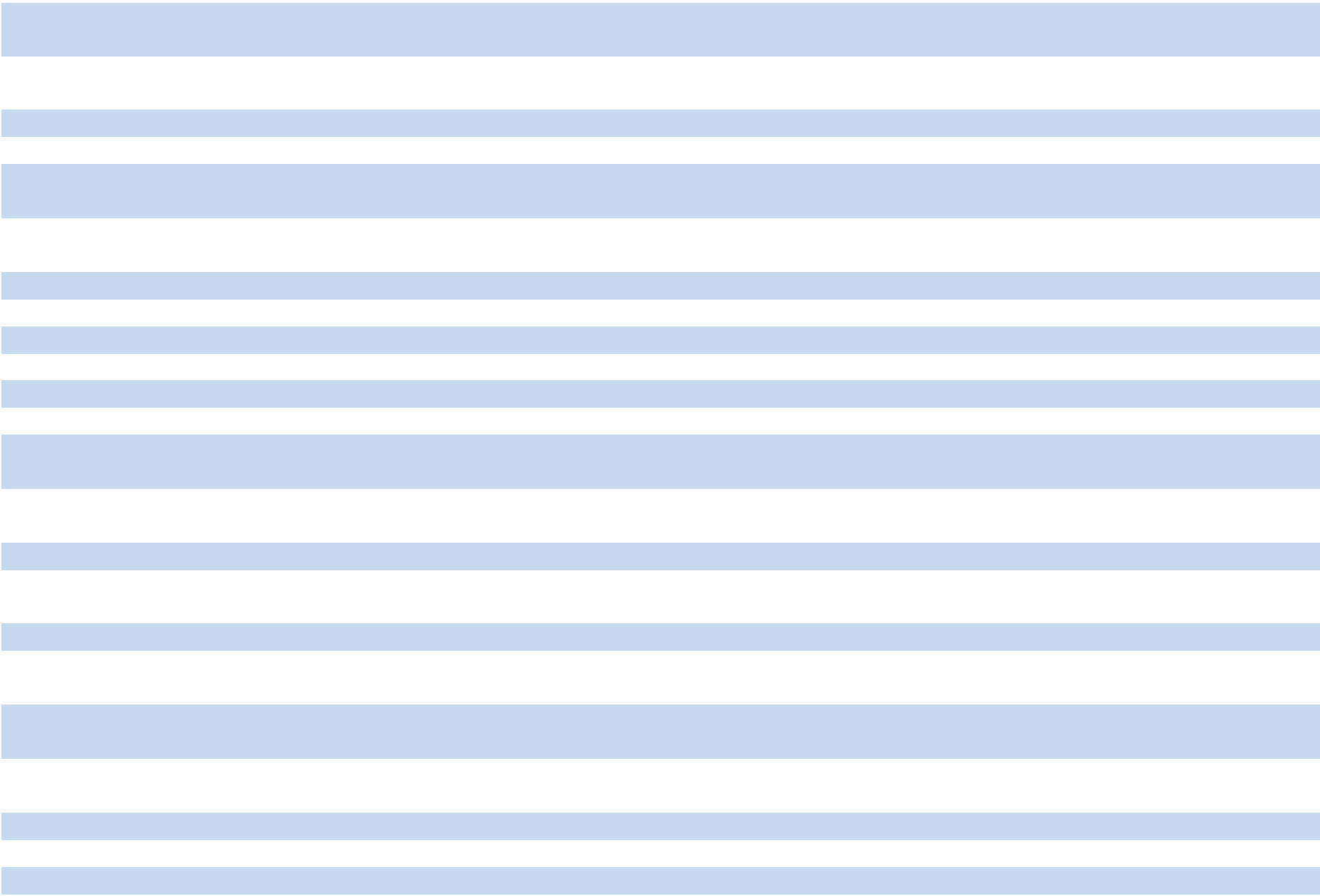
[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[illegible]

[illegible]

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

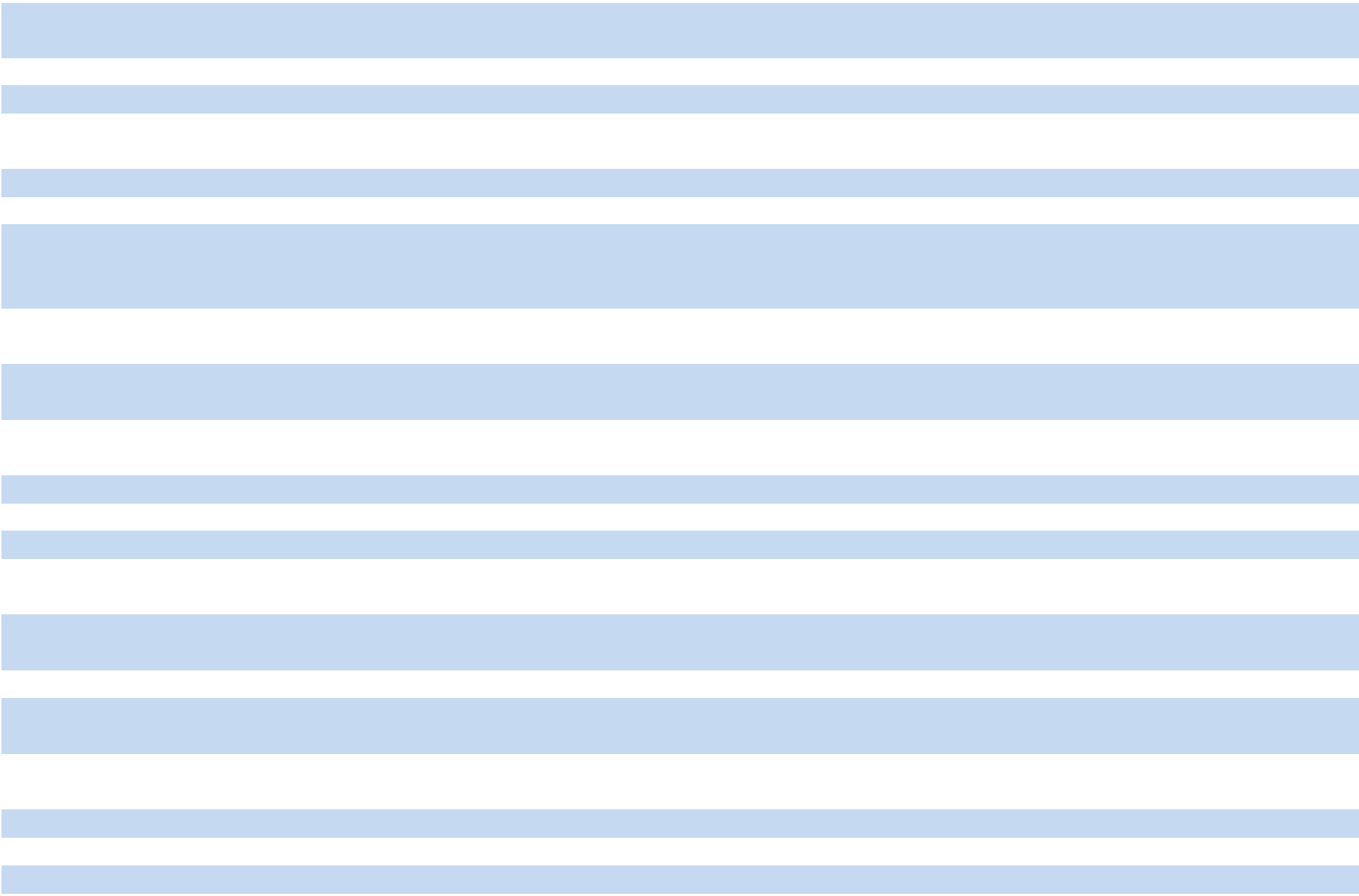
_____

_____

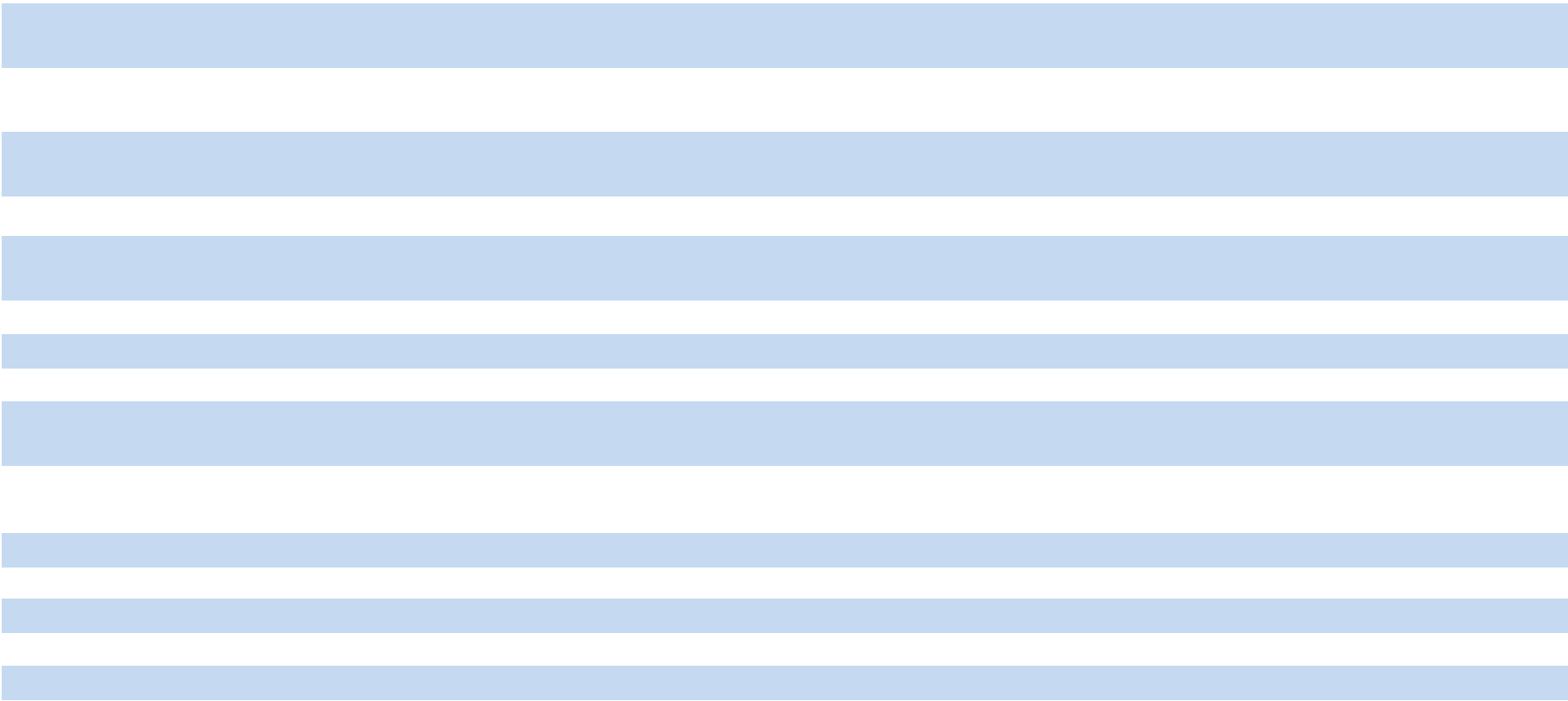
_____

_____

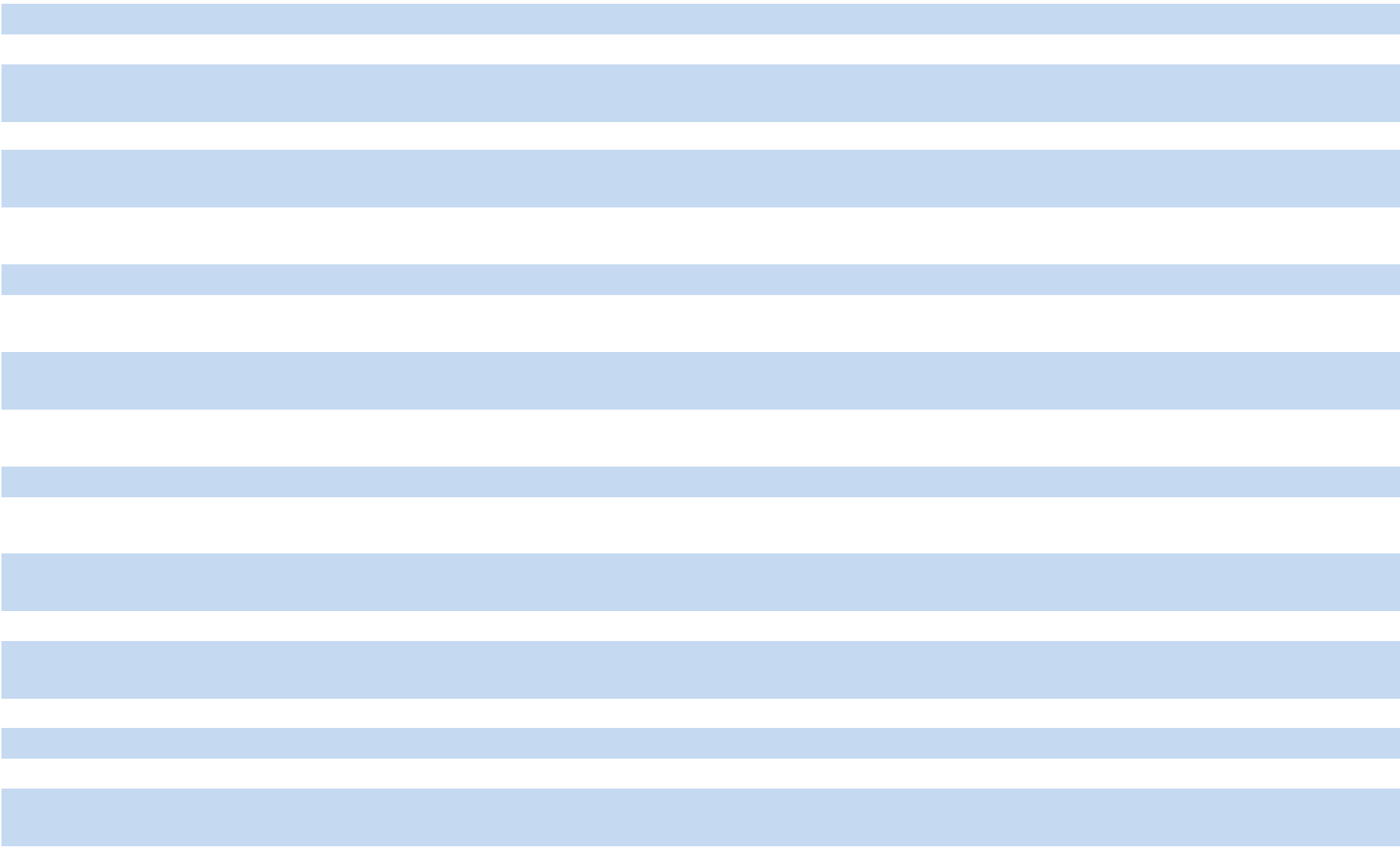

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

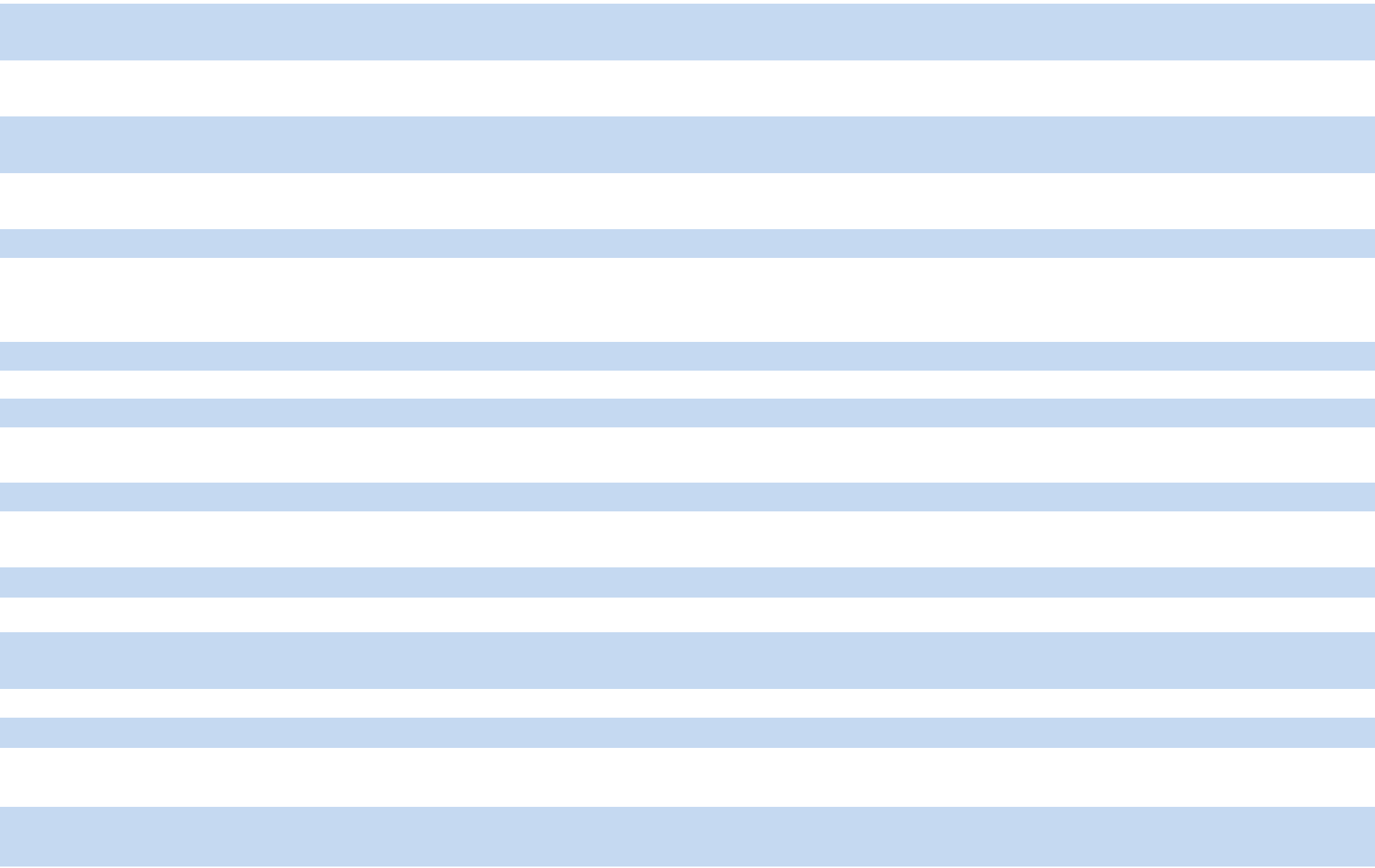
[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

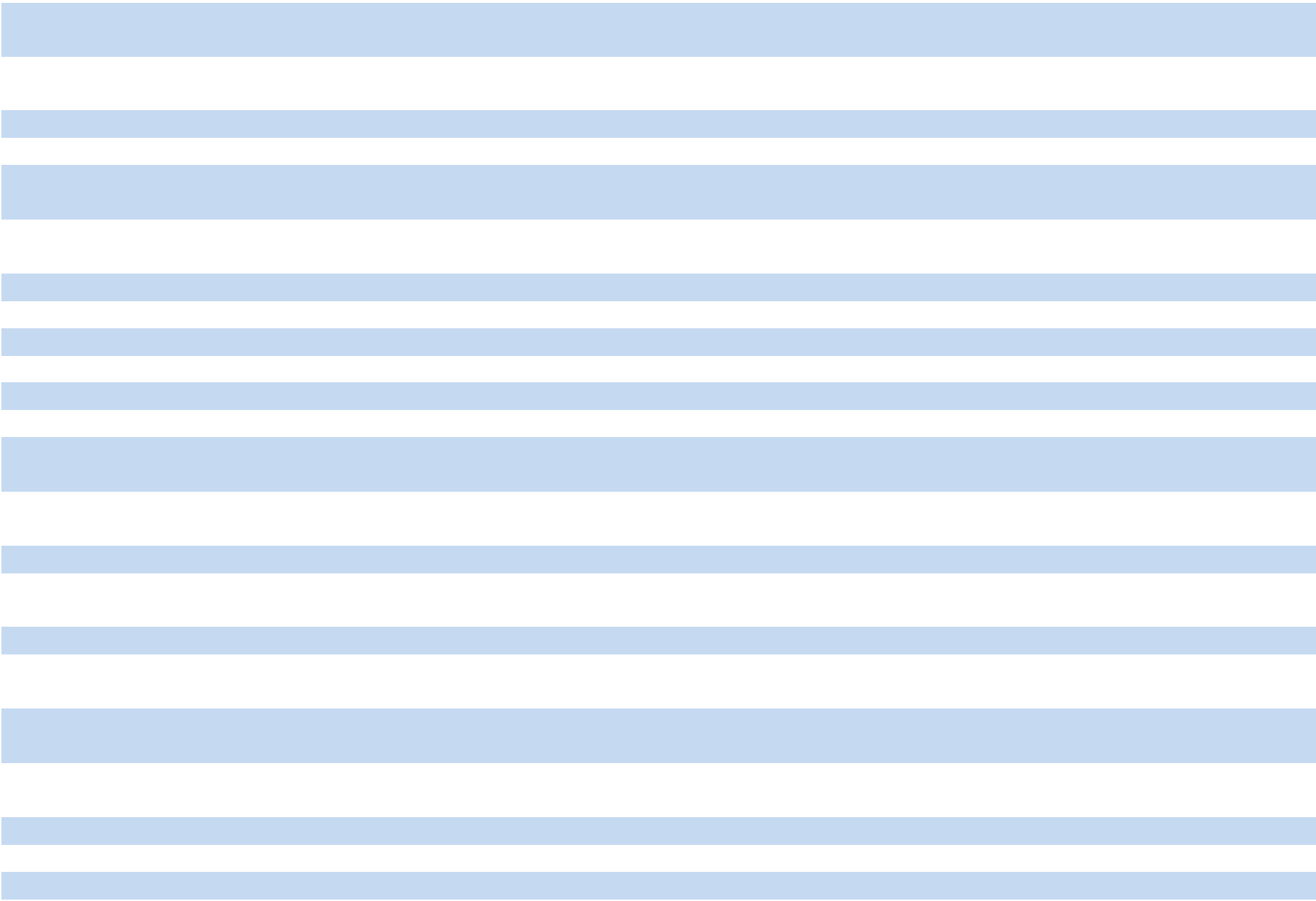
[Redacted text]

[Redacted text]

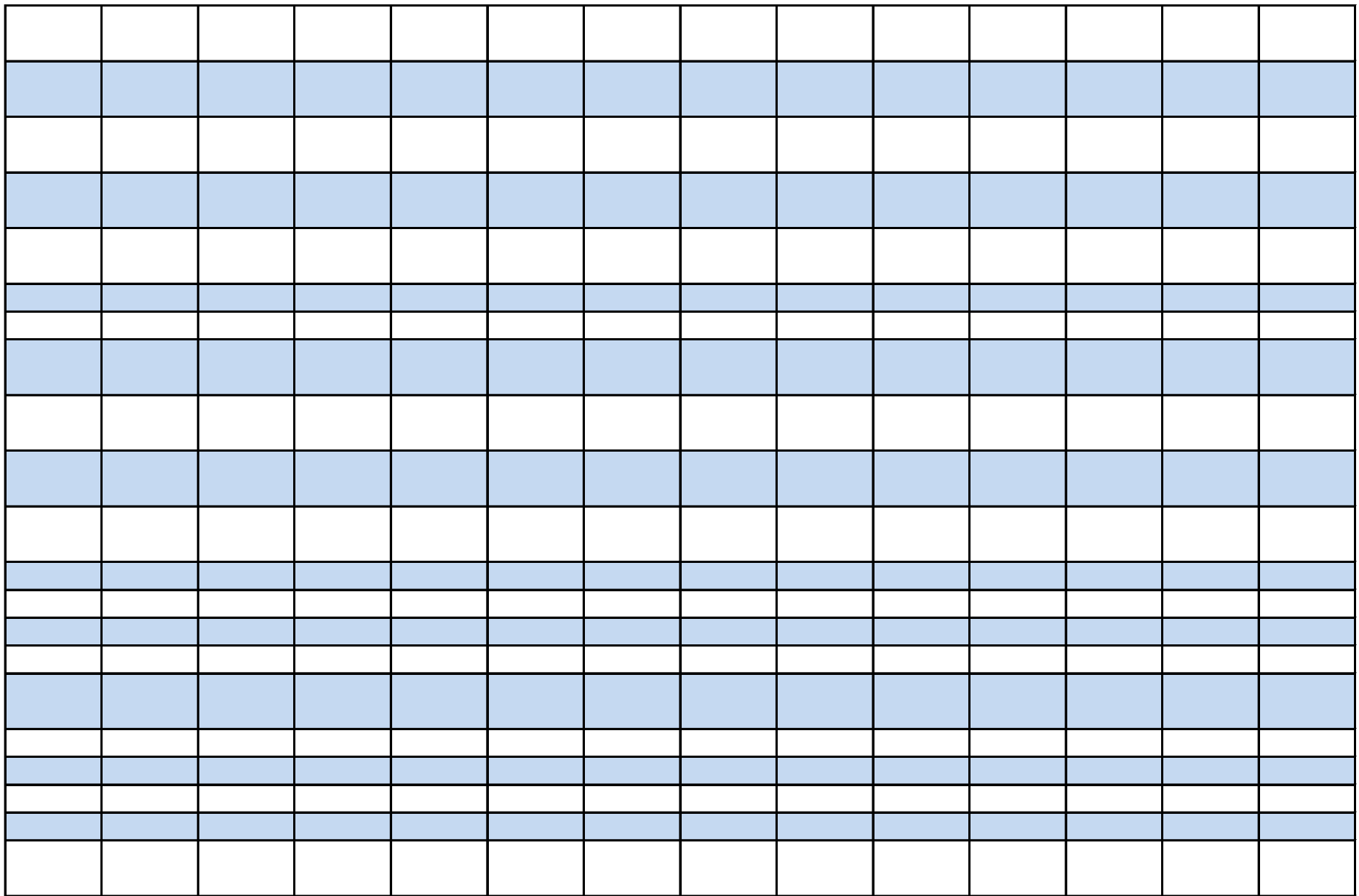
[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

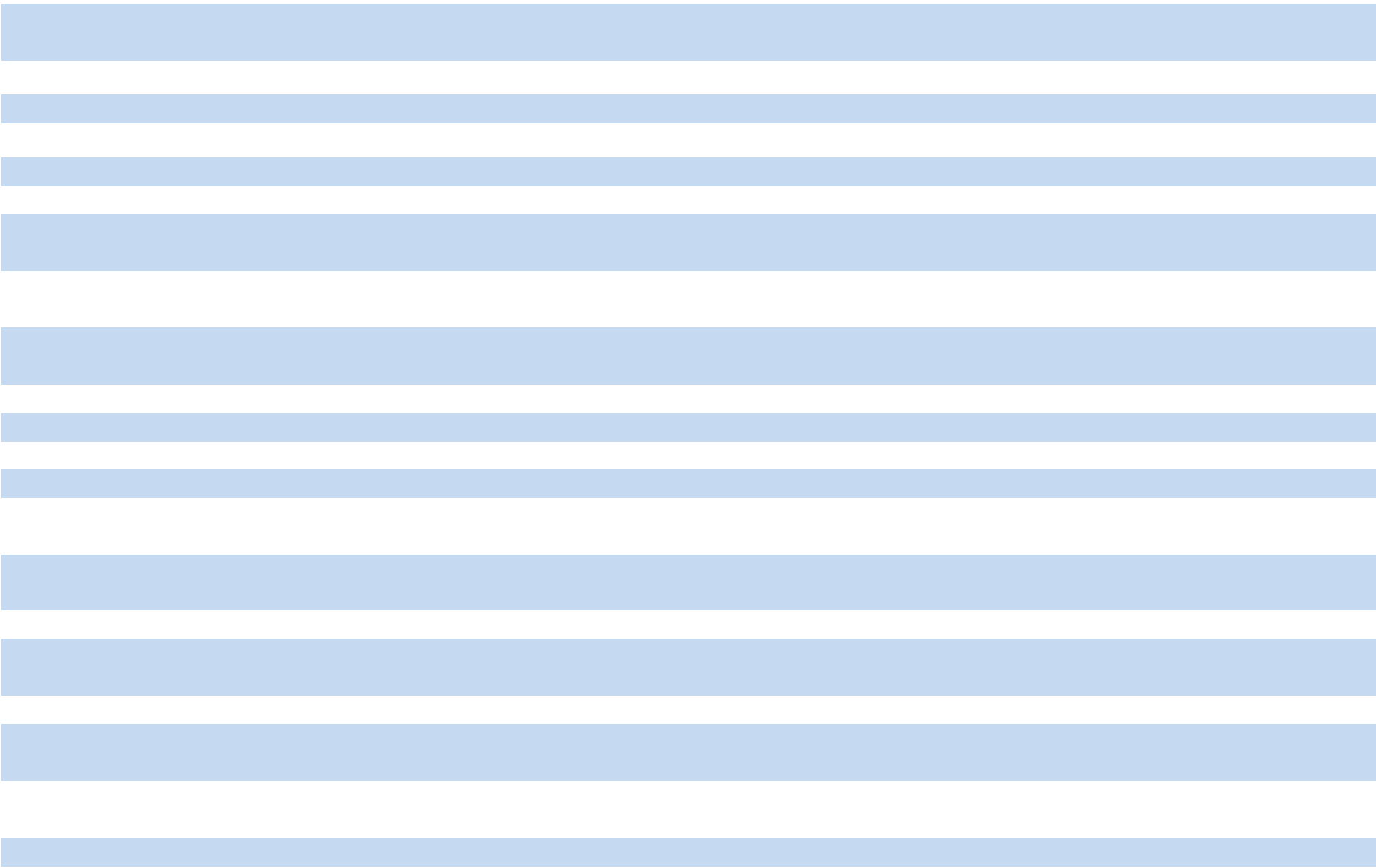

[illegible]

[illegible]

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

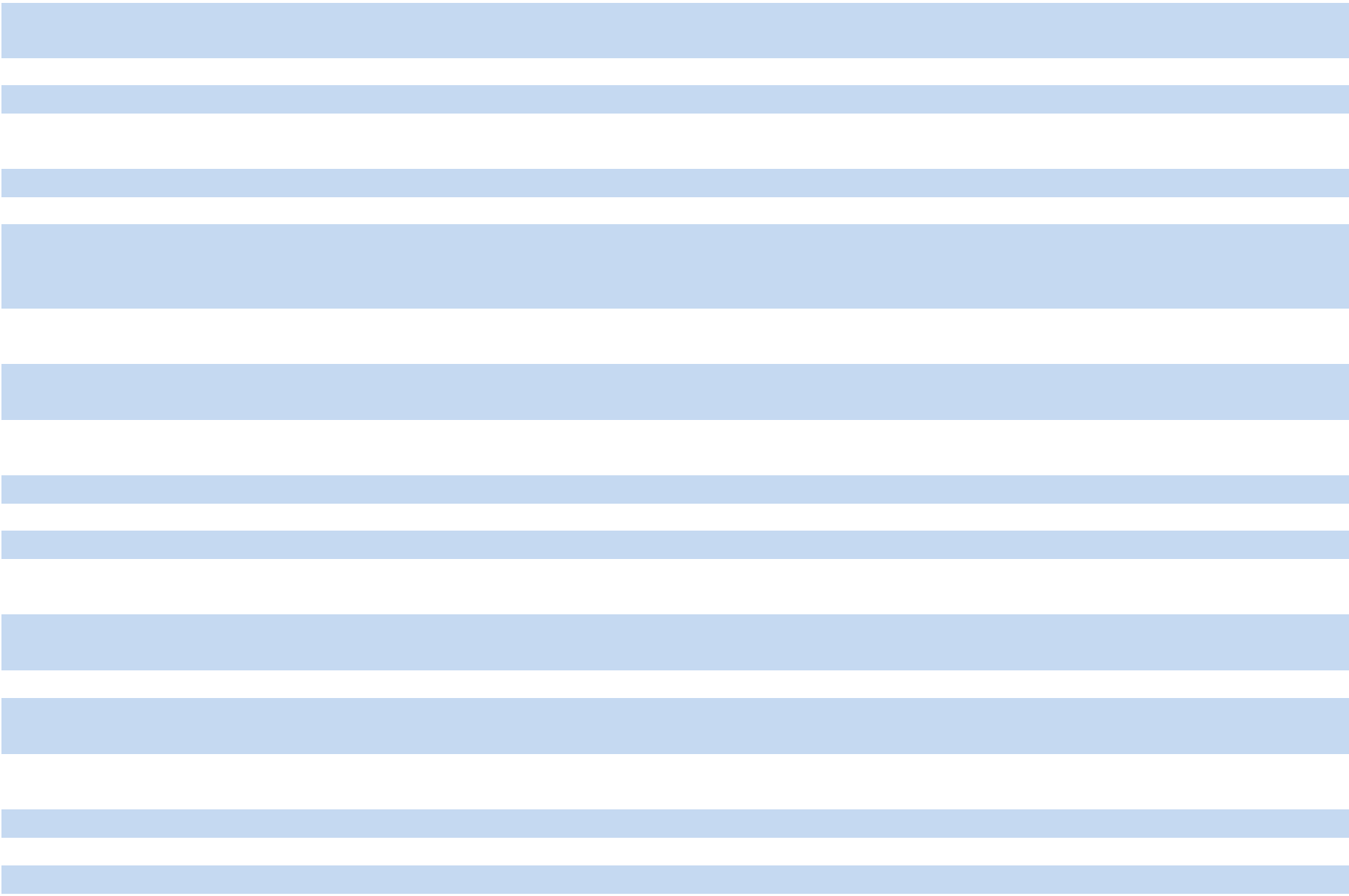
[Redacted text block]

[Redacted text line]

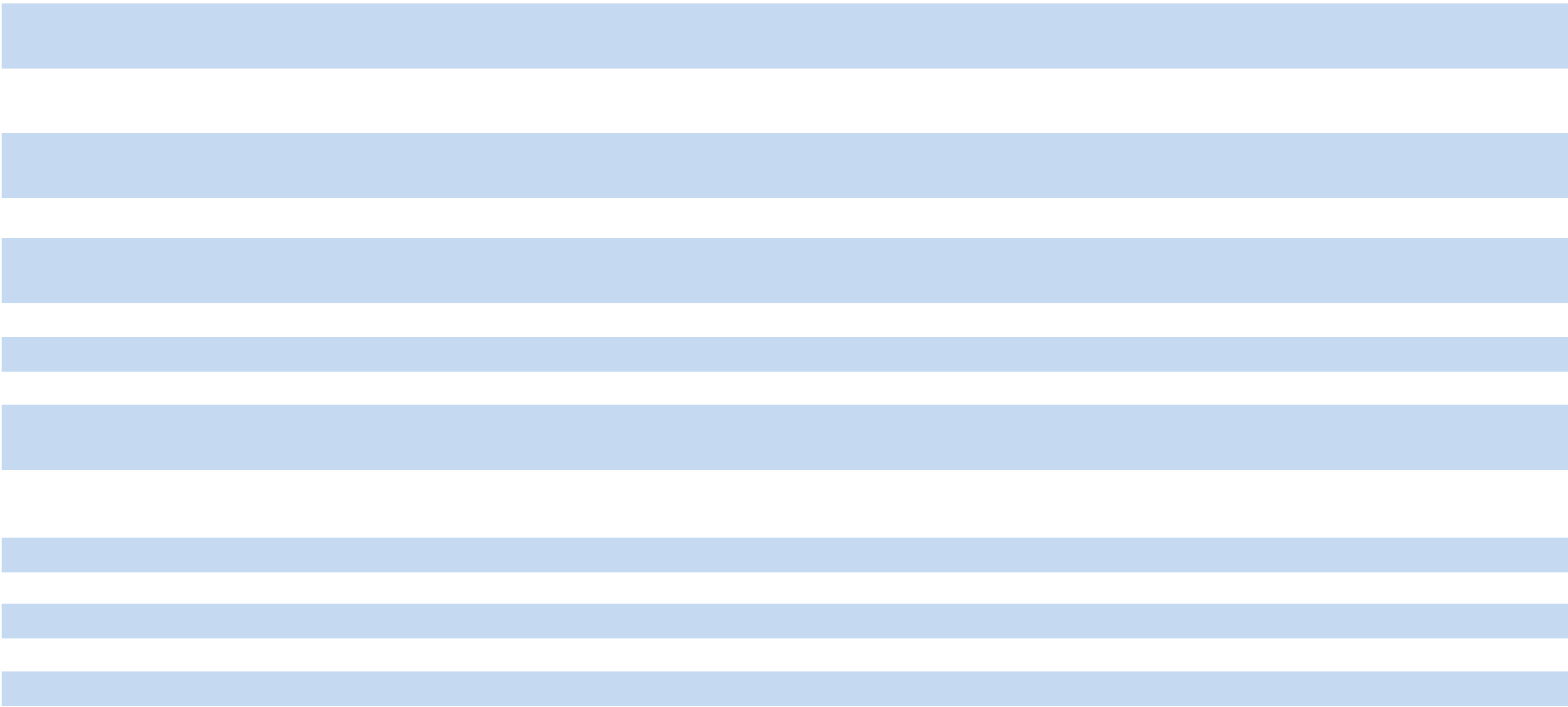
[Redacted text line]

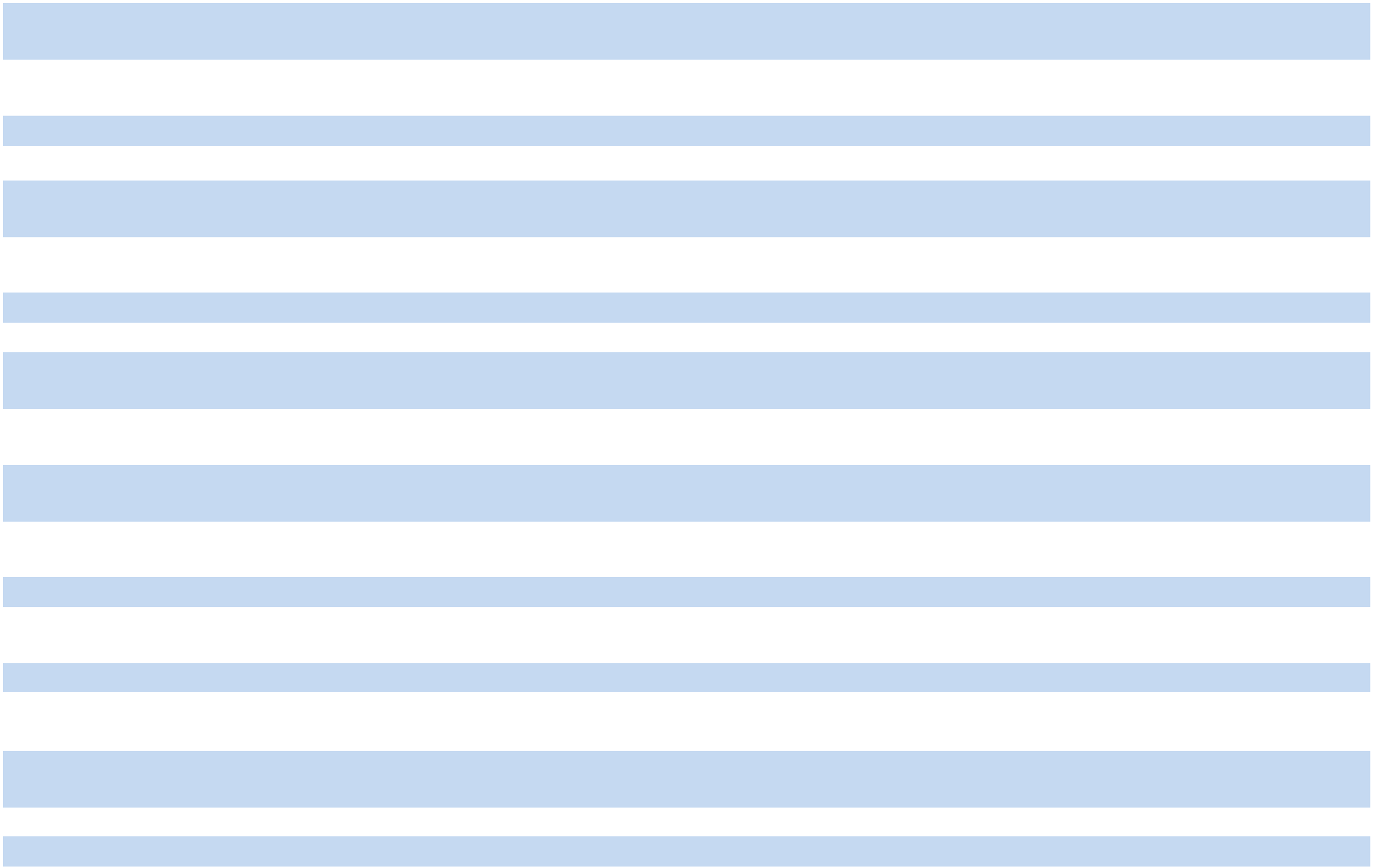
[Redacted text line]

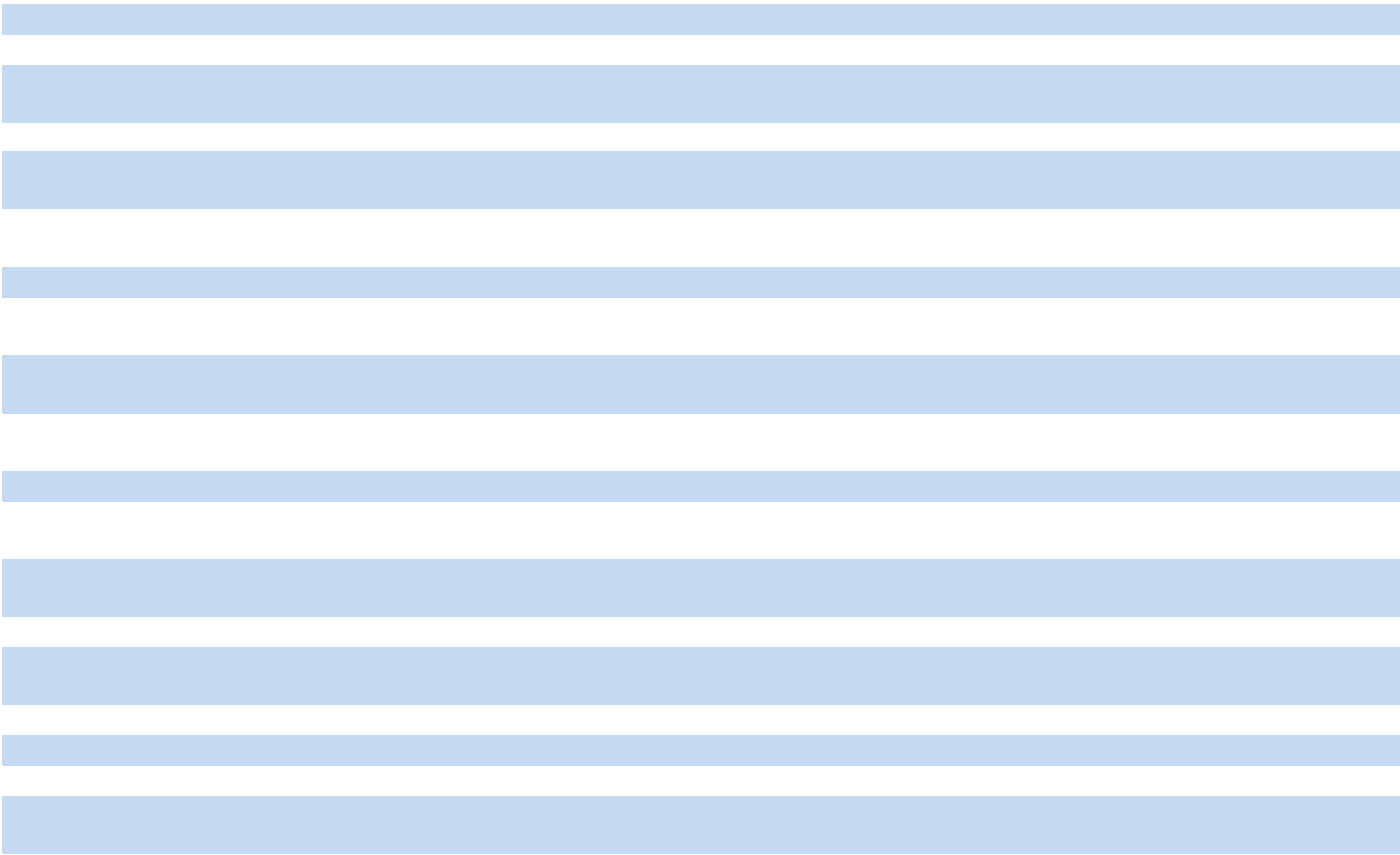
[Redacted text line]

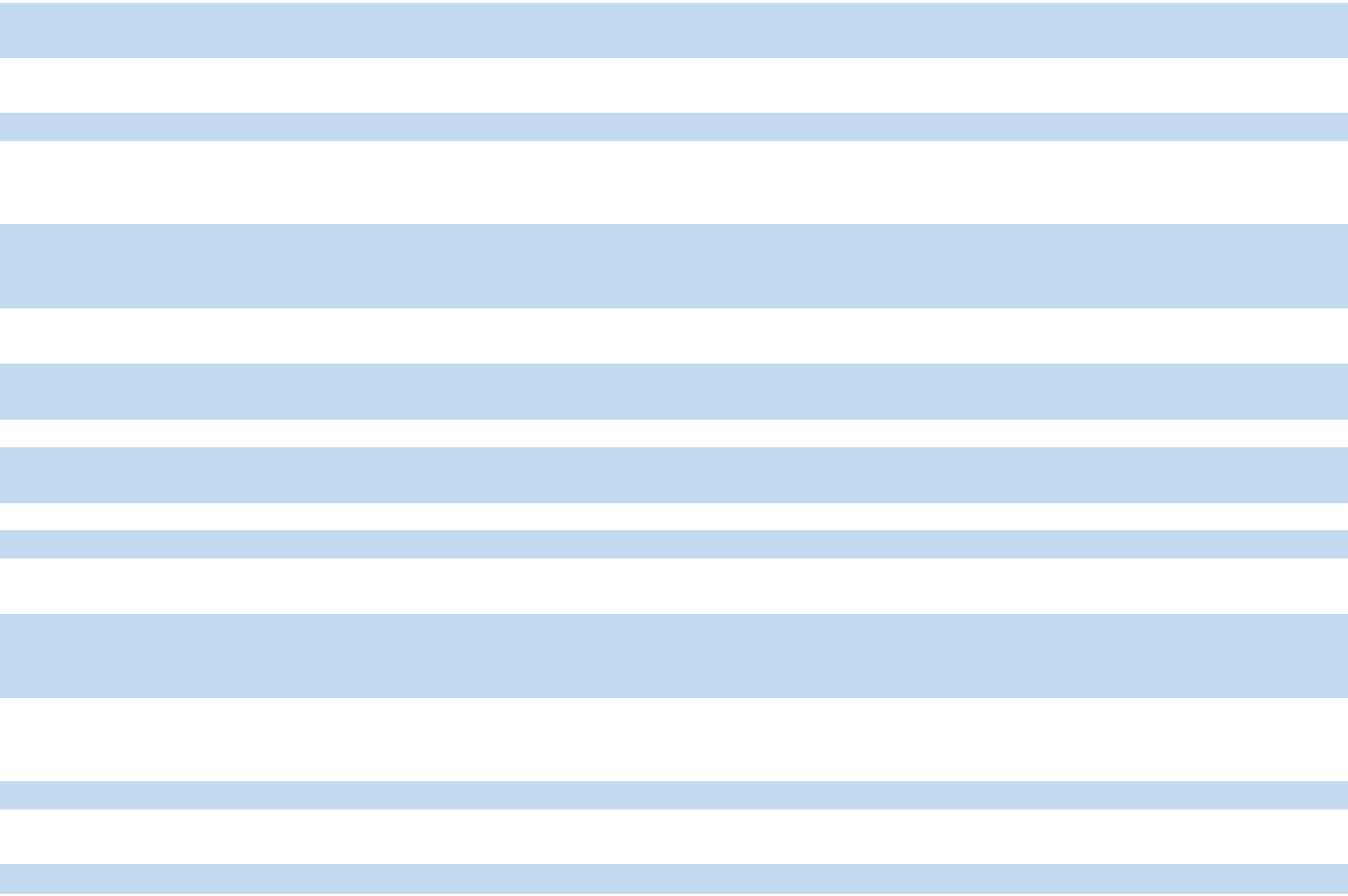

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

1. Introduction

2. Background

3. Methodology

4. Results

5. Discussion

6. Conclusion

7. References

8. Appendix

9. Acknowledgments

10. Contact Information

11. Disclaimer

12. Copyright

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

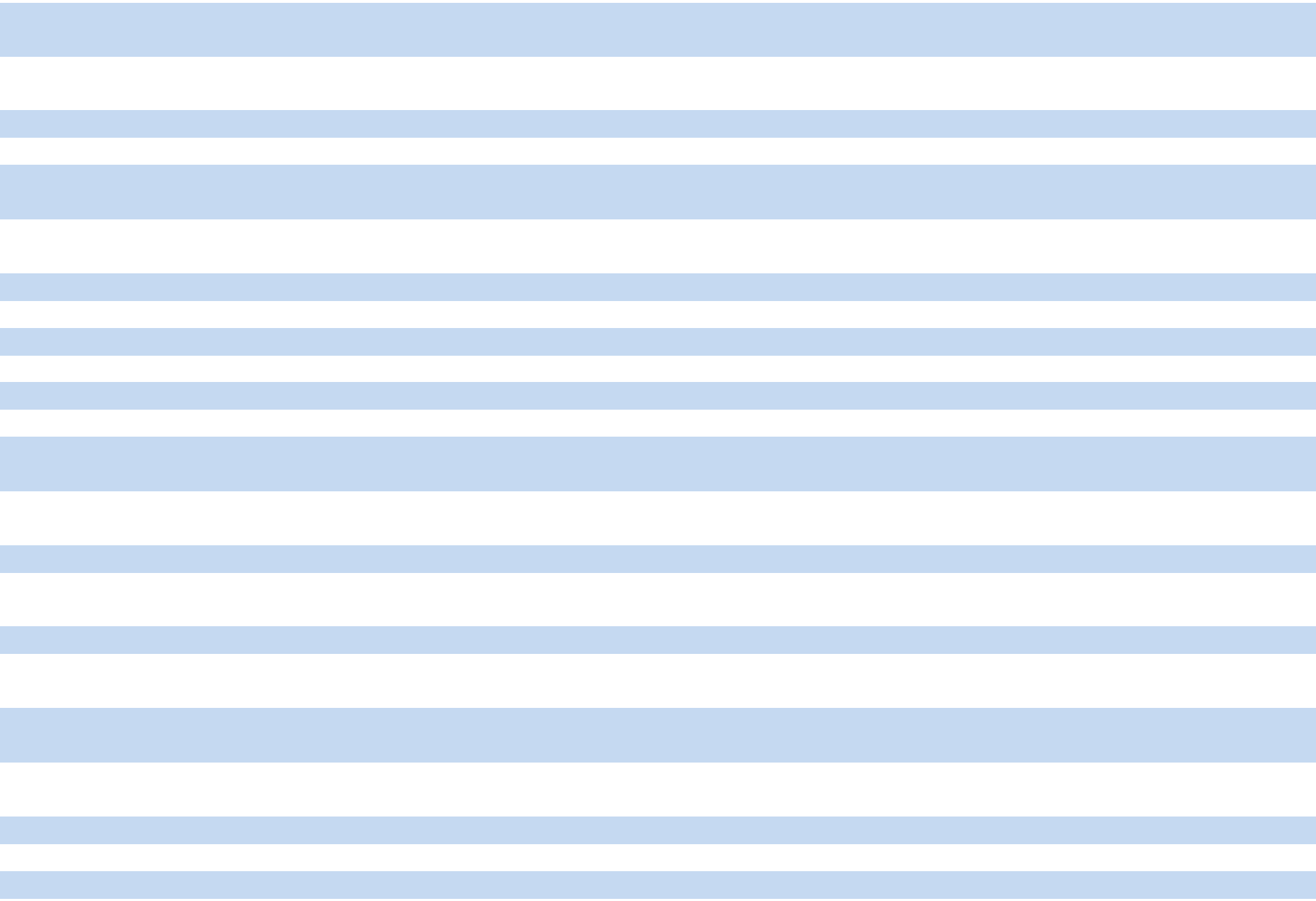
[Redacted text]

[Redacted text]

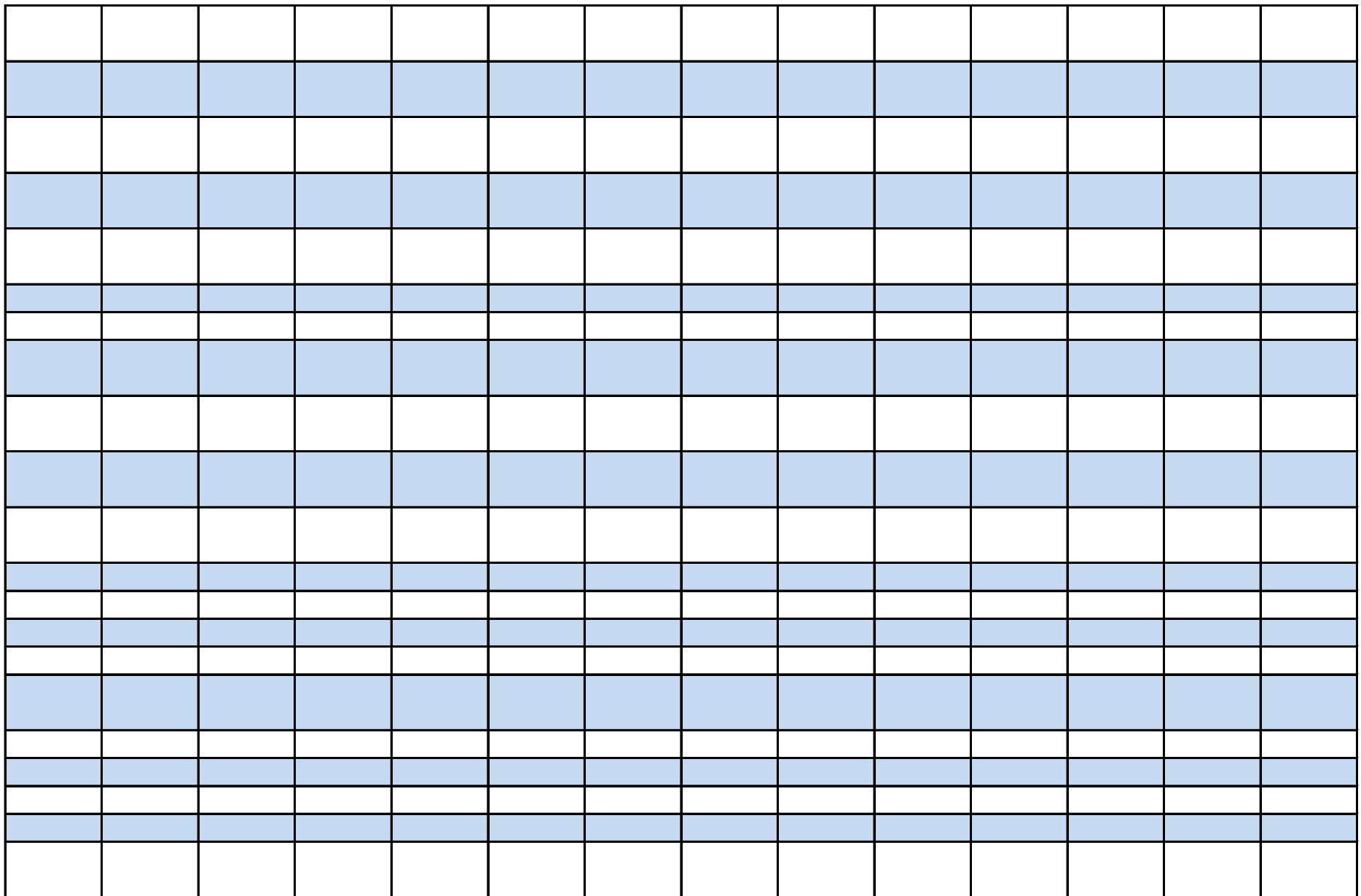
[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[illegible]

[illegible]

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

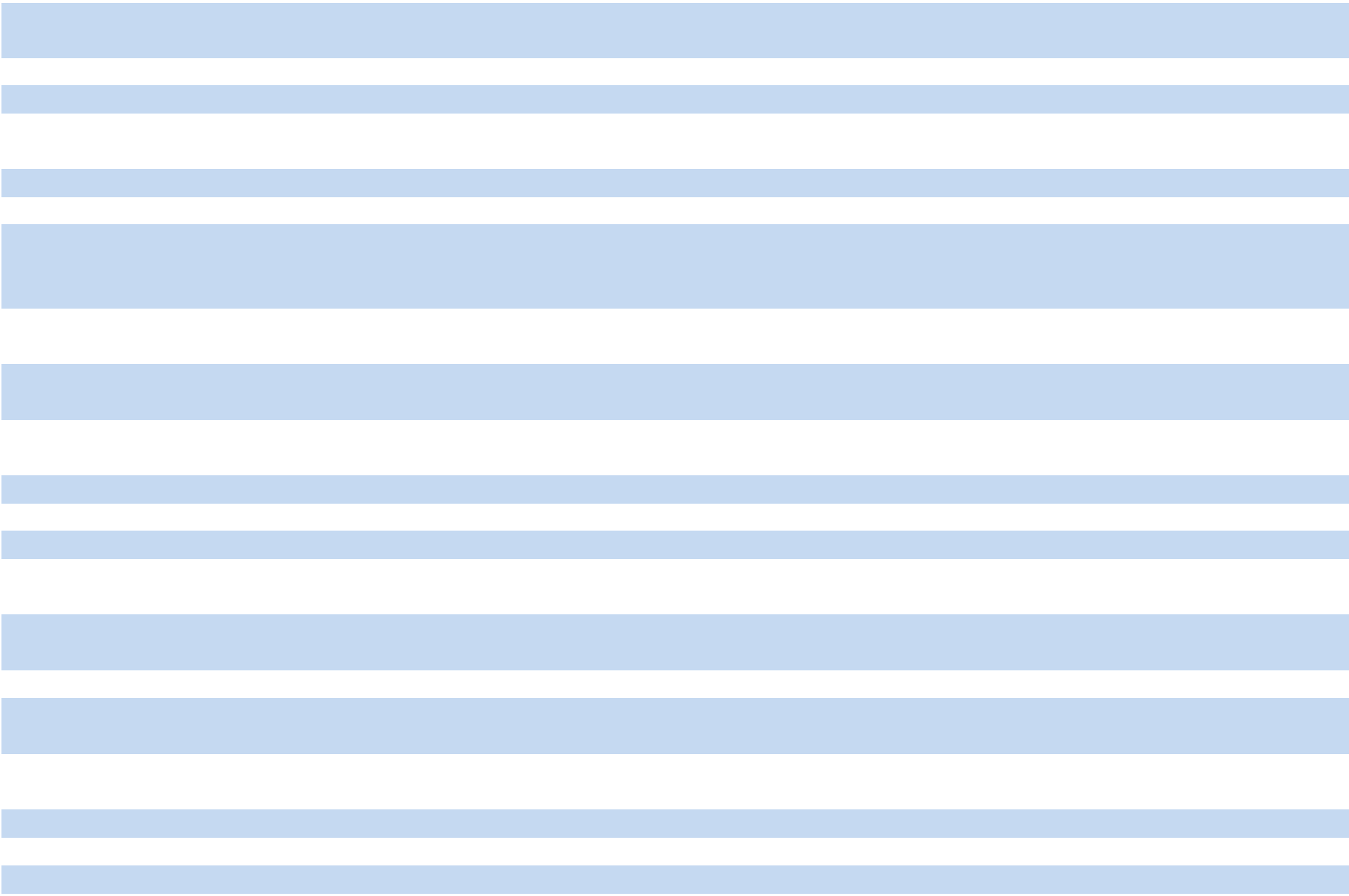
[Redacted text block]

[Redacted text line]

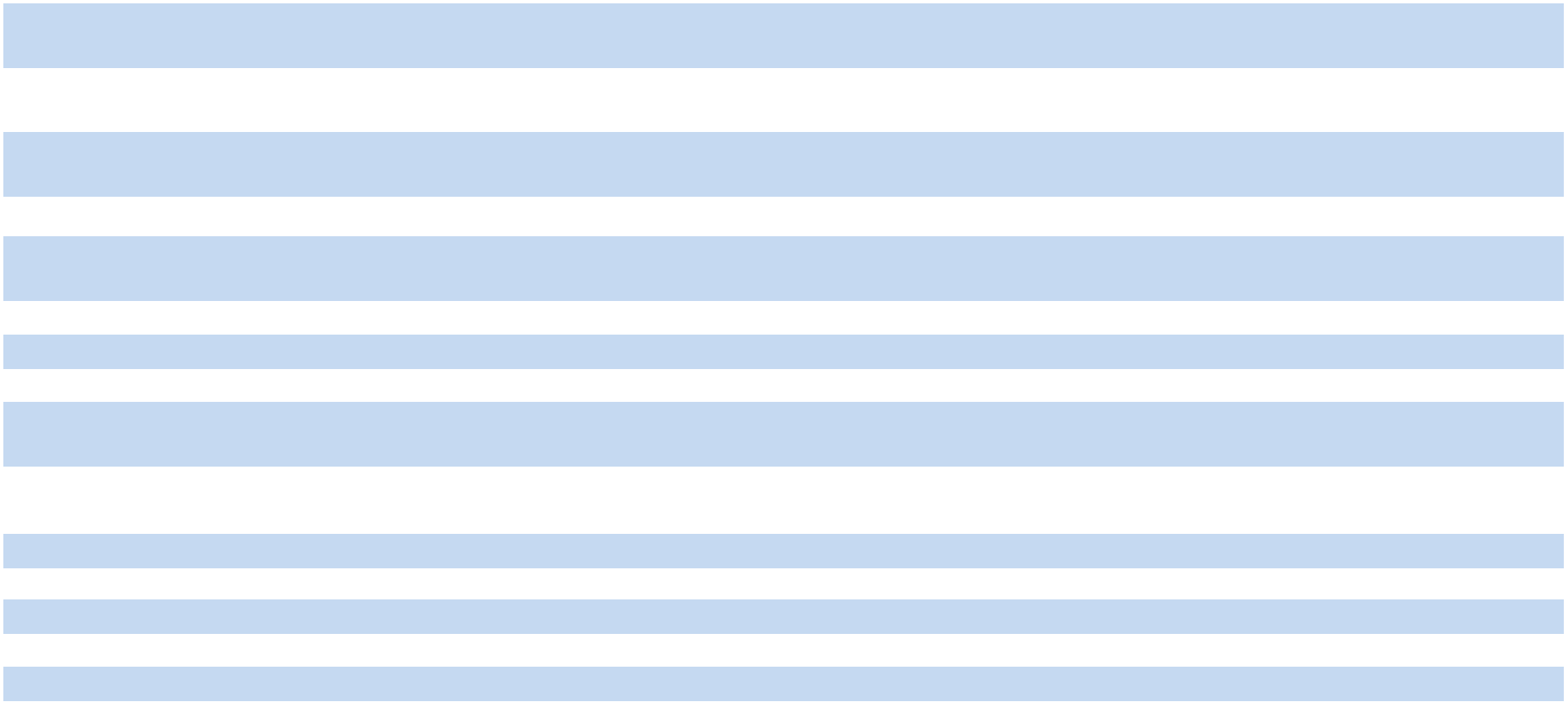
[Redacted text line]

[Redacted text line]

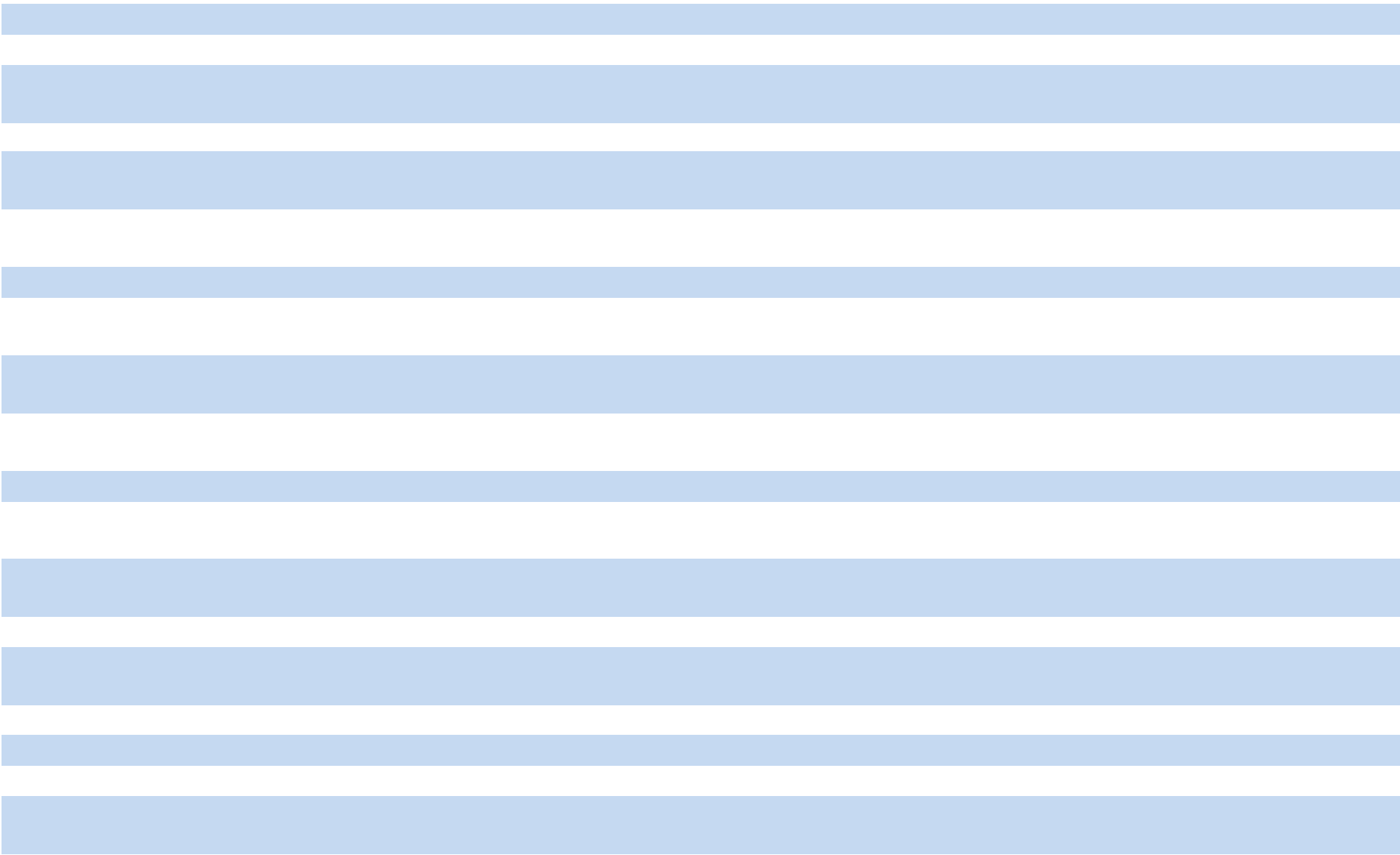
[Redacted text line]

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

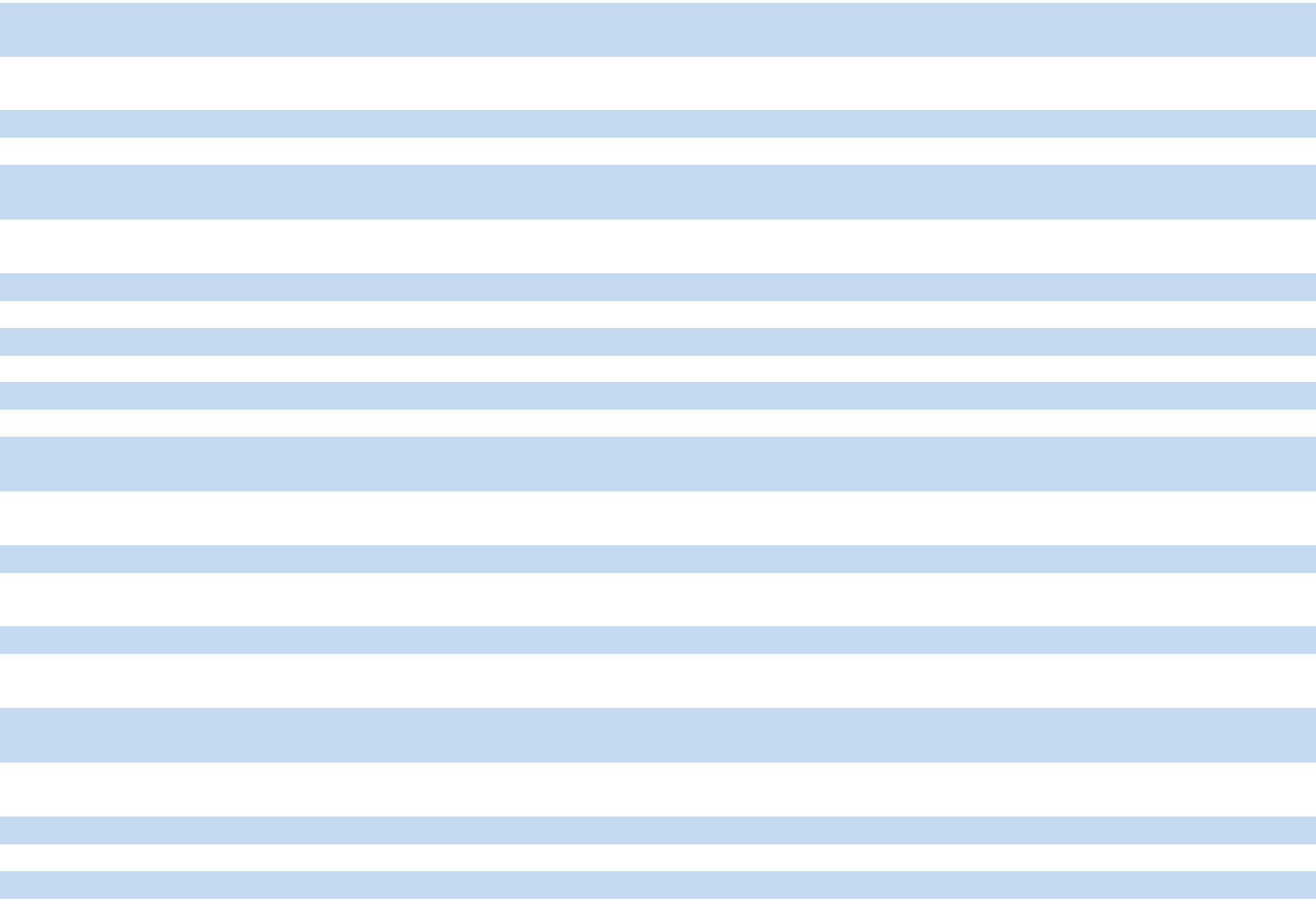
[Redacted text block]

[Redacted text block]

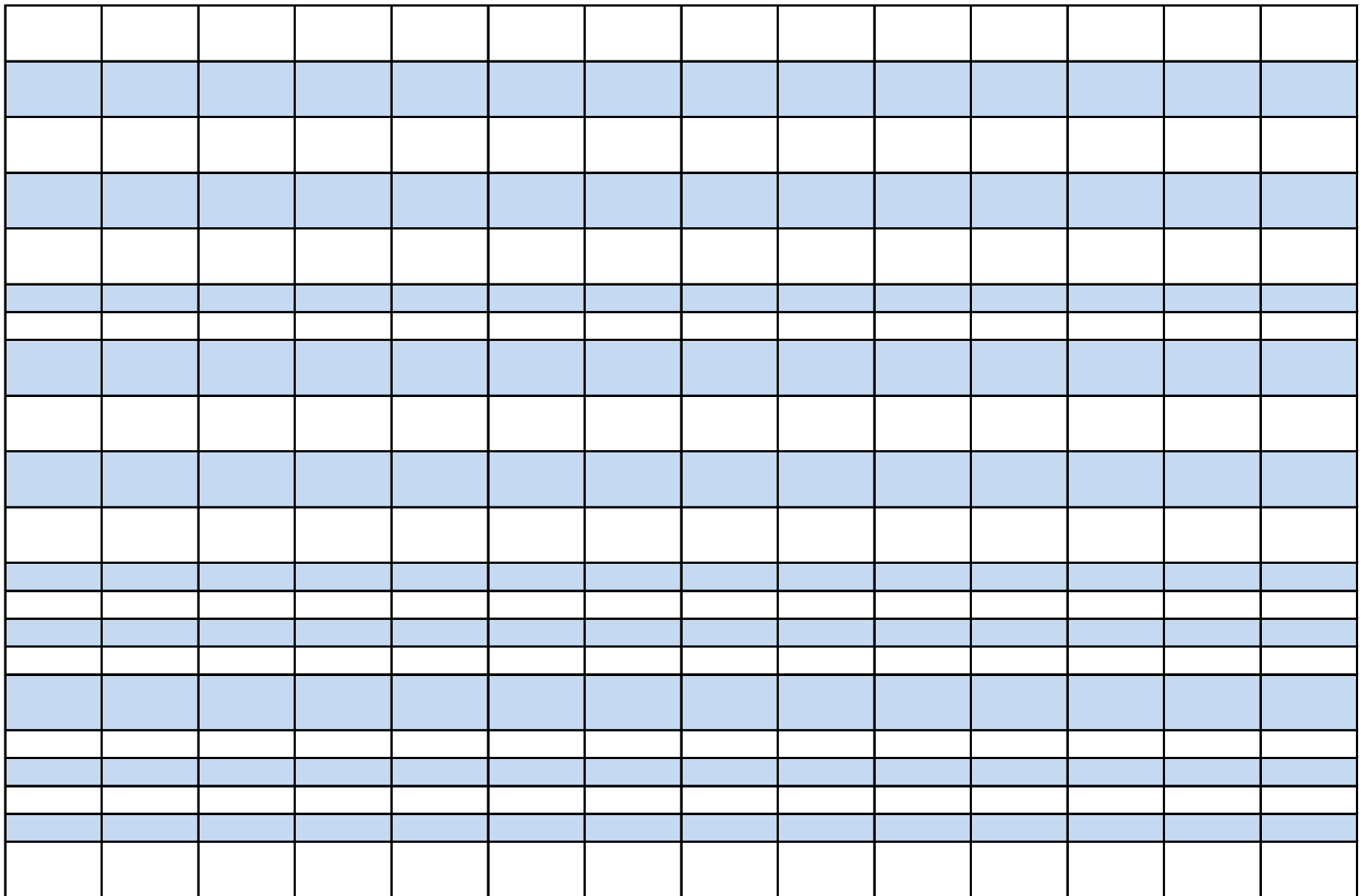
[Redacted text block]

[illegible]

[illegible]

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

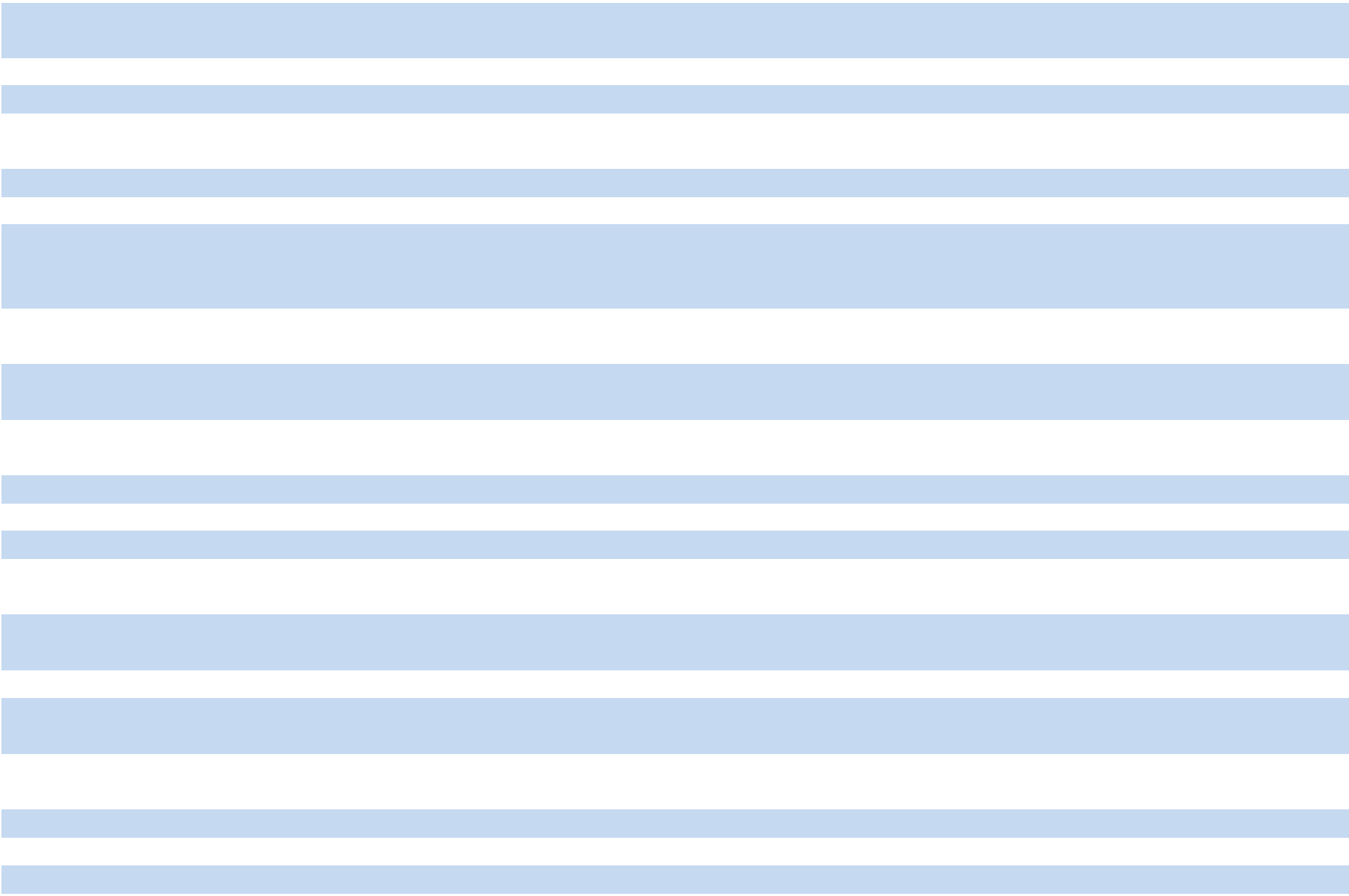
[Redacted text line]

[Redacted text line]

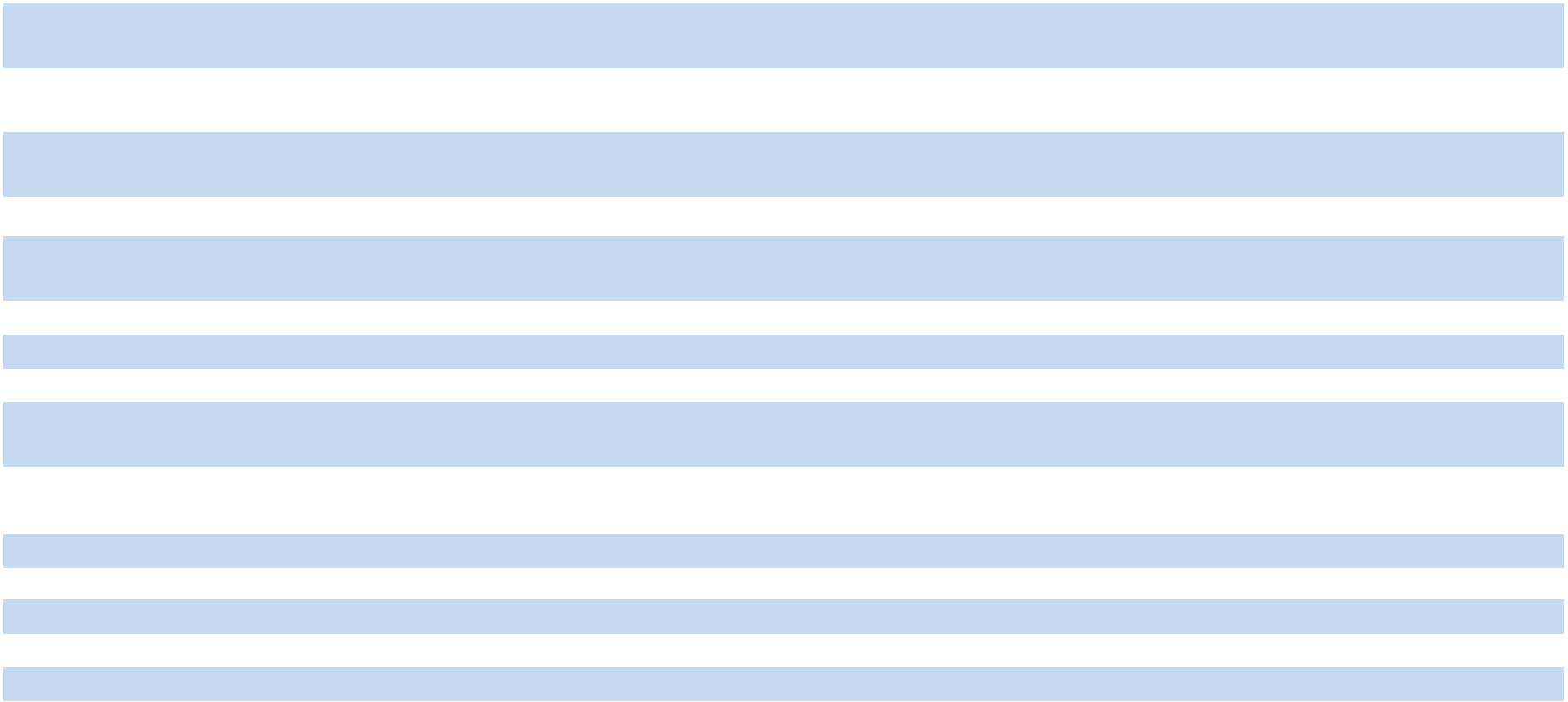
[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

_____

_____

_____

_____

_____

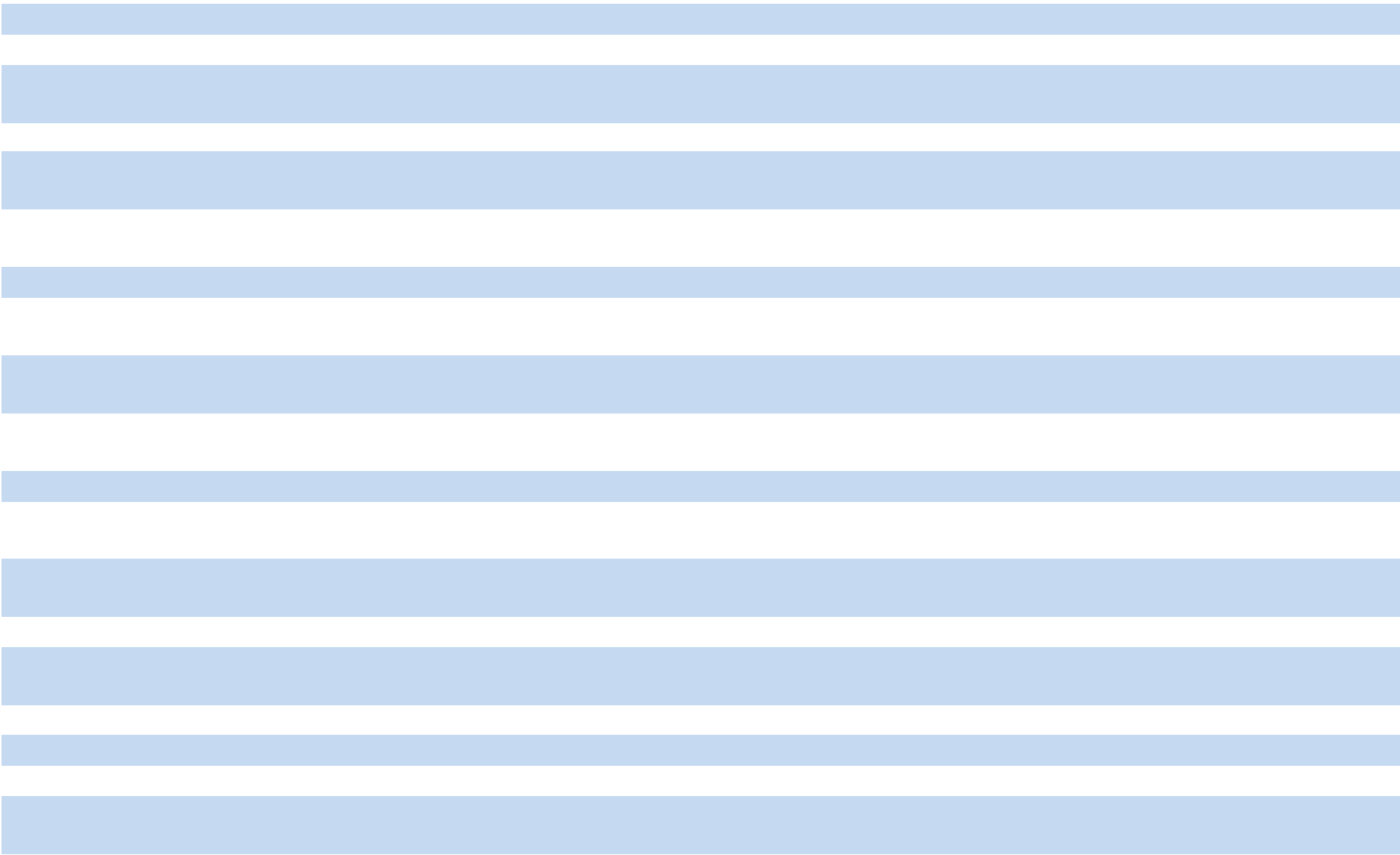
_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

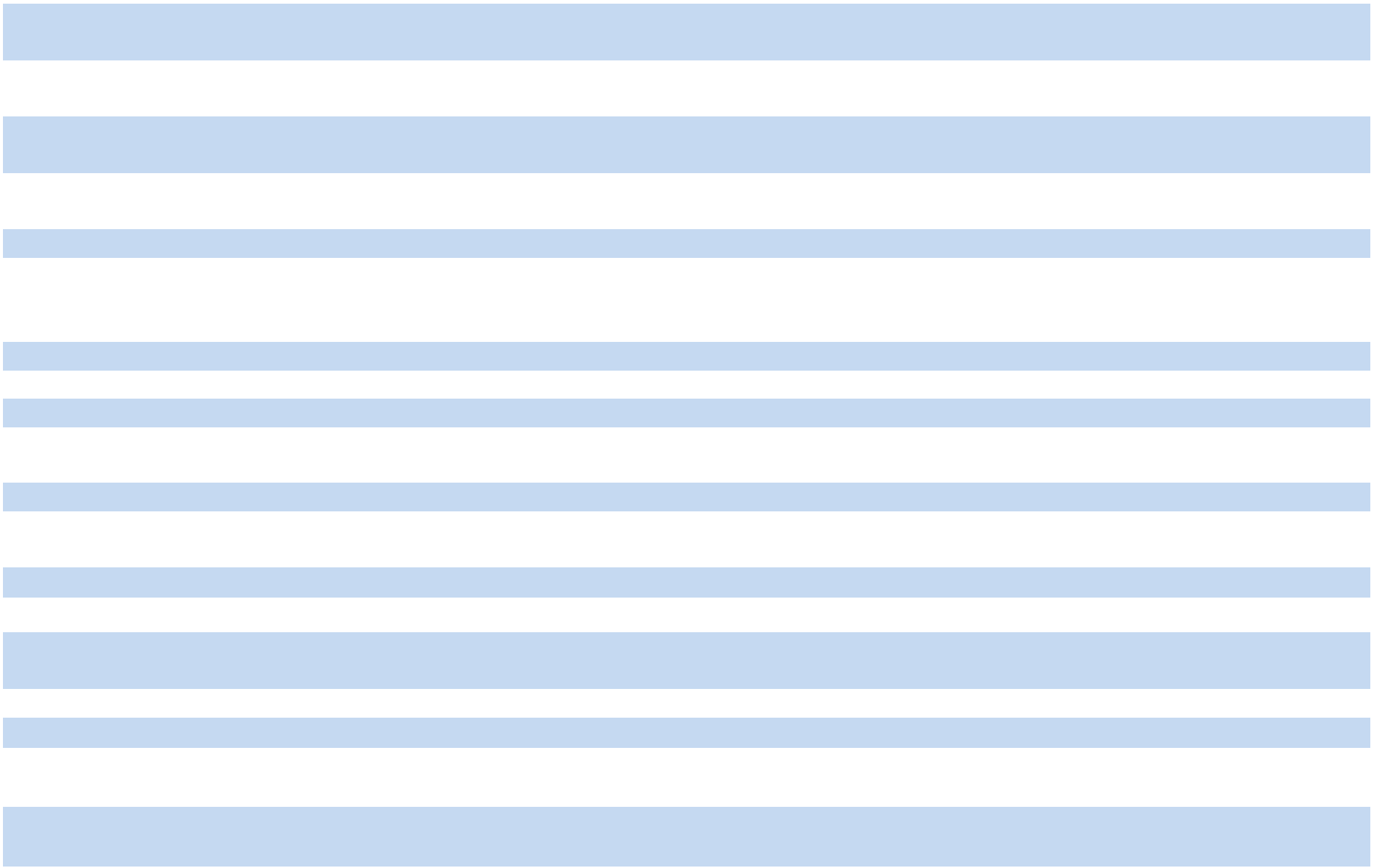
_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

1. Introduction

2. Background

3. Methodology

4. Results

5. Discussion

6. Conclusion

7. References

8. Appendix

9. Acknowledgments

10. Contact Information

11. Disclaimer

12. Glossary

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

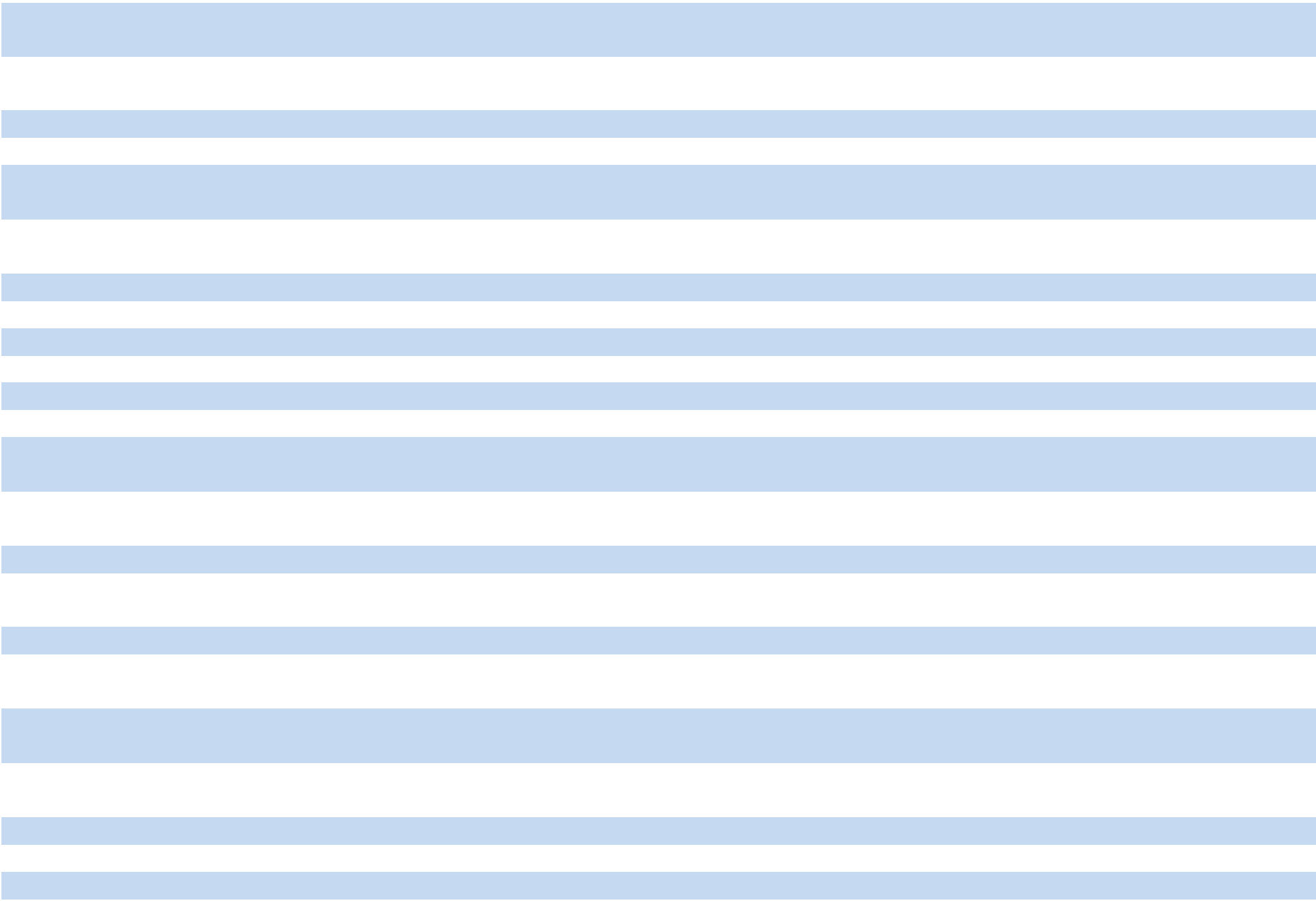
[Redacted text]

[Redacted text]

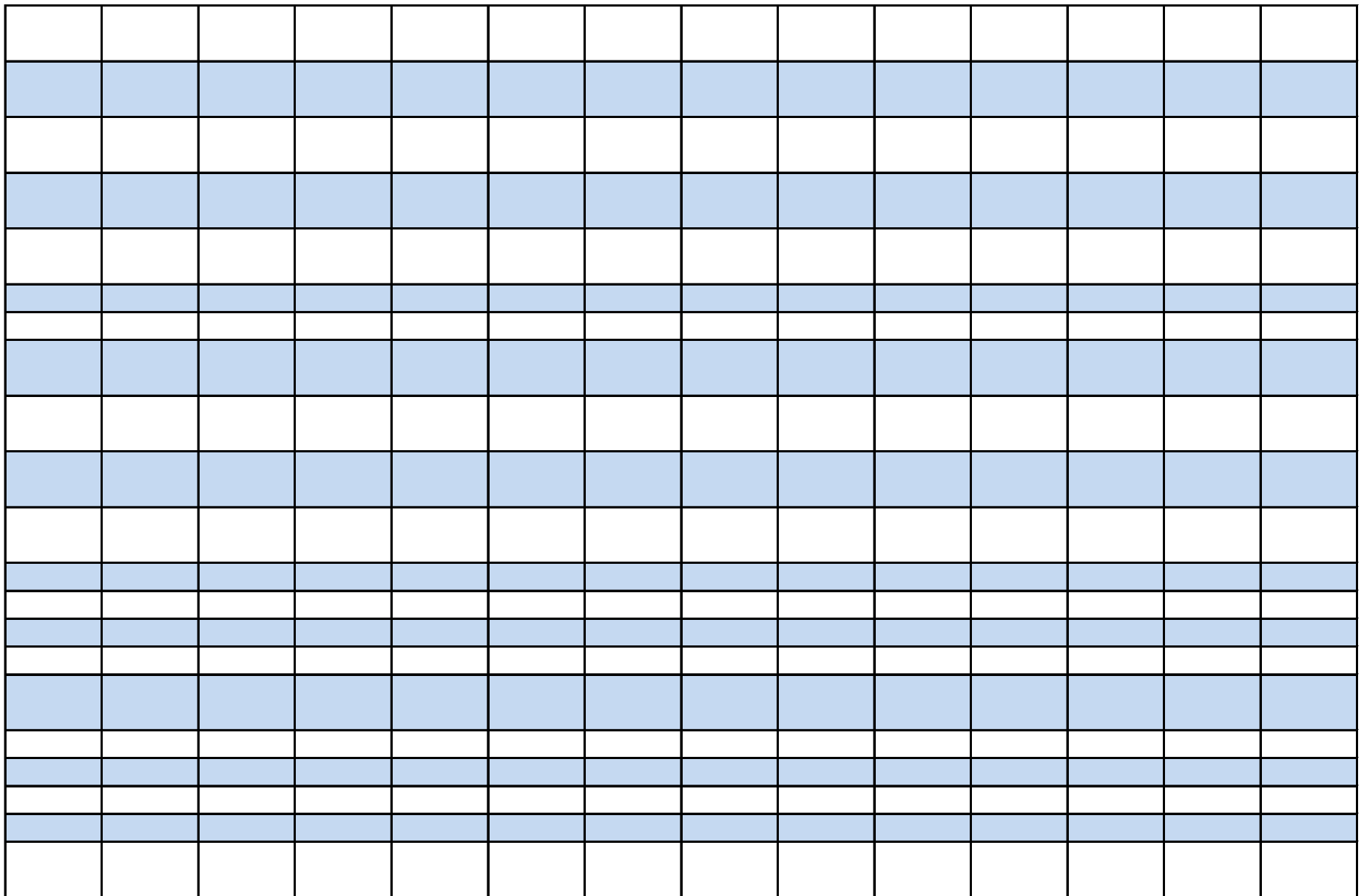
[Redacted text]

[illegible]

[illegible]

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

[Redacted text line]

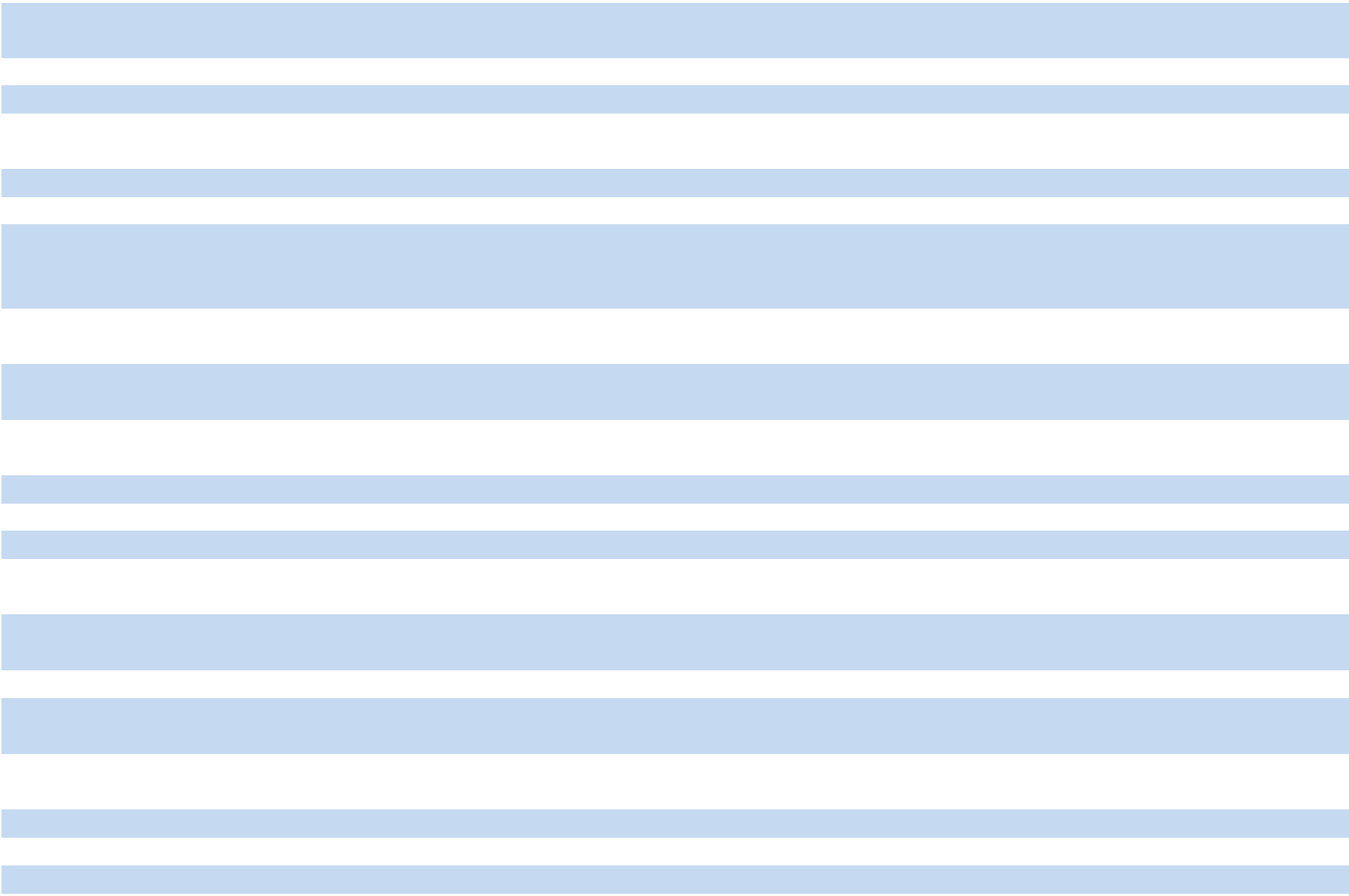
[Redacted text block]

[Redacted text line]

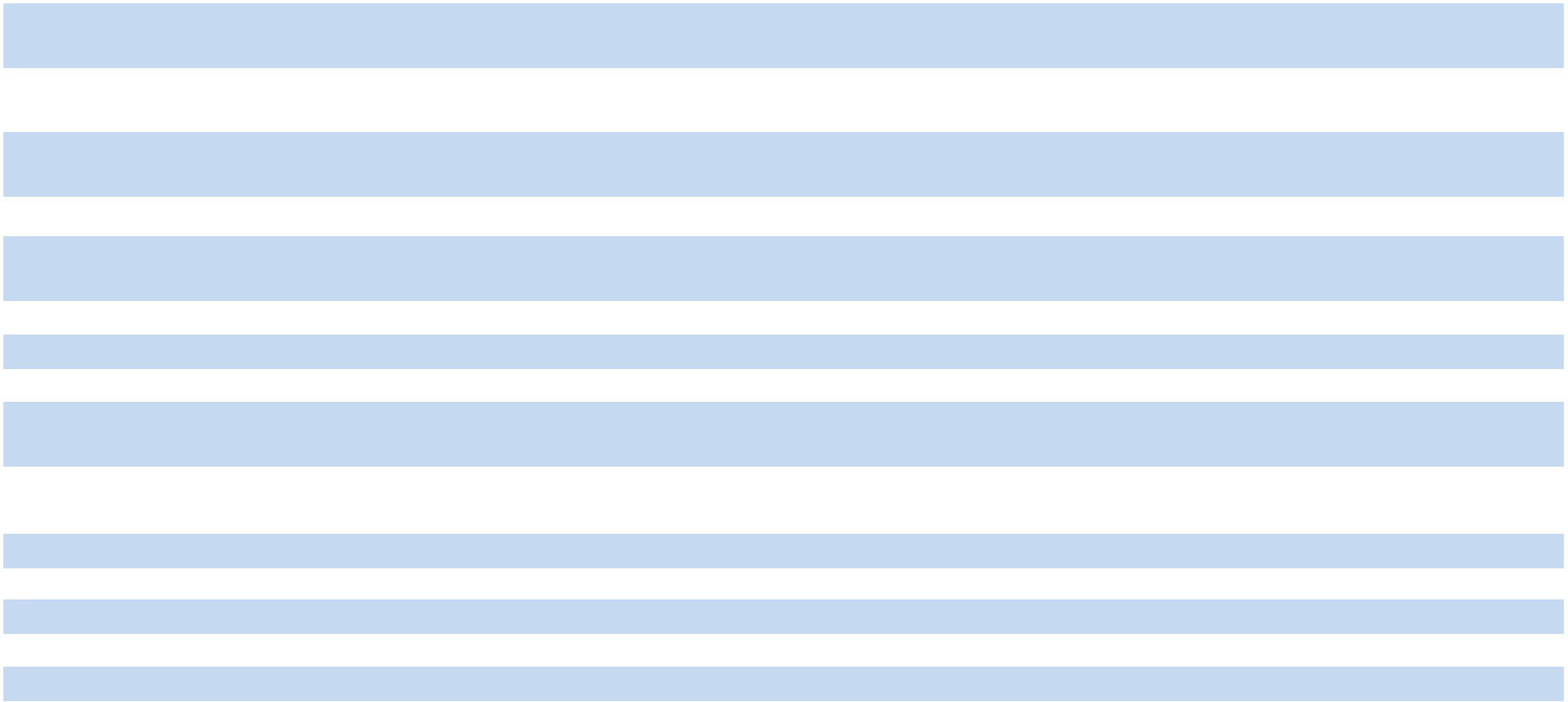
[Redacted text line]

[Redacted text line]

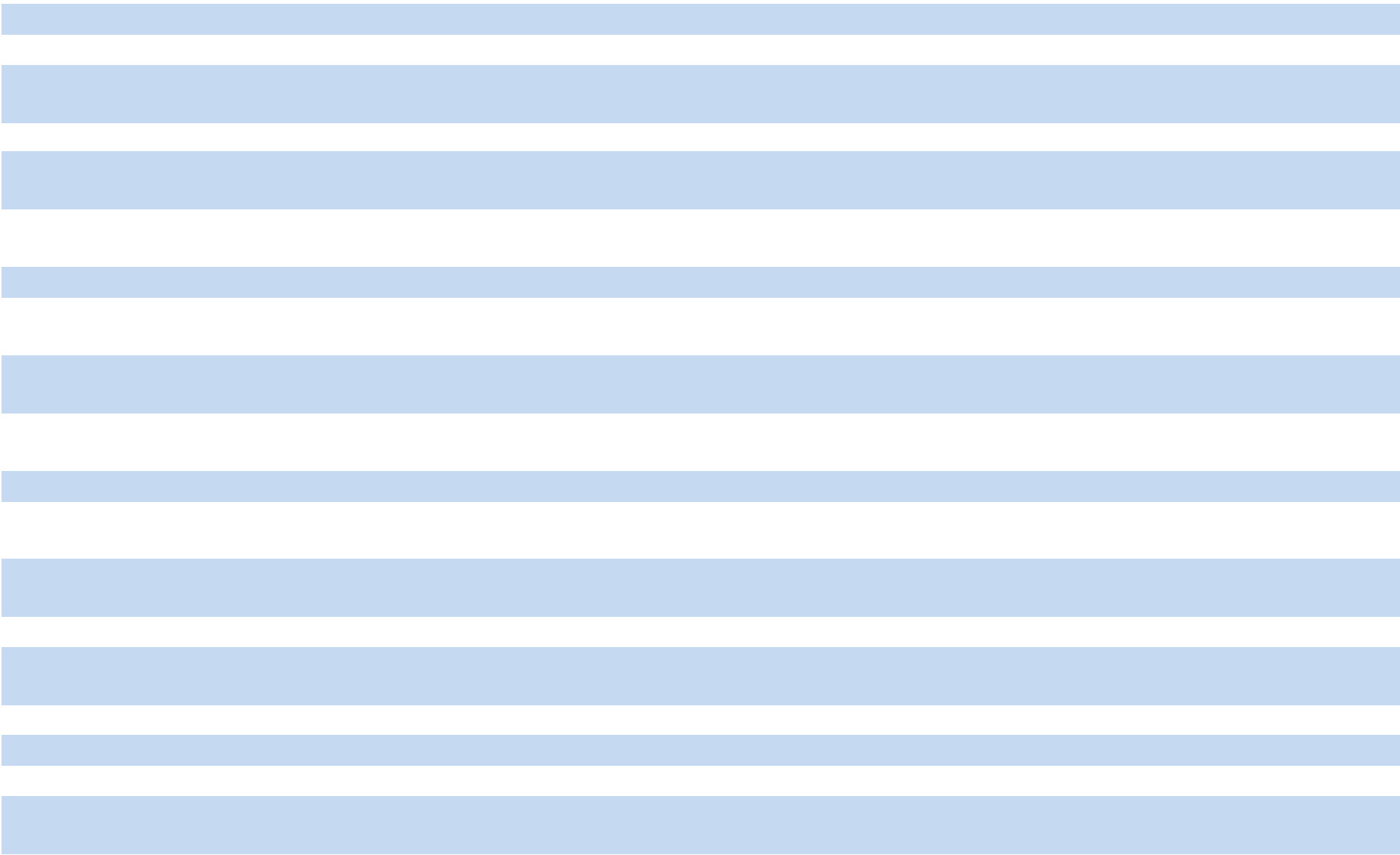
[Redacted text line]

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

1. Introduction

2. Background

3. Methodology

4. Results

5. Discussion

6. Conclusion

7. References

8. Appendix

1. Introduction

2. Background

3. Methodology

4. Results

5. Discussion

6. Conclusion

7. References

8. Appendix

BELLEN TIJDENS TANKEN KAN BRAND VEROOorzaKEN - KLOPT DIT WEL?

Klas	3 hv
Subdomein	Processen en reacties
Vaardigheid	Informatie
Specificaties	Verbranding
Trefwoorden	Brandvoorwaarden, explosie, explosiegrens, mobieltje, tanken, bellen
Vaardigheidsvraag	Informatieselectievraag

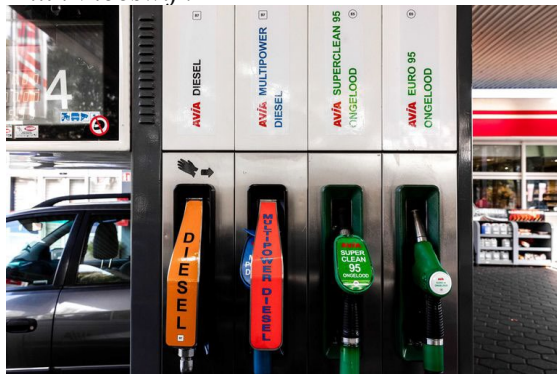
www.volkskrant.nl, 14 januari 2019

KLOPT DIT WEL? EXPLOSIEGEVAAR

Bellen tijdens tanken kan brand veroorzaken - Klopt dit wel?

Berichten verspreiden zich razendsnel, of ze nu kloppen of niet. Wij proberen de zin van de onzin te scheiden. Vandaag: 'Bellen tijdens tanken kan brand veroorzaken'.

Enith Vlooswijk

De verschillende brandstoffen bij een tankstation. Beeld ANP

Radiomaker Domien Verschuuren stond te bellen tijdens het tanken en werd daarop aangesproken. Bellen is bij de meeste tankstations namelijk verboden wegens, onder meer, explosiegevaar: een statisch geladen mobiele telefoon zou een vonk kunnen afgeven en voor je het weet staat de boel in lichterlaaie. Verschuurens verbaasde tweet over het voorval creëerde wat ophef, wat weer leidde tot een bericht in onder meer de Media Courant.

Klopt het?

De theorie van de vonkende mobiele telefoon is volgens Adam Burgess, hoogleraar risico-onderzoek aan de universiteit van Gent, gebaseerd op geruchten die op internet een eigen leven zijn gaan leiden. In een wetenschappelijke publicatie hierover verwijst hij naar een onderzoek van Richard Coates, brandadviseur van BP. Coates onderzocht begin deze eeuw 243 brandincidenten op tankstations die waren toegeschreven aan vonkende mobieltjes. Zijn conclusie: bewijs voor een verband tussen de branden en het gebruik van een mobiele telefoon ontbrak.

Enkele wetenschappers namen niettemin de proef op de som. De Zwitser Olivier Delémont, forensisch onderzoeker aan de universiteit van Lausanne, liet in 2003 allerlei experimenten los op verschillende mobieltjes, maar zelfs met kortsluiting kreeg hij geen vonken uit de apparaten getrokken. Ook de internationale ingenieursorganisatie Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE) deed onderzoek naar het onderwerp. In 2006 concludeerde de organisatie dat er een kans is van één op miljoen dat een op de grond vallend mobieltje een brand veroorzaakt.

En hoe zit het dan met ontploffende mobieltjes? Volgens Peter Notten, batterijdeskundige van de TU Eindhoven, zijn ontploffingen tijdens het bellen erg onwaarschijnlijk. Zulke explosies doen zich namelijk vooral voor tijdens het opladen.

Maar stel dat een mobieltje tóch een vonkje zou afgeven tijdens het bellen, wat zou er dan gebeuren? Waarschijnlijk niets, vertelt Philip de Goey, hoogleraar verbrandingstechnologie van de TU Eindhoven. Benzine is immers stukken minder brandbaar dan alle explosies in actiefilms doen vermoeden. 'Benzine in vloeibare vorm ontsteekt niet, het moet gasvormig zijn. Het gasmengsel moet bovendien brandstof en zuurstof bevatten in de juiste verhouding.' Bevat het gasmengsel te veel zuurstof, of te veel brandstof, dan brandt het niet. Ook als het vonkje te klein is, gebeurt er niks. De Belangenvereniging Tankstations (BETA) beseft dat het risico op brand door mobiel bellen slechts 'een theoretisch gevaar' vormt, zegt woordvoerder Tim Schoenmakers. Een belangrijker argument voor het verbod is dat mensen zich tijdens het tanken moeten kunnen concentreren. 'Ze werken immers met brandgevaarlijke stoffen.'

Eindoordeel

De kans dat je mobiele telefoon een brand veroorzaakt op een tankstation, is extreem klein.

Een vonk van een mobieltje zou een explosie bij het tanken kunnen veroorzaken.

1 Wanneer spreek je van een explosie?

Om een brand te krijgen moet aan de drie voorwaarden van de branddriehoek worden voldaan.

- 2 Wat zijn de drie voorwaarden voor een brand/explosie?
- 3 Wat is het verschil tussen een brand en een explosie?
- 4 Welke voorwaarde van de branddriehoek zou worden ingevuld door de vonk van een mobieltje? Licht je antwoord toe.

Mobieltjes die ontploffen, kunnen wel een brand veroorzaken.

- 5 Waardoor is de kans zeer gering dat ontploffende mobieltjes voor een explosie bij een benzinestation zorgen?

Philip de Goey, hoogleraar bij de TU Eindhoven, voegt in feite een vierde brandvoorwaarde toe. Hij maakt van de branddriehoek een brandvierhoek.

- 6 Welke brandvoorwaarde is dat?
- 7 Leg op microniveau uit waardoor vloeibare benzine niet brandt maar benzinedamp wel.

De Goey zegt ook: "Bevat het gasmengsel te veel zuurstof, of te veel brandstof, dan brandt het niet." Met zijn uitspraak heeft hij het over de zogenaamde explosiegrenzen. Dit zijn de laagste en hoogste concentratie van een brandbaar gas uitgedrukt in procenten van een luchtmengsel waarbij het damp-luchtmengsel door een ontsteking zou kunnen exploderen.

- 8 Hoe noem je een verbranding als er te veel brandstof is ten opzichte van de hoeveelheid zuurstof?
- 9 Leg op deeltjesniveau uit waardoor er onder de onderste explosiegrens en boven de bovenste explosiegrens geen explosie plaatsvindt.

"Ook als het vonkje te klein is, gebeurt er niks", volgens de Goey.

- 10 Leg uit waarom er dan niets gebeurt.

In het artikel staat 'De Belangenvereniging Tankstations (BETA) beseft dat het risico op brand door mobiel bellen slechts 'een theoretisch gevaar' vormt'.

- 11 Leg uit of jij bij het tanken van benzine in de toekomst je mobieltje wel of niet zult gebruiken.

Bellen tijdens tanken kan brand veroorzaken - Klopt dit wel?

- 1 Een explosie is een verbranding (in een afgesloten ruimte) die heel snel verloopt waardoor de energie snel vrijkomt en waardoor het volume van het ontstane gas plotseling sterk vergroot.
- 2 Brandbare stof of brandstof, zuurstof en ontbrandingstemperatuur.
- 3 Het verschil is dat bij een explosie een veel snellere reactie plaatsvindt.
- 4 De ontbrandingstemperatuur.
- 5 Mobieltjes ontploffen soms bij het opladen. Dat zul je buiten de auto tijdens het tanken niet snel doen.
- 6 De mengverhouding brandstof en zuurstof.
- 7 In de vloeistoffase zitten de moleculen van de brandstof dicht bij elkaar, er kunnen dan geen zuurstofmoleculen bij. In de vloeistof zit geen zuurstof, die bevindt zich in de lucht erboven. Bij een gas is er meer ruimte tussen de moleculen van de brandstof en kunnen deze dus met zuurstofmoleculen reageren.
- 8 Een onvolledige verbranding.
- 9 Een explosie treedt alleen op als de verhouding brandstof : zuurstof binnen de explosiegrenzen valt.
Onder de onderste explosiegrens: er is te weinig brandstof om de energie te leveren om de verbranding voor te laten gaan.
Boven de bovenste explosiegrens: er is te weinig lucht/zuurstof om de verbranding voort te laten gaan.
- 10 Om de verbranding te starten, moet er voldoende energie/warmte (activeringsenergie) zijn. Een klein vonkje zal de benodigde energie niet kunnen leveren.
- 11 Onderbouwd antwoord van leerling.

Artikel:

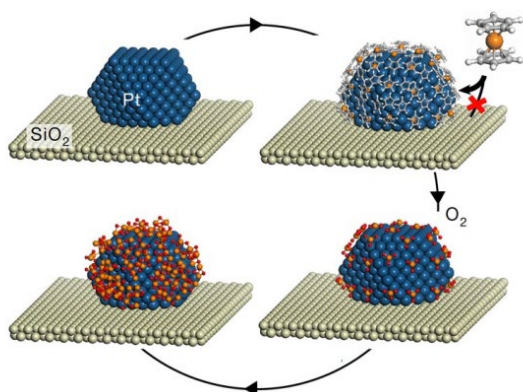
<https://www.volkskrant.nl/wetenschap/bellen-tijdens-tanken-kan-brand-veroorzaken-klopt-dit-wel-~b10e6808/>

IJZERHYDROXIDE SPAART BRANDSTOFCEL

Klas	5,6 v
Subdomein	Processen en reacties
Vaardigheid	Informatie
Specificaties	Redoxreacties
Trefwoorden	Waterstof, CO, brandstofcel, katalysator, radicaal, mechanisme, ijzeroxide, ijzerhydroxide
Vaardigheidsvraag	Informatiebegripsvraag

C2w.nl, 30 januari 2019

IJzerhydroxide spaart brandstofcel

Met ijzerhydroxide op platina-nanodeeltjes kun je waterstof ongekend efficiënt ontdoen van koolstofmonoxide. Het werkt dertig keer beter dan het gebruikelijke platina op ijzeroxide, beloven Chinese onderzoekers in *Nature*.

Die CO-verwijdering is nodig wanneer je met je waterstof een PEM-brandstofcel wilt voeden. Daar zitten meestal ook platinadeeltjes in als katalysator, en die worden 'vergiftigd' door CO dat zich nestelt op hun actieve plekken. 50 ppm CO in je H₂ is zo'n beetje het maximaal toelaatbare. Of dit een probleem is, hangt af van de productiemethode: bij elektrolyse is er weinig aan de hand maar grootschalige vergassing van koolwaterstoffen levert H₂ op met ongeveer 1 % CO - veel te veel dus.

De oplossing is om CO van tevoren te oxideren tot CO₂, op een aparte katalysator buiten de PEM-cel. Zo'n PROX-reactie (*preferential oxidation*) moet zo selectief mogelijk werken zodat de waterstof ongemoeid blijft. En wanneer de PEM-cel in een auto zit en je de zuiveringsstap daar ook in wilt inbouwen, moet het systeem tevens bestand zijn tegen frequente 'koude starts' waarbij het niet de tijd krijgt om op te warmen.

Junling Lu en collega's van de University of Science and Technology of China (USTC) in Hefei zeggen dit voor elkaar te kunnen krijgen door platinadeeltjes, die op een inerte drager van siliciumoxide liggen, via *atomic layer deposition* (ALD) te coaten met Fe₁(OH)_x. Zie de afbeelding: je stelt de deeltjes afwisselend bloot aan ferroceen en aan zuurstof, bij 120 °C. Zo raakt het oppervlak langzamerhand bezaaid met losse ijzerionen, elk omringd door een paar zuurstofionen, waarbij je de mate van bedekking van het platina redelijk in de hand hebt.

Stel je deze deeltjes bloot aan H_2 met vleugjes CO en O_2 , dan wordt eerst een klein deel van de waterstof gebruikt om het ijzeroxide om te zetten in ijzerhydroxide. De combinatie daarvan met platina blijkt vervolgens CO en O_2 100 % selectief om te zetten in CO_2 . Het lukt al bij 75 graden onder nul en het gaat goed tot iets meer dan 100 graden *boven* nul - uitermate geschikt voor auto's, dus.

Wat er precies op het platina/ijzerhydroxide-oppervlak gebeurt is nog niet helemaal duidelijk. Maar berekeningen met dichtheidsfunctionaaltheorie geven wel een idee van de manier waarop het ijzer aan het platina-oppervlak moet zijn gebonden. Als dat klopt, denken de Chinezen dat er een paar mechanismes door elkaar gaan lopen: de eerste CO pikt een OH-groep in en vormt een COOH-radicaal, de plek van OH^- wordt ingenomen door O_2 dat vervolgens dat radicaal dehydrogeneert tot CO_2 , waarna de resterende O door een volgende CO zou moeten worden meegenomen.

bron: Nature

Gebruik je een brandstofcel met waterstof dan is de aanwezigheid van koolstofmono-oxide in de waterstof een probleem. Dit probleem heb je niet als waterstof via elektrolyse gevormd wordt.

- 1 Leg aan de hand van een reactievergelijking uit dat bij waterstofproductie via elektrolyse het probleem van aanwezigheid van koolstofmono-oxide niet optreedt.

Bij waterstof die gemaakt is door vergassing van koolwaterstoffen ontstaat wel een probleem. De bekende omzetting van aardgas in synthesesgas laat dat zien. Methaan reageert met stoom tot een mengsel van koolstofmono-oxide, koolstofdioxide en waterstof.

- 2 Leg uit hoe je er voor kunt zorgen dat er veel koolstofdioxide en dus weinig koolstofmono-oxide ontstaat?

Er ontstaat zo naast waterstof 1% koolstofmono-oxide.

- 3 Laat via een berekening zien dat 1% koolstofmono-oxide een veel te hoog gehalte is om in een brandstofcel te gebruiken.

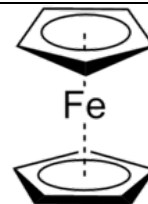
Onderzoekers hebben een methode bedacht om het CO- probleem op te lossen. Bij gebruik van de katalysator platina stellen ze het platinaoppervlak achtereenvolgens bloot aan ferroceen en aan zuurstof.

Ferroceen

Ferroceen is een organometaalverbinding, waarbij het ijzeratoom is gecoördineerd tussen twee cyclopentadienyl-groepen:

De formule van ferroceen is $Fe(C_5H_5)_2$.

Het ijzerion is hierbij $2+$ geladen dus het cyclopentadienyl is $1-$ geladen.

- 4 Welke ionladingen kan het ijzerion hebben?
- 5 Leg uit hoe zuurstof als oxide-ion kan ontstaan.

Als nu het mengsel van waterstof en 1% koolstofmono-oxide in aanraking komt met deze katalysator, reageert eerst een klein deel van de waterstof met ijzeroxide tot ijzerhydroxide.

- 6 Leg uit dat deze reactie alleen kan plaatsvinden als het ijzerion van lading verandert.

7 Geef de reactievergelijking van deze redoxreactie.

De combinatie van platina en ijzerhydroxide zorgt ervoor dat het CO voor 100% omgezet wordt in CO₂. Hierbij speelt ook zuurstof, O₂, een rol.

8 Geef deze reactievergelijking.

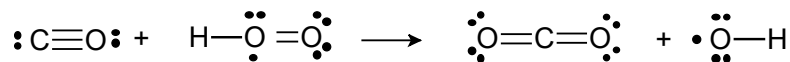
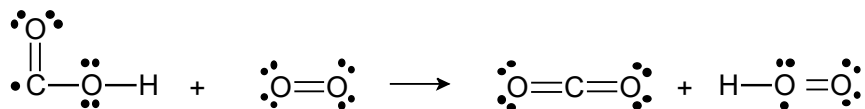
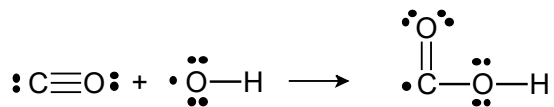
De onderzoekers hebben ook een mechanisme bedacht voor deze omzetting.

9 Geef het mechanisme dat beschreven staat in deelstappen weer. Gebruik Lewisstructuren.

10 Leg uit dat het OH-deeltje in dit mechanisme als katalysator werkzaam is.

IJzerhydroxide spaart brandstofcel

- 1 $2 \text{H}_2\text{O} \rightarrow 2 \text{H}_2 + \text{O}_2$. Er is geen koolstof aanwezig dus kan er ook geen CO ontstaan.
- 2 Je moet dan verhoudingsgewijs veel zuurstof in de vorm van stoom toevoegen waardoor meer zuurstof aanwezig is. Weinig stoom: $\text{CH}_4 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{CO} + 3 \text{H}_2$.
Veel stoom: $\text{CH}_4 + 2 \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{CO}_2 + 4 \text{H}_2$.
- 3 50 ppm betekent 50 deeltjes per 10^6 deeltjes. 1% betekent 1 deeltje per 100 deeltjes, dus 10^4 deeltjes per 10^6 deeltjes.
- 4 Fe^{2+} of Fe^{3+} .
- 5 Zuurstof kan elektronen opnemen van een ijzer(II)ion dat daardoor verandert in een ijzer(III)ion.
- 6 Het is een redoxreactie waarbij waterstof als reductor reageert.
- 7 $\text{Fe}_2\text{O}_3 + \text{H}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow 2 \text{Fe}(\text{OH})_2$.
- 8 $2 \text{Fe}(\text{OH})_2 + \text{CO} + \text{O}_2 \rightarrow \text{CO}_2 + \text{Fe}_2\text{O}_3 + 2 \text{H}_2\text{O}$.
- 9

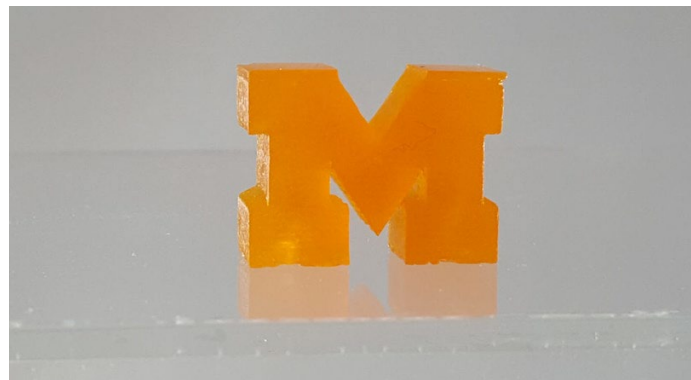
- 10 Het OH-deeltje wordt wel gebruikt maar niet verbruikt.

VEEL SNELLER 3D PRINTEN MET LICHT

Klas	6 v
Subdomein	Processen en reacties; Reactiekinetiek
Vaardigheid	Informatie
Specificaties	Polymeriseren,
Trefwoorden	Initiator versus inhibitor; golflengte licht, initiatie, radicalen, mesomere grensstructuren
Vaardigheidsvraag	Informatiebegripsvraag

www.deingenieur.nl, 14 januari 2019

VEEL SNELLER 3D-PRINTEN MET LICHT

Een 3D-print ontstaat in de regel laagje voor laagje. Onderzoekers aan de University of Michigan hebben een revolutionaire methode bedacht waarbij de print ogenschijnlijk in één keer ontstaat. De winst? Het gaat honderd keer sneller en het levert volgens de uitvinders een sterker product op.

Bij de nieuwe methode worden complexe vormen in één continue beweging uit een vat vloeibare hars getild, en dus niet laagje voor laagje opgebouwd. Door de hars met uv-licht (ultraviolet) te bestralen worden precies die delen hard die hard moeten worden. In een filmpje dat de onderzoekers online zetten, is te zien hoe eenvoudig dat gaat.

Het geheim zit hem in de chemische samenstelling van de hars. Daaraan is een fotoinitiator toegevoegd die reageert op het licht en ervoor zorgt dat de hars snel uithardt. Maar daarnaast is er ook een stof toegevoegd die op een andere golflengte van het licht reageert, en die stolling juist tegengaat. Blootgesteld aan gerichte bestraling stolt de hars terwijl de vorm omhoog wordt getild zo exact in de gewenste vorm, in elk denkbaar patroon.

Volgens Mark Burns, hoogleraar chemische en biochemische technologie aan de University of Michigan, is de nieuw ontwikkelde, stereolithografische printmethode niet alleen honderd keer sneller dan de conventionele methode, maar levert dit ook sterkere producten op. De verbindingen tussen de laagjes waaruit traditionele 3D-prints worden opgebouwd, zijn vaak een zwakke plek, stelt Burns. Bovendien levert het vaak een onregelmatig oppervlak op. De producten die met de nieuwe printmethode worden gemaakt, zijn juist superglad en stevig.

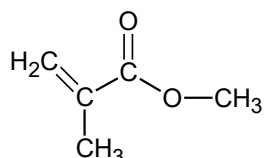
De onderzoeksgroep heeft haar bevindingen afgelopen week gepubliceerd in het blad *Science Advances*. Hoewel ze tot nu toe alleen kleine producten hebben geprint, verwachten de onderzoekers dat de methode ook goed zal werken bij grotere producten.

Ruim een jaar geleden introduceerden andere Amerikaanse ingenieurs al een methode voor het 3D-printen zonder laagjes.

Volgens het artikel zijn er twee voordelen aan het printen op deze nieuwe manier.

- 1 Noem deze twee voordelen.

De hars voor het printen wordt uit een monomeer gemaakt. Het monomeer dat vaak wordt gebruikt is methylmethacrylaat:

Structuurformule methylmethacrylaatomolecuul

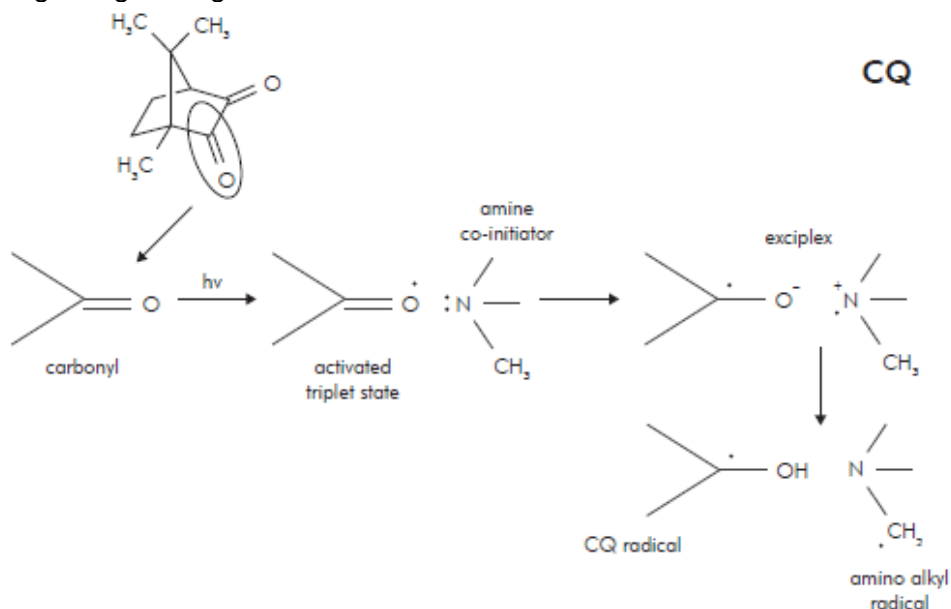
Methylmethacrylaat behoort tot twee homologe reeksen: de alkenen en de esters

- 2 Geef met behulp van een vergelijking aan hoe de ester methylmethacrylaat kan ontstaan uit een zuur en een alcohol.
- 3 Geef de systematische naam van methylmethacrylaat.

De polymerisatie van methylmethacrylaat verloopt via een radicaalmechanisme.

- 4 Teken de algemene formule van polymethylmethacrylaat.

Een foto-initiator creëert reactieve deeltjes als radicalen onder invloed van licht. De foto-initiator camphorquinone (CQ) vormt nogal langzaam radicalen. Daarom is een co-initiator toegevoegd. In figuur 1 staat het mechanisme beschreven.

Figuur 1 Mechanisme

Het omcirkelde deel in het CQ molecuul is het deel dat de initiatie van de polymerisatie opstart. Dat deel wordt in de tekening verder gebruikt.

Het deeltje waaronder activated triplet state staat is het beginradicaal.

- 5 Beredeneer waar het ongepaarde elektron vandaan komt.

Vervolgens gaan elektronen van plaats veranderen waardoor uiteindelijk radicalen worden gevormd die de polymerisatie opstarten.

- 6 Geef met kromme pijlen aan hoe de elektronen zich in beide deeltjes bewegen bij de verschillende reacties. Teken hierbij de Lewisstructuren.

Tip: Teken de belangrijke elektronenparen als aparte elektronen.

Je hebt bij het begin in de vorm van licht energie toegevoegd bij.

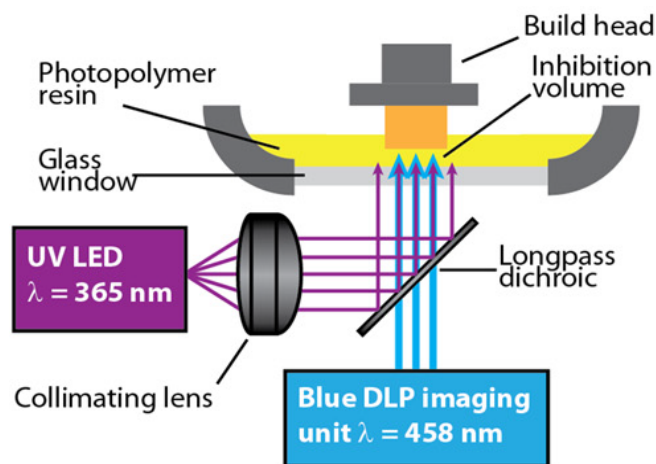
- 7 Leg uit of bij de vervolgstappen energie nodig zal zijn.

Het uiteindelijk gevormde radicaal $R^\bullet$ reageert met het methylmethacrylaat door de dubbele $C=C$ binding open te breken.

- 8 Teken deze reactie tussen het radicaal en een molecuul methylmethacrylaat

- 9 Leg uit of het uiteindelijk gevormde polymeer een thermoharder of een thermoplast is.

De opstelling is in figuur 2 weergegeven.

Figuur 2

Het licht wordt door de glazen plaat gestraald. Het te maken voorwerp wordt naar boven omhoog getrokken. De inhibitor vormt bij de gewenste golflengte heel snel veel radicalen die de polymerisatie stoppen door terminaties uit te voeren.

- 10 Wat is een terminatiereactie?
11 Leg uit hoe het komt dat de polymerisatie veel langzamer gaat door de inhibitor radicalen, terwijl de initiator radicalen wel een polymerisatie geven.
12 Leg uit wat de invloed is van de hoeveelheid inhibitor op de ketenlengte van het polymeer.
13 Leg uit wat de invloed is van de tijdsduur van bestraling van de inhibitor op de ketenlengte.

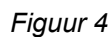
De inhibitor vormt radicalen zoals afgebeeld in figuur 3.

Deze radicalen vertonen mesomerie.

- 14 Teken twee andere grensstructuren van de hierboven afgebeelde grensstructuur van het radicaal.

In figuur 4 staan de absorptiespectra van de initiator en de inhibitor afgebeeld

De niet gestippelde lijn hoort bij CQ.

- 15 Leg uit bij waarom de initiatie plaatsvindt bij een golflengte van 465 nm en niet bij voorbeeld bij 425 nm.
- 16 Leg uit wat er gebeurt bij een golflengte van 365 nm.

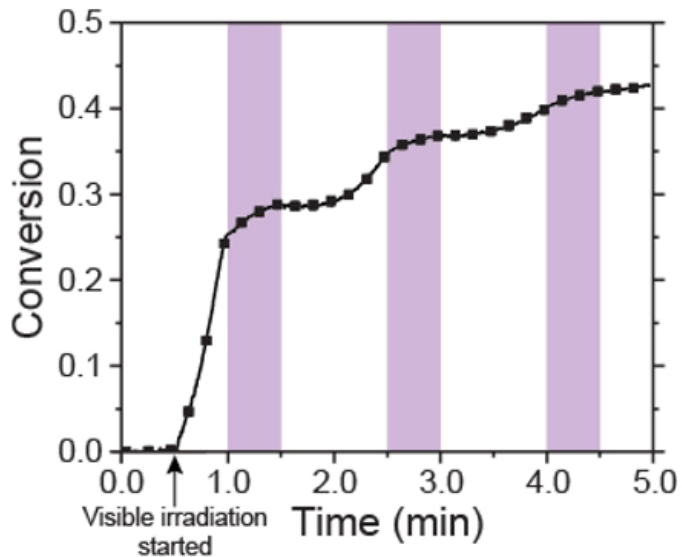
Bij licht geldt dat de energie bij een bepaalde golflengte berekend kan worden met de formule: $E = h \cdot c / \lambda$. Hierin is h de constante van Planck, c is de snelheid van het licht en λ is de golflengte.

Het vormen van radicalen kost energie.

- 17 Leg uit bij welke golflengte er meer energie nodig is om het radicaal te vormen.

De polymerisatiesnelheid hangt af van de verhouding tussen de intensiteit van de twee lichtbronnen.

In figuur 5 is de omzettingsgraad van het monomeer weergegeven tegen de tijd. De golflengte van de initiator zit in het zichtbare deel van het licht en van de inhibitor in het UV-deel van het licht.

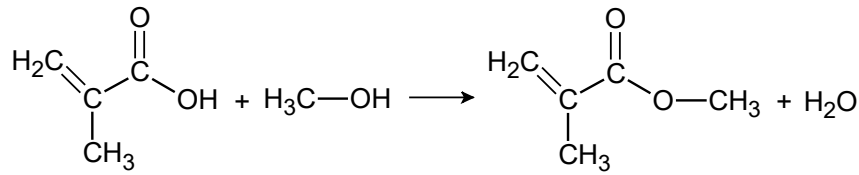
Figuur 5

- 18 Leg uit waaraan je kunt zien dat de polymerisatie een initiator nodig heeft om plaats te vinden.
- 19 Leg uit wat er gebeurt tijdens de tijden van 1,0 tot 1,5 minuut en van 2,5 tot 3,0 minuut.
- 20 Teken een diagram waarin je de omzettingsgraad uitzet tegen de tijd, wanneer met alleen een initiator wordt gewerkt.

Veel sneller 3d printen met licht

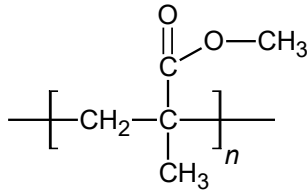
- 1 Er zijn geen zwakke plekken in het gemaakte object, het bestaat uit één stuk.
Het oppervlak is glad.

2

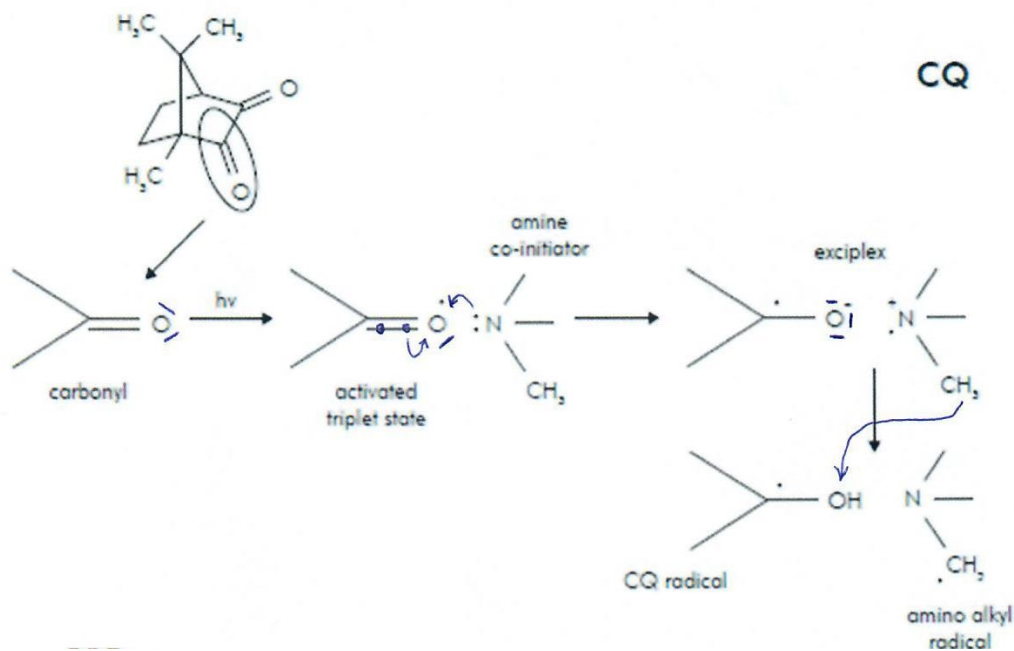
- 3 Methyl-2-methylprop-2-enoaat of de ester van methanol en 2-methylprop-2-eenzuur.

4

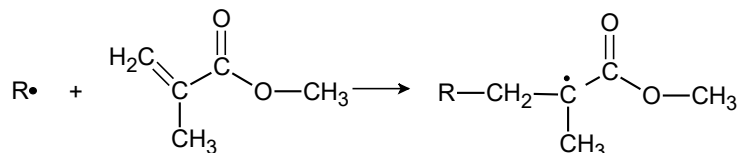
- 5 De bindingen zijn hetzelfde gebleven. Dan moet er van de vrije elektronenparen bij het O-atoom één elektron verdwenen zijn.

6

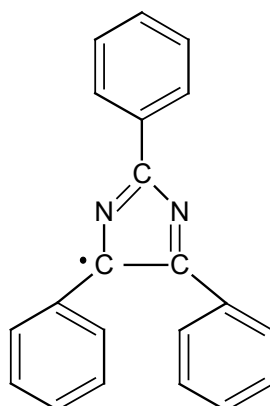
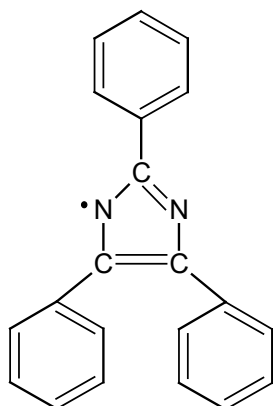
- 7 Nee, want radicalen zijn erg reactief. Het gaat om het verschuiven van elektronen.

8

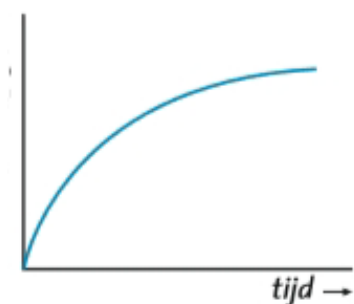

- 9 Het is een thermoplast. Het zijn ketenvormige moleculen. Vertakkingen zijn niet mogelijk.
- 10 Een terminatie is een reactie tussen twee radicalen, waardoor de kettingreactie stopt.
- 11 De inhibitor vormt heel snel heel veel radicalen, waardoor deze radicalen met bijna alle aanwezige radicalen reageren. Hierdoor blijven er helemaal geen radicalen meer over. De polymerisatie stopt bijna. Bij de initiator vormen zich veel langzamer radicalen, waardoor de radicalenketens de kans hebben om met monomeermoleculen te reageren.

- 12 Hoe meer inhibitor, hoe meer radicalen dus hoe meer terminaties, dus des te korter de gemiddelde ketenlengte.
- 13 Hoe langer bestraald, hoe meer inhibitor radicalen, dus hoe meer terminaties, dus des te korter de ketenlengte.
- 14 Er zijn vele mogelijkheden voor grensstructuren. Twee voorbeelden.

- 15 Bij 425 nm absorberen beide deeltjes, dan is het niet goed te sturen. Je wilt dat of de initiator of de inhibitor absorbeert.
- 16 Bij 365 nm absorbeert alleen de inhibitor. Dan vinden er dus veel terminatiereacties plaats en neemt de polymerisatiesnelheid af tot nul.
- 17 Bij een hogere golflengte hoort dus een kleinere energie. Dus het vormen van de inhibitorradicalen kost meer energie.
- 18 Voordat de bestraling startte was de snelheid van het polymerisatieproces nul.
- 19 Tussen 1,0 en 1,5 minuut werd er ook bestraald met een golflengte van 365 nm. Je ziet de snelheid van de polymerisatie afvlakken.
- 20

Artikel: <https://www.deingenieur.nl/artikel/veel-snelser-3d-printen-met-licht>

Literatuur

<http://advances.sciencemag.org/content/5/1/eaau8723>

<http://advances.sciencemag.org/content/suppl/2019/01/07/5.1.eaau8723.DC1>

THERMODYNAMICA LEST DE DORST

Klas	5,6 v
Subdomein	Chemie van het leven
Vaardigheid	Informatie
Specificaties	Afbraak, Voedingsstoffen
Trefwoorden	Glycolyse, melkzuur, fermentatie, aeroob, anaeroob, vergisting, energie, glucose, pyrodruivenzuur
Vaardigheidsvraag	Informatiebegripsvraag

www.c2w.nl, 8 januari 2019

Thermodynamica lest de dorst

Gistcellen produceren ethanol om hun metabolisme thermodynamisch onder controle te houden. En voor de lactaatproductie van kankercellen zou dat ook wel eens kunnen gelden, oppert de Groningse hoogleraar Matthias Heinemann in *Nature Metabolism*.

Beide processen komen neer op energieverspilling. Ethanol kun je immers verder verbranden, en het glycolyseproces dat lactaat oplevert is ook niet de meest efficiënte manier om met suikers om te gaan. Dat tumoren het toch zo doen (het zogeheten Warbureffect) wordt wel toegeschreven aan zuurstofgebrek, maar keihard bewezen is dat nooit. En een houtsnijdende reden voor ethanolproductie heeft nog niemand kunnen verzinnen.

Heinemann en zijn promovendi Bastian Niebel en Simeon Leupold stellen nu dat je zulke reacties moet zien als een soort veiligheidsklep.

Ze ontwikkelden een computermodel met gegevens over 241 metabole processen (niet alleen chemische reacties, maar bijvoorbeeld ook transport van stoffen door membranen) en 156 afzonderlijke metabolieten waarvan bekend is dat ze voorkomen in zo'n gistcel. Naast de in zulke modellen gebruikelijke massabalansen namen ze voor het eerst ook alle Gibbs-energiebalansen mee.

Daar kwam uit dat in eerste instantie, geheel volgens verwachting, steeds meer Gibbs-energie vrij komt wanneer je de cel meer glucose voert. Er zit echter een maximum aan: op een gegeven moment vlakt de energiedissipatie af. En precies op datzelfde moment begint de cel ethanol te produceren in plaats dat hij de glucose helemaal afbreekt tot CO₂.

De onderzoekers hebben ook zo'n model gemaakt voor de bacterie *E.coli*, die geen ethanol produceert maar wel beschikt over veel meer andere metabole opties dan een gistcel. Daar kwam hetzelfde uit: wat je de bacterie ook voert, op een gegeven moment vlakt de energiedissipatie af doordat hij overschakelt naar minder efficiënte voedselverwerking. De Groningers vermoeden dan ook dat het een mechanisme is dat in de natuur algemeen voorkomt - vandaar de suggestie om het Warbureffect ook eens vanuit deze invalshoek te bekijken.

bron: phys.org

Cellen wekken energie op door de omzetting van suikers. Glucose ($C_6H_{12}O_6$) kan volledig worden omgezet in koolstofdioxide en water. Er treedt echter niet altijd een volledige omzetting op, het kan ook anders. Uit glucose kunnen gistcellen ethanol (C_2H_6O) produceren en kankercellen maken lactaat ofwel melkzuur ($C_3H_6O_3$).

- 1 Geef de reactievergelijkingen van de drie processen weer met steeds glucose als beginstof. Noteer je antwoord als volgt:
Volledige omzetting: .....
Productie ethanol: .....
Productie melkzuur: .....
- 2 Welk(e) van die drie reacties komt/komen neer op energieverspilling?

Glycolyse

Glycolyse is een proces waarbij glucose, met behulp van enzymen, in de cellen van een organisme in tien stappen wordt afgebroken tot pyrodruivenzuur. Vier van de tien stappen zijn onomkeerbaar. Eén glucosemolecuul levert twee moleculen pyrodruivenzuur.

Pyrodruivenzuur is een organische verbinding met als brutoformule $C_3H_4O_3$. Pyrodruivenzuur kan verder verbrand (geoxideerd) worden in de citroenzuurcyclus of anaeroob omgezet worden in melkzuur of zoals bij veel gisten in ethanol en koolstofdioxide (CO_2).

Bron: Wikipedia

Er wordt in de bovenstaande bron een viertal reacties besproken. Zie ook Binas tabel 68B en 68C.

- 3 Geef de reactievergelijking van het glycolyseproces.

Pyrodruivenzuur, zie Binas tabel 68B, kan aeroob omgezet worden in water en koolstofdioxide. Anaeroob in melkzuur of in ethanol en koolstofdioxide.

- 4 Wat wordt bedoeld met aeroob en anaeroob?
- 5 Geef de aerobe en anaerobe omzettingen van pyrodruivenzuur in reactievergelijkingen weer.

Energiedissipatie

Onder **energiedissipatie** wordt verstaan de onvermijdelijke onomkeerbare processen die in de meeste realistische systemen optreden en die resulteren in een verlies van "nuttige" energie.

Bron: Wikipedia

- 6 Leg uit dat bij de glycolyse en de fermentatie van glucose energiedissipatie optreedt.
- 7 Leg uit of een tekort van zuurstof tot energiedissipatie kan leiden.

In je spieren kan bij zware belasting ook een tekort aan zuurstof optreden waarbij glucose omgezet wordt in melkzuur (verzuring van de spieren). In vraag 1 heb je de reactievergelijking van de verzuring opgesteld.

- 8 Bereken aan de hand van de verbrandingswarmten van glucose en melkzuur de reactie-energie van de verzuringsreactie.

De fermentatie van glucose is een exotherme reactie met $\Delta E = -0,98 \cdot 10^5 \text{ J}$.

9 Laat via een berekening zien wat hieruit volgt voor de vormingswarmte van glucose.

“*Thermodynamica lest de dorst*” is de titel van het artikel. Thermodynamica zegt ondermeer iets over energie en dus over het temperatuurverloop bij een reactie. Een cel beschermt zichzelf door zijn metabolisme aan te passen. De onderzoekers noemen het een veiligheidsklep.

10 Leg uit dat een cel zichzelf beschermt als het door toevoeging van steeds meer glucose overstapt naar een ander reactietype.

Thermodynamica lest de dorst

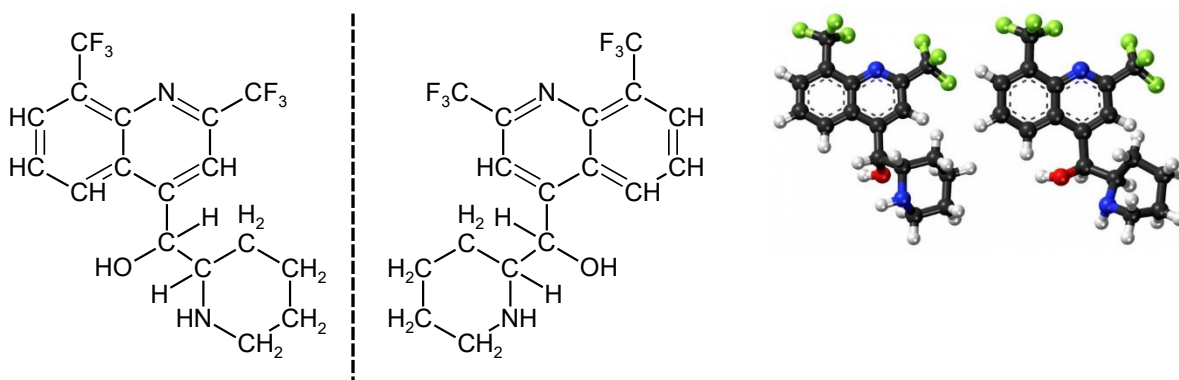
- 1 Volledige verbranding: $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + 6 \text{O}_2 \rightarrow 6 \text{CO}_2 + 6 \text{H}_2\text{O}$.
Vorming melkzuur: $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 \rightarrow 2 \text{C}_3\text{H}_6\text{O}_3$
Fermentatie: $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 \rightarrow 2 \text{C}_2\text{H}_6\text{O} + 2 \text{CO}_2$.
- 2 De glycolyse en de fermentatiereactie.
- 3 $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 \rightarrow 2 \text{C}_3\text{H}_4\text{O}_3 + 2 \text{H}_2$.
- 4 Aeroob: het zijn reacties met zuurstof als een van de beginstoffen. Anaeroob: het zijn reacties zonder dat er zuurstof bij betrokken is.
- 5 Aeroob: $2 \text{C}_3\text{H}_4\text{O}_3 + 5 \text{O}_2 \rightarrow 6 \text{CO}_2 + 4 \text{H}_2\text{O}$.
Anaeroob in melkzuur: $\text{C}_3\text{H}_4\text{O}_3 + \text{H}_2 \rightarrow \text{C}_3\text{H}_6\text{O}_3$. Of anaeroob in ethanol en koolstofdioxide: $\text{C}_3\text{H}_4\text{O}_3 + \text{H}_2 \rightarrow \text{C}_2\text{H}_6\text{O} + \text{CO}_2$.
- 6 Er komt minder energie vrij omdat de gevormde producten nog verder verbrand kunnen worden (tot CO_2 en H_2O).
- 7 Ja, want er als er een tekort aan zuurstof optreedt, kan geen volledige verbranding tot koolstofdioxide en water plaatsvinden.
- 8 $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 \rightarrow 2 \text{C}_3\text{H}_6\text{O}_3$.
Je kunt de reactie lezen als de verbrandingsreactie van glucose + tweemaal de omgekeerde verbrandingsreactie van melkzuur (Binas tabel 56):
 $\Delta E = -28,16 \cdot 10^5 + 2 \times +13,64 \cdot 10^5 = -0,88 \cdot 10^5 \text{ J}$.
- 9 De fermentatiereactie $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 \rightarrow 2 \text{C}_2\text{H}_6\text{O} + 2 \text{CO}_2$ levert op:
 $\Delta E = -0,98 \cdot 10^5 = E_{\text{ontledingswarmte glucose}} + 2 \times -2,78 \cdot 10^5 + 2 \times -3,935 \cdot 10^5 \text{ J}$.
Dus $E_{\text{ontledingswarmte glucose}} = +12,45 \cdot 10^5 \text{ J}$ en dan $E_{\text{vormingswarmte glucose}} = -12,45 \cdot 10^5 \text{ J}$.
- 10 Als de cel de toegevoerde glucose steeds volledig zou verbranden dan zou de temperatuur zo hoog kunnen worden dat de cel hierdoor sterft. Door over te stappen op bijvoorbeeld fermentatie van glucose komt veel minder energie vrij en zal dus de temperatuur niet zo sterk meer stijgen en blijft dus de cel in leven.

SPIEGELTRUC LAAT BIJWERKINGEN VERDWIJNEN

Klas	5,6 v
Subdomein	Bindingen, structuren en eigenschappen
Vaardigheid	Informatie
Specificaties	Stereo-isomerie
Trefwoorden	Mefloquine, spiegelbeeldisomeren, racemisch mengsel, draaiing gepolariseerd licht, R- en S-, Viedma-ripening
Vaardigheidsvraag	Informatiebegripsvraag

www.c2w.nl, 12 december 2018

Spiegeltruc laat bijwerkingen verdwijnen

Nijmeegse chemici hebben een simpele manier bedacht om het werkzame spiegelbeeld van mefloquine in zuivere vorm in handen te krijgen. Zo kun je de bijwerkingen van dit middel tegen malaria fors verminderen, claimen ze in *Angewandte Chemie*.

Het mefloquinemolecuul bevat twee stereocentra, bij de koolstofatomen 11 en 12. Er zijn dus vier stereo-isomeren mogelijk. Wat onder de merknaam Lariam wordt verkocht is een 'racemisch' mengsel (dus 1:1) van de twee varianten die werken tegen malaria: (+)-(11*S*, 12*R*) en (–)-(11*R*, 12*S*). Die eerste is het meest effectief terwijl de tweede de meeste bijwerkingen zoals slapeloosheid en depressies veroorzaakt, vanwege een verhoogde affiniteit voor adenosinereceptoren in de hersenen.

Probleem is alleen dat de huidige productieprocessen altijd zo'n mengsel opleveren. En dat er wel mogelijkheden zijn om de spiegelbeelden ('enantiomeren') te scheiden, maar dat je dan minstens de helft van je mefloquine moet weggooien wegens fout gespiegeld. De rest wordt zo te duur om nog tegen alternatieve malariamedicijnen op te concurreren.

De uitdaging is dus tweeledig: het mengsel scheiden én de foute helft spiegelen.

In principe kun je dit allebei tegelijk voor elkaar krijgen met '*Viedma ripening*', een proces waar Elias Vlieg en collega's al een aantal jaren aan werken. Dit werkt alleen wanneer de enantiomeren elk hun eigen, pure kristallen vormen. Door heftig te roeren laat je die kristallen een klein beetje oplossen in een oplosmiddel, waarin de spiegelbeelden in elkaar kunnen overgaan. Grotere kristallen groeien in de praktijk sneller dan kleine. Dus als een van beide kristalvormen in het begin een klein beetje in de meerderheid is, hou je aan het eind alleen die over.

Helaas belanden bij mefloquine (net als bij naar schatting 95 % van alle moleculen) beide enantiomeren door elkaar in het zelfde kristal. Bovendien is het spiegelen in het oplosmiddel een uitdaging omdat je dan al snel ook de overige twee stereo-isomeren weer terugkrijgt.

Vandaar dat promovendus Ton Engwerda probeerde om mefloquine chemisch subtiel te wijzigen, zodat het ene stereocentrum tijdelijk geen stereocentrum meer was en de twee enantiomeren, die het andere stereocentrum genereerde, wél afzonderlijk uitkristalliseerden. Na heel veel proberen lukte dat, in drie reactiestappen.

De resulterende kristallen losten echter te gemakkelijk op om Viedma ripening goed te laten werken. Dus bedachten ze in Nijmegen een aangepaste procedure met twee bekeerglazen in plaats van één. Het ene glas bevat het mengsel van spiegelbeeldkristallen, het andere alleen een paar kleine kristalletjes van het gewenste enantiomeer, als kiem. Tussen beide glazen pomp je het opgeloste mefloquinederivaat heen en weer, zodat die kiemen kunnen groeien.

De oogst uit dat tweede glas zet je chemisch weer om in mefloquine, dat dan voor 94 % uit het gewenste (+)-(11*S*, 12*R*)-enantiomeer blijkt te bestaan. . De foute kristallen die achterblijven in het eerste glas, laat je helemaal oplossen door het oplosmiddel te verwarmen. Dat levert opnieuw een 1:1-mengsel van beide enantiomeren op. Dat laat je weer uitkristalliseren en je begint opnieuw.

Het heeft Engwerda anderhalf jaar puzzelen gekost maar het bewijs is geleverd dat deze aanpak werkt. De auteurs hopen dat ze toepasbaar is bij een hele reeks andere geneesmiddelen die nu nog noodgedwongen worden geleverd als mengvorm.

bron: Radboud Universiteit, Angewandte Chemie

De stof mefloquine is werkzaam tegen malaria. Het mefloquinemolecuul bevat twee stereocentra, staat in het artikel.

- 1 Neem de structuur van het mefloquinemolecuul over en geef met * de twee stereocentra aan.
- 2 Geef aan welke van de vier stereo-isomeren werkzaam zijn als medicijn tegen malaria.
- 3 Wat is het nadeel van één van de twee stereo-isomeren die als werkzaam molecuul tegen malaria toegepast wordt?
- 4 Hoeveel procent wordt er van de werkzame stof zonder bijwerkingen gevormd? Licht je antwoord toe.

Er wordt gesproken over een racemisch mengsel. Zo'n mengsel is moeilijk te scheiden.

- 5 Leg uit wanneer je een racemisch mengsel hebt.
- 6 Leg uit waarom scheiding van een racemisch mengsel zo moeilijk is.

Bij de productie van het medicijn zonder bijwerkingen is het nodig om het mengsel te scheiden én de foute helft te spiegelen. Je kunt beide bereiken door de zogenoemde Viedma ripening.

- 7 Beschrijf het proces van Viedma ripening.
- 8 Leg uit waardoor Viedma ripening niet lukt bij mefloquine.
- 9 Leg uit hoe promovendus Ton Engwerda dit probleem heeft weten op te lossen.

Om een van de stereocentra te laten verdwijnen werd een chemische omzetting uitgevoerd. Die chemische omzetting was de vorming van een ketogroep, -C=O .

10 Leg uit dat hierdoor één van de twee stereocentra verdwijnt.

(+) en (–)

De aanduiding (+) betekent dat de stof een rechtsdraaiende invloed op gepolariseerd licht heeft. De aanduiding (–) betekent dat de stof een linksdraaiende invloed heeft.

R en S

De aanduidingen R- en S- zijn gebaseerd op de [prioriteitsregels van Cahn, Ingold en Prelog](#). De letters zijn afkortingen van de Latijnse woorden *Rectus* (rechts) en *Sinister* (links).

Om vast te stellen of een enantiomeer R- of S- is, wordt aan elke groep die aan het asymmetrisch atoom verbonden is een prioriteit toegekend. Deze prioriteit is gebaseerd op het [atoomnummer](#) (eigenlijk [atoommassa](#), maar dat verschil is alleen bij [isotoopgelabelde](#) verbindingen belangrijk) van de atomen die aan het asymmetrisch atoom verbonden zijn. Als er meerdere gelijke atomen zijn, worden de atomen verderop in de functionele groep bepalend.

Vervolgens wordt in gedachten de groep met de laagste prioriteit naar achteren gedraaid, en een rondje gemaakt langs de overige groepen van hoge naar lage prioriteit. Als dit rondje rechtsom gaat, is de stof R, anders is de stof S.

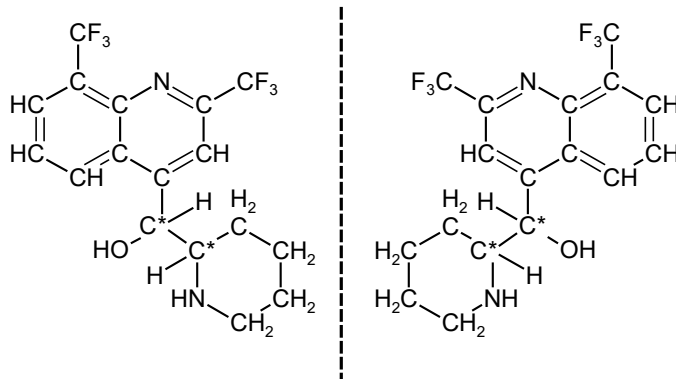
Bron: Wikipedia

Er zijn verschillende manieren om stereo-isomerie aan te geven in de naam. Het kan aangegeven worden als een experimentele waarde, maar ook als een afspraak van prioriteit van de vier groepen aan het asymmetrisch atoom.

- 11 Leg uit of de aanduiding R- in de naam altijd overeenkomt met (+) (en dus dat S- in de naam altijd overeenkomt met (–)).
- 12 Geef de vier stereo-isomeren van mefloquine met R en S aan.
- 13 Leg uit of je van de twee niet-werkzame stoffen kunt aangeven of het (+) of (–) is.
- 14 Leg uit of (+) en (–) een beschrijving op microniveau of op macroniveau is.
- 15 Leg uit of de aanduidingen R- en S- in de naam een beschrijving op microniveau of macroniveau is.

Spiegeltruc laat bijwerkingen verdwijnen

1

- 2 De twee spiegelbeeldisomeren (+)-(11*S*, 12*R*) en (-)-(11*R*, 12*S*).
- 3 Het levert bijwerkingen op zoals slapeloosheid en depressies.
- 4 Bij de productie is er geen voorkeur voor een van de vier stereo-isomeren dus zal er van elk 25% gevormd worden.
- 5 Je hebt een racemisch mengsel als je mengsel van elk van de twee spiegelbeeldisomeren 50% bevat.
- 6 Spiegelbeeldisomeren hebben dezelfde fysische eigenschappen dus is een scheiding heel lastig.
- 7 Dit werkt alleen wanneer de enantiomeren elk hun eigen, pure kristallen vormen. Door heftig te roeren laat je die kristallen een klein beetje oplossen in een oplosmiddel, waarin de spiegelbeelden in elkaar kunnen overgaan. Grotere kristallen groeien in de praktijk sneller dan kleine. Dus als een van beide kristalvormen in het begin een klein beetje in de meerderheid is, hou je aan het eind alleen die over.
- 8 Helaas belanden bij mefloquine beide enantiomeren door elkaar in het zelfde kristal.
- 9 Promovendus Ton Engwerda probeerde om mefloquine chemisch subtiel te wijzigen, zodat het ene stereocentrum tijdelijk geen stereocentrum meer was en de twee enantiomeren, die het andere stereocentrum genereerde, wél afzonderlijk uitkristalliseerden. Na heel veel proberen lukte dat, in drie reactiestappen.
- 10 Hierdoor bevat het C-atoom geen vier verschillende groepen meer.
- 11 Nee, de (+) en (-) zijn experimentele waardes terwijl de aanduiding R- en S-theoretische afspraken zijn over de prioriteit van de vier groepen aan het asymmetrische atoom.
- 12 (11*S*, 12*R*)-mefloquine; (11*R*, 12*S*)-mefloquine; (11*S*, 12*S*)-mefloquine; (11*R*, 12*R*)-mefloquine.
- 13 Nee, je weet niet wat de grootte van de draaiingshoek is van elk van de twee stereocentra op de totale draaiingshoek van gepolariseerd licht.
- 14 Het geeft een stofeigenschap aan, dus macroniveau.
- 15 Het geeft de prioriteit van de vier groepen aan het asymmetrische atoom in het molecuul aan, dus microniveau.

HOE KAN ZOUT SNEEUW OP DE WEG SMELTEN?

Klas	4 hv
Subdomein	Evenwichten
Vaardigheid	Informatie
Specificaties	Evenwichtsvoorwaarde
Trefwoorden	Zout, sneeuw, smelten, oplosbaarheid zout, polair, smeltpunt, ligging evenwicht,
Vaardigheidsvraag	Informatiebegripsvraag

www.wibnet.nl, 22 januari 2019

Hoe kan zout sneeuw op de weg smelten?

Spiegelgladde wegen zijn levensgevaarlijk. Maar met een simpele chemische verbinding kunnen de wegen ijsvrij blijven. Wij leggen uit hoe zout het ijs laat smelten.

Zout verlaagt het vriespunt van water doordat het de watermoleculen bemoeilijkt om samen ijskristallen te vormen. Zout is een chemische verbinding van natrium en chloor.

Als zout in contact komt met water of ijs, worden de zoutkristallen opgelost en komen er positieve natriumionen en negatieve chloorionen vrij. Deze ionen mengen zich met de watermoleculen en zorgen ervoor dat die niet zo dicht bij elkaar kunnen komen dat er ijskristallen ontstaan, al ligt de temperatuur onder het vriespunt.

Zout verstoort evenwicht tussen ijs en water

In een mengsel van ijs en water rond het vriespunt heerst er een balans: er komen telkens nieuwe watermoleculen in contact met het ijs. Dan worden ze ingekapseld in de ijskristallen, waardoor die aangroeien. Tegelijk zijn er ook watermoleculen die de ijskristallen verlaten. In een evenwichtssituatie komen er evenveel watermoleculen bij de ijskristallen als er vertrekken.

Wanneer er zout wordt toegevoegd, worden de natrium- en chloorionen niet zonder meer opgenomen in de ijskristallen, maar verdelen ze zich over het omliggende water, waar ze de watermoleculen verdringen. Dat betekent dat er iets minder watermoleculen beschikbaar zijn om opgenomen te worden in de ijskristallen, terwijl het aantal moleculen dat de kristallen verlaat ongewijzigd blijft. Het gevolg is dat de ijskristallen meer water verliezen dan ze erbij krijgen en dat het ijs smelt.

Als we over “zout” spreken, bedoelen we meestal keukenzout. In het artikel beschrijft men zout als een chemische verbinding van natrium en chloor.

- 1 Geef de formule van de verbinding tussen natrium en chloor.
- 2 Geef de reactievergelijking voor het oplossen van deze stof in water.
- 3 Teken een natrium-ion omgeven door watermoleculen. Gebruik voor de watermoleculen ruimtelijke structuurformules.
- 4 Geef de naam van de binding tussen een natrium-ion en een watermolecuul.

In het artikel staat dat er een balans is tussen de watermoleculen en het ijs.

5 Geef dit evenwicht in een vergelijking weer.

In de beschrijving 'In het artikel staat dat er een balans is tussen watermoleculen en ijs' lopen micro en macro door elkaar.

6 Schrijf deze zin zodanig op, dat deze balans duidelijker wordt weergegeven. Gebruik één zin met micro begrippen en één zin met macrobegrippen.

Door de aanwezigheid van de natrium- en chloride-ionen wordt de balans tussen ijs en water verstoord.

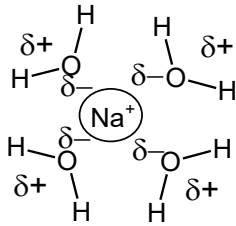
7 Leg uit welke reactie slechter kan verlopen.

8 Leg met behulp van de evenwichtsconstante water/ijs uit wat het effect op deze balans is van de aanwezigheid van deze ionen.

9 Leg uit welk effect de aanwezigheid van de ionen op het vriespunt van water heeft.

Hoe kan zout sneeuw op de weg smelten?

- 1 NaCl(s)
- 2 $\text{NaCl(s)} \rightarrow \text{Na}^+(\text{aq}) + \text{Cl}^-(\text{aq})$
- 3

- 4 Ion-dipoolbindingen
- 5 $\text{H}_2\text{O(l)} \rightleftharpoons \text{H}_2\text{O(s)}$
- 6 Er heerst evenwicht tussen ijs en vloeibaar water. Er verlaten net zoveel watermoleculen het ijs als dat er bijkomen.
- 7 Er kunnen minder watermoleculen terecht komen in het ijs, omdat dit gestoord wordt door de ionen in het water.
- 8 $K = [\text{H}_2\text{O(l)}]$ Doordat er ionen in het water zitten, wordt $[\text{H}_2\text{O(l)}]$ kleiner. K blijft bij gelijke temperatuur gelijk, dus moet $[\text{H}_2\text{O(l)}]$ groter worden. Het gevolg is dat er meer ijs gaat smelten, waardoor de ionenconcentraties afnemen en $[\text{H}_2\text{O(l)}]$ toeneemt.
- 9 Er smelt dus meer ijs op dan er aan ijs ontstaat. Dit betekent dat de temperatuur lager moet zijn om ijs te houden. Het smeltpunt/vriespunt is gedaald.

Artikel: <https://wibnet.nl/natuurkunde/natuurkundige-verschijnselen/hoe-kan-zout-sneeuw-op-de-weg-smelten>

MIJN DROOM IS EEN GOEDE GEL VOOR ELKE CEL

Klas	5 hv, 6 v
Subdomein	Chemie van het leven
Vaardigheid	Informatie
Specificaties	Cel
Trefwoorden	Gel, cel, stamcel, H-bruggen, dipool, vanderwaalsbinding, squaramidemolecuul
Vaardigheidsvraag	Informatieselectievraag

NRC.nl, 4 januari 2019

‘Mijn droom is een goede gel voor elke cel’

Scheikundige Roxanne KIELTYKA creëert een gel waarin levende cellen zich zó thuis voelen dat ze er weefsels in kan kweken.

Door Gemma Venhuizen

Wie het woord ‘squaramide’ opzoekt op Wikipedia, ziet een soort buitenaards wezen opgebouwd uit atomen. Twee ronde ogen op steeltjes (dat zijn de zuurstofatomen), een vierkant hoofd (opgebouwd uit vier koolstofatomen), een lijfje van stikstofatomen met armen en benen van waterstofatomen. Althans: dat ziet iemand zónder scheikundige achtergrond. Voor chemicus Roxanne KIELTYKA (38), universitair docent aan de Universiteit Leiden, zijn squaramides iets heel anders: onmisbare bouwblokken. Met de synthetische moleculen creëert ze in haar vakgroep een gel die lijkt op de ‘extracellulaire matrix’, het micromilieu dat onze lichaamscellen omhult. In die gel kan ze vervolgens levende cellen laten groeien, om daarmee uiteindelijk weefsels te kweken die kunnen worden gebruikt voor bijvoorbeeld onderzoek naar ziektes en medicijnen.

De jury prees de wijze waarop ze de ontwikkeling van nieuwe materialen combineert met biomedische toepassingen. „De ene dag ben ik in gesprek met onderzoekers van het Leids Universitair Medisch Centrum”, zegt KIELTYKA terwijl we door het Gorlaeus-laboratorium van de Universiteit Leiden lopen. „De andere dag sta ik hier in het laboratorium bij de zuurkast, waarin we met gevaarlijke stoffen kunnen werken, en bij dit ultrasone bad.” Ze wijst op een bassin waar net een forse badeend in zou passen.

Wat heeft een minibadkuip met vierkante moleculen te maken?

„In ons onderzoek hebben we als basisbouwsteen drie squaramides via koolstofatomen aan een centraal stikstofatoom gekoppeld, waardoor een soort schijf ontstaat. Die schijf is ook weer aan andere moleculen gekoppeld. Elke squaramide hebben we bijvoorbeeld voorzien van een lange ‘staart’ van acht of tien koolstofatomen. In water grijpen die staarten in elkaar, waardoor een proces ontstaat dat zelf-assemblage heet. Daarbij vormen de squaramideschijven uit zichzelf ketens en uiteindelijk zelfs een driedimensionaal netwerk. Dat netwerk is in staat water op te nemen doordat een deel van het molecuul waterminnend is, en op die manier vormt het een gel.

„Het interessante is dat die squaramideschijven dat stevige netwerk vormen onder invloed van sonificatie, dus door geluidstrillingen. Bij die sonificatie vullen we dit ultrasone bad met water en voegen er squaramideschijven aan toe. Als we er vervolgens geluid doorheen sturen, rangschikken de moleculen zich tot ketens en netwerken, zodat er vanzelf een gel ontstaat.”

Waarin lijkt deze gel op de leefomgeving van onze eigen cellen?

„De extracellulaire matrix rond onze cellen, de ECM, bestaat voor een groot deel uit water met lange vezelachtige eiwitten, zoals collageen. Die bootsen we na met de squaramideketens, en we voegen ook kunstmatige peptides toe aan de gel, vergelijkbaar met peptides in de ECM. Die kunnen de ontwikkeling van stamcellen aansturen en beïnvloeden welk celtypen eruit ontstaan. Hartspiercellen bijvoorbeeld. De gel heeft een zelfherstellend vermogen: als er beschadigingen ontstaan, bijvoorbeeld doordat wij er met een pipet in hebben geprikt om er cellen in te ‘zaaien’, dan repareert hij zichzelf weer. Onze gel moet net als de ECM een veilige omgeving aan cellen bieden. We kweken er nu met succes stamcellen in.”

Waarin verschilt jullie methode van ‘gewone’ weefselkweek in het lab?

„Bij die normale methode is het lastig om uit de stamcellen gedifferentieerde, volwassen functionerende cellen te verkrijgen – om echt levend weefsel te maken, kortom, dat je kunt gebruiken voor het modelleren van ziekten, voor het testen van medicijnen en celtherapie, waarbij je cellen injecteert in je patiënt. Wij willen de ECM zo nabootsen dat de stamcellen zich thuis voelen en die differentiatie en volgroeiing wel zullen plaatsvinden. We hebben bewezen dat stamcellen in onze gel blijven leven, en dat ze hun capaciteit om te differentiëren behouden. Nu willen we verder onderzoeken hoe we de gel zo kunnen optimaliseren dat de cellen ook uitgroeien tot volwassen cellen. We weten al dat de lengte van de koolstofstaarten aan de squaramiden heel nauw luistert. Zijn die te lang, dan lossen de moleculen niet meer op; zijn ze te kort, dan is het geheel te waterig en ontstaat er evenmin een gel.”

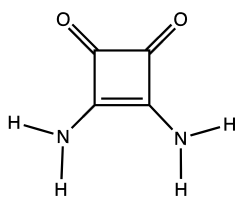
Zoals bij haverhoutpap? Te weinig vlokken en het blijft vloeibaar, te veel en je lepel blijft rechtop staan...

„Precies. Denk aan het sprookje van Goudlokje en de Drie Beren, daar moesten de omstandigheden ook precies goed zijn. Het optimale aantal koolstofatomen in elke staart blijkt 8 of 10 te zijn. Mijn droom is om een collectie van gels op te bouwen, elk geschikt voor een heel eigen celtype. Niet alleen voor regeneratieve geneeskunde, maar bijvoorbeeld ook om ziektes te simuleren of om de werking van medicijnen en gifstoffen in een gecontroleerde, levensechte setting te kunnen onderzoeken. Zo’n gel is dan een model van de natuurlijke leefomgeving van de cel.”

De droom van scheikundige Roxanne Kieltyka is “een goede gel voor elke cel”.

- 1 Om welke cellen gaat het haar hierbij vooral?
- 2 Wat is het voordeel van de gel die ze met haar onderzoeksgroep ontwikkeld heeft?

Onderzoekster Kieltyka gaat bij het maken van de gel uit van squaramidemoleculen. In het artikel staat de omschrijving van een squaramidemolecuul zoals iemand zonder scheikundige achtergrond het zou beschrijven. In figuur 1 staat de structuurformule van een squaramidemolecuul.

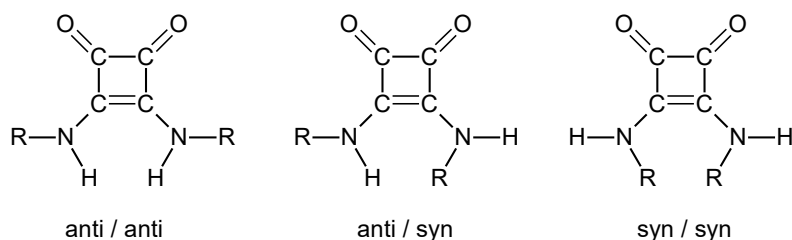

Figuur 1 Structuurformule squaramidemolecuul

Personen met een scheikundige achtergrond zullen de onderdelen van het squaramidemolecuul anders benoemen.

- 3 Neem de structuurformule over. Geef hierin de kenmerkende onderdelen/karakteristieke groepen aan en benoem ze.
- 4 Leg uit dat, behalve de waterstof atomen, de atomen van het squaramidemolecuul in één vlak liggen.

In een squaramidemolecuul kun je bij elke NH_2 groep één waterstofatoom vervangen door een keten R. Er zijn dan drie ruimtelijke structuren mogelijk.

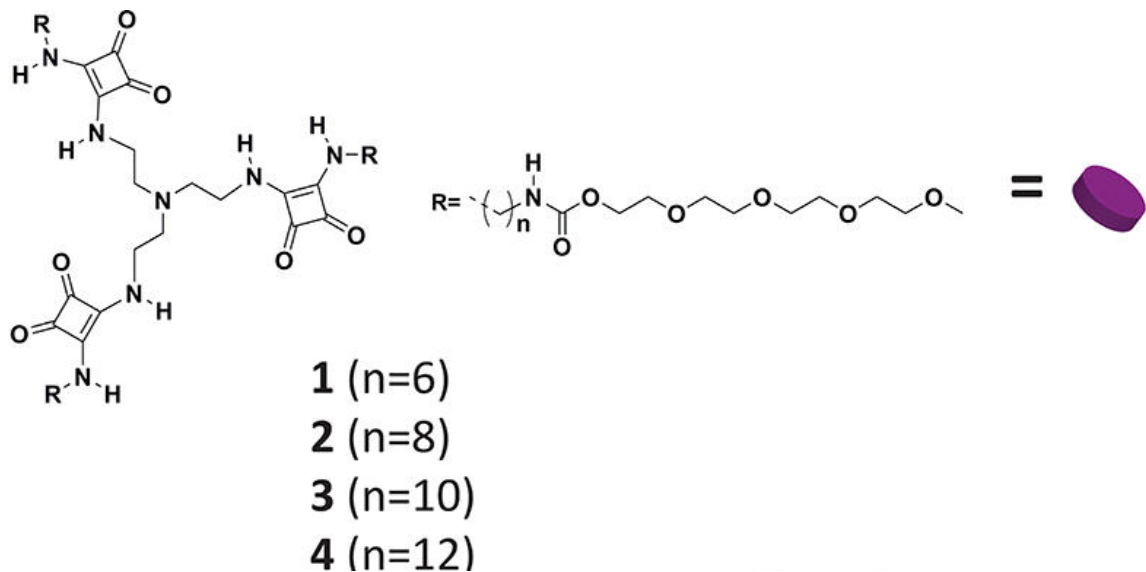
Figuur 2

- 5 Leg uit waardoor de structuurformule *syn/syn* minder makkelijk zal optreden als R een grotere groep is.
- 6 Leg uit waardoor de structuurformule *anti/syn* minder geschikt is voor zelfassemblage als de R-groep in de buurt van het N-atoom aan de ring een -OH-groep, een C=O of een NH-groep bevat.

Squaramideschijf

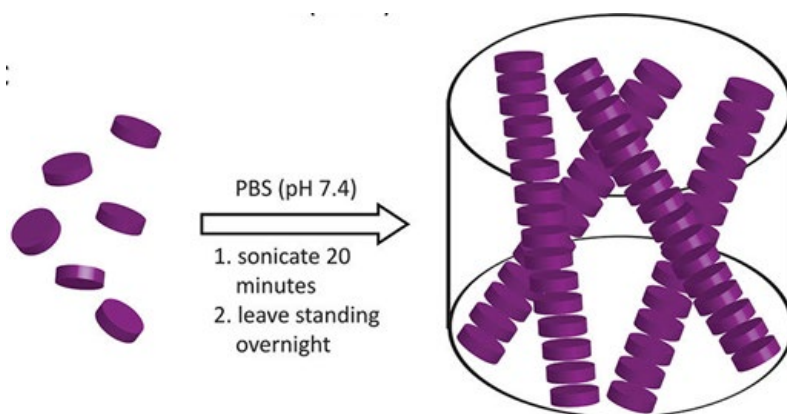
Het squaramidemolecuul kan een onderdeel zijn van een veel grotere groep: de squaramideschijf.

In het artikel staat omschreven hoe de squaramideschijf is opgebouwd. In figuur 3 staan de structuurformules van de verschillende onderdelen ervan weergegeven.

Figuur 3 Onderdelen squaramideschijf. Bron: Tong, 2018

De schijven met de “squaramide”moleculen stapelen zich vervolgens (figuur 4)

Figuur 4 Zelfassemblage Bron: Tong, 2018

Door sonificatie/geluidstrillingen vormen zich de ketens.

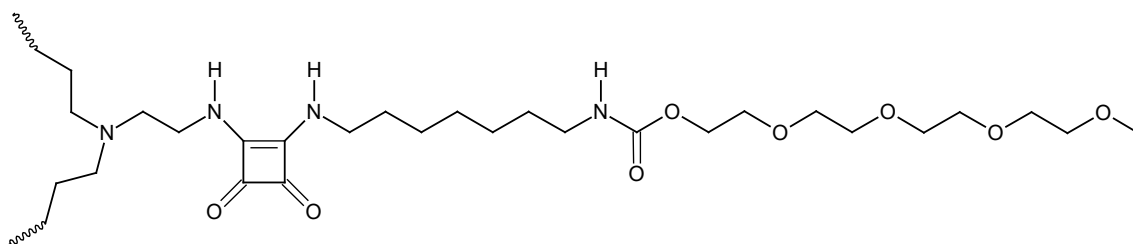
7 Waardoor zullen die trillingen zorgen dat de ketens gevormd kunnen worden?

Zelf-assemblage

Door zelf-assemblage stapelen de schijven op elkaar en vormen zo ‘ketens’. De zelf-assemblage is gebaseerd op bindingen die optreden tussen de schijven.

- 8 Leg uit welke binding(en) tussen de staarten R (zie figuur 3) van naast elkaar liggende schijven optreedt/optreden.
- 9 Leg uit welke binding(en) tussen het centrale deel (met de squaramidemoleculen, zie figuur 3) van naast elkaar liggende schijven optreedt.

In figuur 5 staat de structuurformule van één staart in de schijf afgebeeld

Figuur 5 Structuurformule staart

- 10 Geef in de bijlage van vraag 10 de bindingen aan die optreden tussen staarten in naast elkaar gelegen schijven. Je zult hiervoor de staart uit de naastliggende schijf zelf moeten tekenen.

Gel

“De gel heeft een zelf herstellend vermogen”.

- 11 Leg uit waardoor de gel een zelf herstellend vermogen heeft.

In het artikel vertelt Kieltyka dat er zelfs een driedimensionaal netwerk ontstaat dat in staat is water op te nemen doordat een deel van het molecuul waterminnend is, en het op die manier een gel vormt. De staarten (R, zie figuur 3) zijn het waterminnende deel.

- 12 Geef in een tekening weer hoe watermoleculen kunnen binden aan de staart. Gebruik hiervoor de bijlage van vraag 12. Teken minimaal drie watermoleculen.

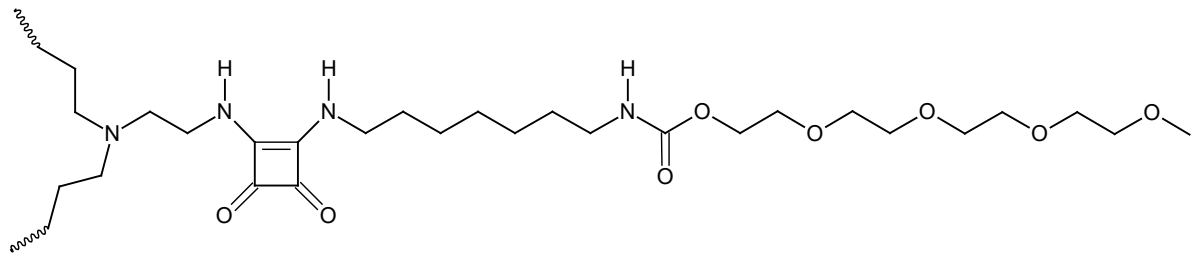
De onderzoekers weten al dat de lengte van de koolstofstaarten in de R groep van de squaramiden heel nauw luistert. Zijn die te lang (bijvoorbeeld $n = 12$), dan lossen de moleculen niet meer op; zijn ze te kort (bijvoorbeeld $n = 6$), dan is het geheel te waterig en ontstaat er evenmin een gel.

- 13 Leg uit dat een te lange koolstofstaart in de R groep zorgt dat het molecuul niet meer oplost in water.
14 Leg uit waardoor het geheel te waterig wordt als de koolstofstaart in de R groep te kort wordt.

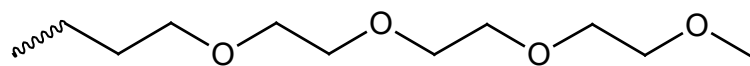
Toekomst

- 15 Wat is de volgende uitdaging voor Kieltyka en haar onderzoeksgroep?

Bijlage vraag 10

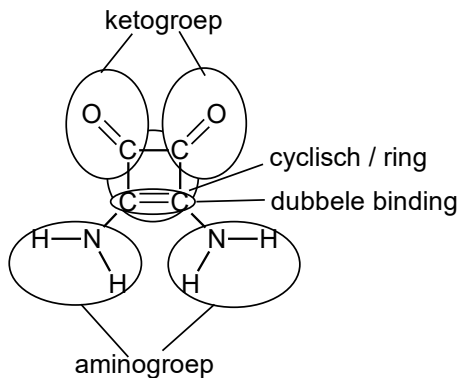

Bijlage vraag 12

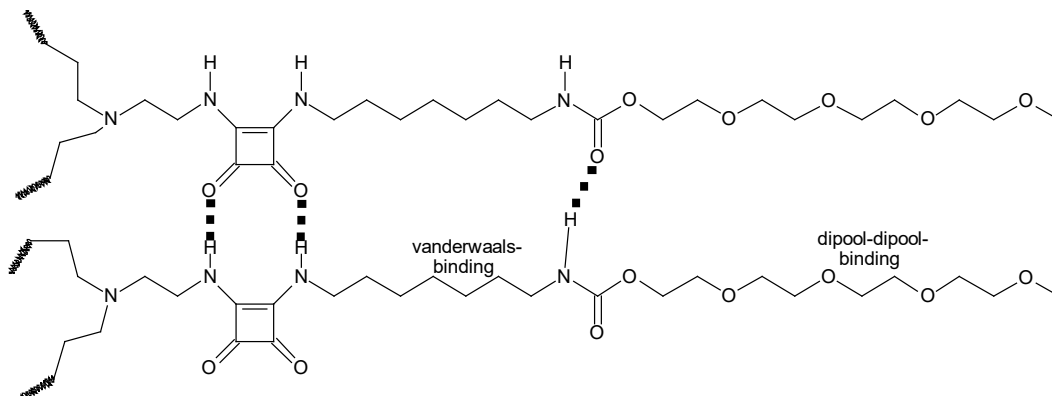

Mijn droom is een goede gel voor elke cel

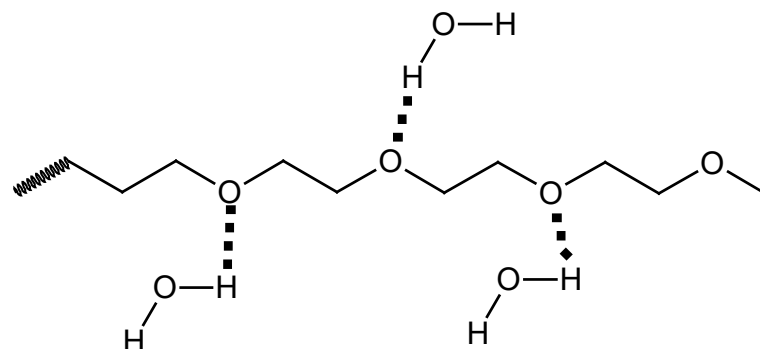
- 1 Stamcellen.
- 2 Dat de stamcellen er zich thuis voelen en dat er differentiatie kan plaats vinden.
- 3

- 4 Rond de C=O bindingen liggen de atomen in één vlak. Ook rond de dubbele binding liggen de atomen in één vlak. Rond het stikstofatoom (en het vrije elektronenpaar) liggen de atomen in een tetraëder.
- 5 Sterische/ruimtelijke hindering. De groepen zullen elkaar in de weg zitten.
- 6 Er kan dan tussen de twee "beentjes" waterstofbrugvorming optreden waardoor er minder bindingsmogelijkheden zijn voor naastliggende moleculen.
- 7 Door de trillingen kunnen de moleculen op de juiste manier naast elkaar komen liggen.
- 8 Tussen de apolaire koolwaterstof stukken: vanderwaalsbinding. Tussen de polaire polyether stukken dipool-dipoolbinding.
- 9 Waterstofbruggen tussen de C=O groepen en de NH-groepen.
- 10

- 11 De bindingen tussen de ketens in de gel zijn niet-covalent, die kunnen dus makkelijker los gaan en weer opnieuw gevormd worden.
- 12

- 13 Het hydrofobe deel van de staart is dan groot en overheerst het hydrofiele deel van de staart.

- 14 Relatief zijn er dan in de start erg veel plaatsen waar watermoleculen kunnen aanhechten.
- 15 De gel zo optimaliseren dat de cellen erin ook kunnen uitgroeien tot volwassen cellen.

Artikel: <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/01/04/mijn-droom-is-een-goede-gel-voor-elke-cel-a3127956>

Zie ook: <https://www.nemokennislink.nl/publicaties/stukjes-weefsel-kweken-is-nog-heel-lastig/>

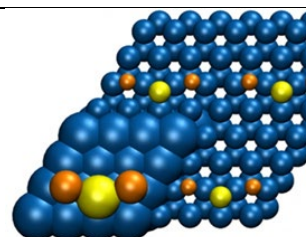
Bron: C. Tong e.a. (2018), Squaramide-Based Supramolecular Materials for Three-Dimensional Cell Culture of Human Induced Pluripotent Stem Cells and Their Derivatives, *Biomacromolecules*, 19(4), 1091-1099

GEGARNEERD KOBALT VERMIJDT BROEIKASGAS

Klas	5 hv
Subdomein	Processen en reacties
Vaardigheid	Informatie
Specificaties	Organische reacties
Trefwoorden	Fischer-Tropschproces, katalysator, kobalt, nanodeeltje, monomeer, polymeer, carbide
Vaardigheidsvraag	Informatiebegripsvraag

c2w.nl, 16 januari 2019

Gegarneerd kobalt vermijdt broeikasgas

Garneer een kobaltkatalysator met natrium- en zwavelatomen, en hij zet aardgas om in bouwstenen voor kunststoffen zonder dat je koolstofdioxide krijgt als bijproduct. Dat maakt deze variant van het Fischer-Tropschproces een stuk aantrekkelijker, melden Krijn de Jong en zijn Utrechtse collega's in *Nature Communications*.

Bij dit inmiddels stekoude proces zet je koolwaterstoffen zoals olie, aardgas of biomassa eerst om in synthesegas, een mengsel van waterstof en koolstofmonoxide. Dat polymeriseer je tot andere koolwaterstoffen die beter geschikt zijn als vloeibare brandstof of chemische bouwsteen. IJzer en kobalt zijn hiervoor de vanouds meest gebruikte katalysatoren.

Het levert altijd een mengsel op van moleculen met een gemiddeld aantal koolstofatomen. Dat gemiddelde hangt af van de katalysator, de procescondities en de samenstelling van het synthesegas, die op zijn beurt wordt bepaald door de grondstoffen die de vergasser in gaan. Het exacte aantal C's per molecuul houdt zich aan de Anderson-Schulz-Flory-verdeling, in feite een vorm van kansberekening.

Wanneer je dus heel korte ketens wilt kweken als monomeren voor de kunststofindustrie, zoals etheen, propaan en butaan, zorgt die verdeling er voor dat je automatisch een hoeveelheid methaan krijgt als bijproduct. Dat is niet de bedoeling. Zeker niet nu methaan oftewel aardgas steeds vaker de stof is die je vergast; je hebt dan een hoop energie verbruikt om terug te komen op je uitgangspunt.

Door ijzer- of kobaltcarbides te gebruiken als katalysator, in plaats van de pure metalen, blijkt je de verdeling een eindje de gewenste kant op te kunnen buigen. Maar methaan heeft ook het probleem dat het synthesegas oplevert met relatief veel H_2 en weinig CO . En de carbides blijken dan tevens de zogeheten water-gas-shiftreactie te katalyseren die een deel van het schaarse CO laat reageren met water, tot CO_2 en nog meer H_2 . Dat is ook niet de bedoeling.

In Utrecht heeft promovendus Jingxiu Xie (inmiddels postdoc bij BASF) nu proefondervindelijk bewezen dat je beide effecten tegelijk kunt tegengaan door wél puur metallisch kobalt te gebruiken, in de vorm van nanodeeltjes op mangaanoxide als drager. Daarbij moet je het kobaltoppervlak garneren met zowel natrium als zwavel. Je krijgt dan nog maar heel weinig methaan, en de CO_2 -productie is verwaarloosbaar.

bron: Universiteit Utrecht

In het artikel wordt gesproken over het Fischer-Tropschproces waarin eerst bijvoorbeeld methaan met waterdamp omgezet wordt in synthegas: koolstofmono-oxide en waterstof.

1 Geef de reactievergelijking van deze omzetting.

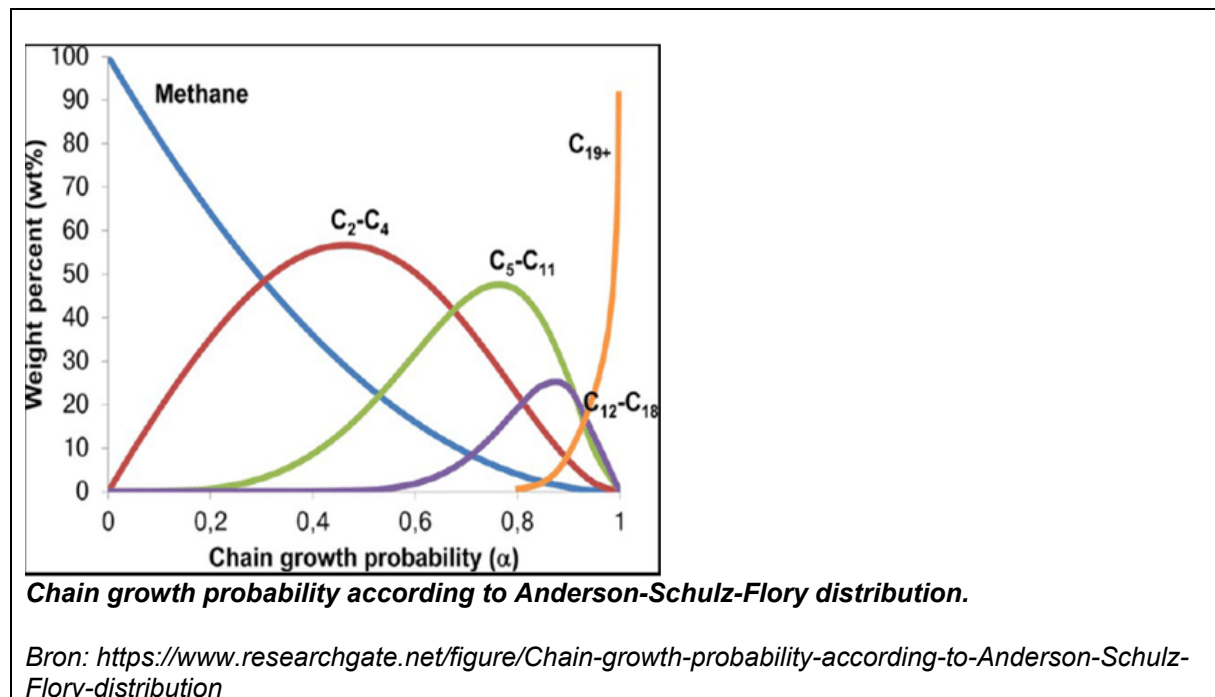
Het mengsel van CO en H₂ (synthegas) kan daarna omgezet worden in moleculen met een lange koolwaterstofketen. Stoffen met deze moleculen met lange koolwaterstofketens kunnen als dieselbrandstof worden gebruikt.

2 Geef de reactievergelijking waarbij synthegas omgezet wordt in bijvoorbeeld dodecaan, C₁₂H₂₆.

Bij dit proces wordt gebruik gemaakt van katalysatoren.

3 Waarom gebruikt men katalysatoren?

De samenstelling van het mengsel van koolwaterstoffen dat ontstaat, houdt zich aan de Anderson-Schulz-Flory-verdeling.

Het artikel zegt dat je bij productie van korte koolwaterstofketens ook een aanzienlijke hoeveelheid methaan gevormd krijgt.

4 Leid dit af uit bovenstaande figuur.

5 Leg uit waarom men dit niet gewenst vindt.

“Korte ketens” die genoemd worden zijn etheen, propen en buteen.

6 Leg uit dat dit grondstoffen kunnen zijn voor de kunststoffenindustrie.

7 Geef de mogelijke isomeren met systematische naam van onvertakt buteen.

8 Teken een stuk uit het midden van de polypropenketen bestaande uit drie monomeereenheden.

Als in plaats van de zuivere metalen ijzer en kobalt als katalysator ijzer- en kobaltcarbides gebruikt worden, gaat de verdeling al een eind de goede kant op, zegt het artikel.

9 Wat wordt hier bedoeld met '*de goede kant*'?

Carbides zijn verbindingen van het C^{4-} ion met positieve metaalionen.

10 Geef de mogelijke formules met juiste naam van de carbides met ijzer(II)- en ijzer(III)ionen.

Het gebruik van methaan heeft als nadeel dat het bij het Fischer-Tropschproces relatief veel waterstof en weinig koolstofmono-oxide laat ontstaan.

11 Leg dit uit aan de hand van vergelijking van methaan en hexaan als grondstof voor het Fischer-Tropschproces.

Verder blijken metaalcarbides volgens het artikel de water-gas-shiftreactie te katalyseren.

12 Geef de reactievergelijking van de water-gas-shiftreactie.

13 Waarom is het optreden van die reactie nadelig voor het totale proces?

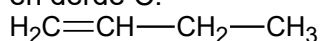
Onderzoeker Jingxiu Xie heeft een oplossing gevonden voor beide problemen. Hij gebruikte wel het metaal kobalt maar in de vorm van nanodeeltjes en op een drager van mangaanoxide. Hij "garneerde" het oppervlak met natrium en zwavel.

14 Wat versta je onder nanodeeltjes?

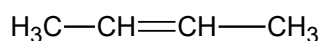
15 Wat was het resultaat van de aanpak van Jingxiu Xie?

Gegarneerd kobalt vermijdt broeikasgas

- 1 $\text{CH}_4 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{CO} + 3 \text{H}_2$.
- 2 $12 \text{CO} + 25 \text{H}_2 \rightarrow \text{C}_{12}\text{H}_{26} + 12 \text{H}_2\text{O}$.
- 3 Katalysatoren laten de reactie onder mildere omstandigheden, dus goedkoper, verlopen en zorgen voor de vorming van de gewenste producten.
- 4 Korte C-ketens: $\text{C}_2\text{-C}_4$. Je kunt dan aflezen dat er dan ook aanzienlijke hoeveelheden methaan gevormd worden.
- 5 Je hebt juist methaan als grondstof gebruikt, niet om van methaan weer methaan te maken.
- 6 Alkenen kunnen door openspringen van de dubbele binding aan elkaar gekoppeld worden waarbij polymeren ontstaan.
- 7 Onvertakt buteen; dubbele binding tussen de eerste en de tweede C of tussen tweede en derde C:

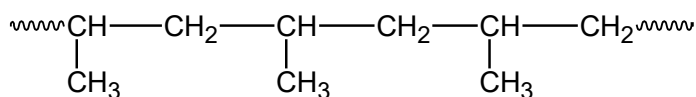
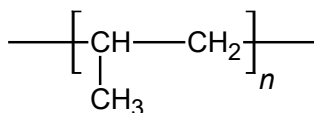

but-1-een

but-2-een

8

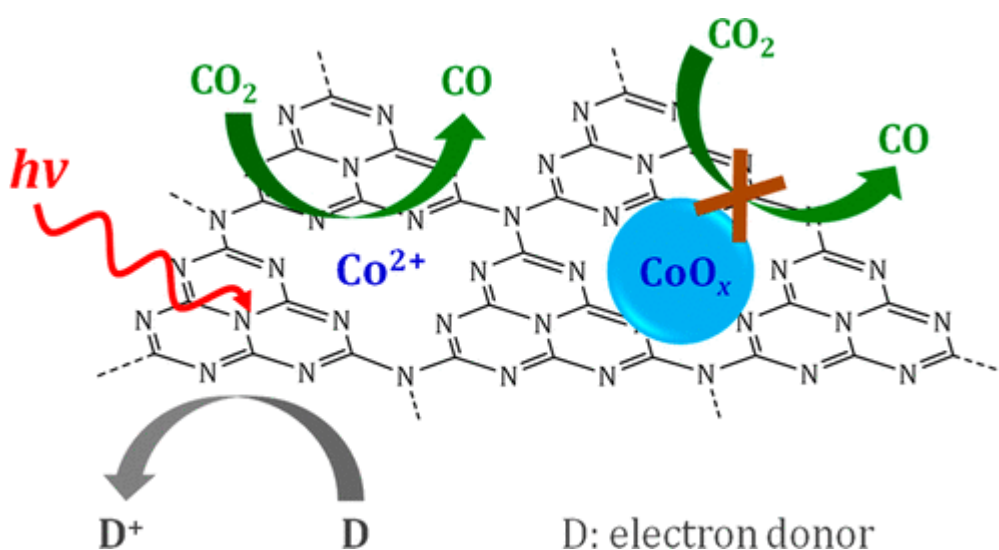
- 9 Dat er verhoudingsgewijs meer alkeen en dus minder methaan ontstaat.
- 10 Fe_2C , ijzer(II)carbide, en Fe_4C_3 , ijzer(III)carbide.
- 11 Methaan: $\text{CH}_4 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{CO} + 3 \text{H}_2$. Hexaan: $\text{C}_6\text{H}_{14} + 6 \text{H}_2\text{O} \rightarrow 6 \text{CO} + 13 \text{H}_2$.
Verhouding bij methaan is $\text{CO} : \text{H}_2 = 1 : 3 = 6 : 18$ en verhouding bij hexaan is $\text{CO} : \text{H}_2 = 6 : 13$.
- 12 $\text{CO} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{CO}_2 + \text{H}_2$.
- 13 Er ontstaat zo meer waterstof terwijl je juist minder waterstof wilt laten vormen en liefst geen CO_2 .
- 14 Nano: orde van grootte van 10^{-9} m.
- 15 Dat er nog maar heel weinig methaan werd gevormd en de productie van CO_2 verwaarloosbaar was.

KALE KOBALTKAT KNIPT KOOLSTOFDIOXIDE

Klas	5 v
Subdomein	Bindingen, structuren en eigenschappen; Processen en reacties
Vaardigheid	Informatie
Specificaties	VSEPR, Lewisstructuur; Redox
Trefwoorden	Verhoudingsformule, koolstofnitride, katalysator, halfreacties, kobaltion, CO ₂ , CO
Vaardigheidsvraag	Informatiebegripsvraag

ww.c2w.nl, 6 december 2018

Kale kobaltkat knipt koolstofdioxide

Met zonlicht en één los kobaltion als katalysator kun je CO₂ selectief omzetten in CO. Chemisch gezien kan het nauwelijks simpeler.

De truc is dat je je kobaltionen op een oppervlak van grafitisch koolstofnitride (C₃N₄) legt. De afbeelding laat zien hoe de ionen in de ‘gaten’ van die structuur komen te liggen en geheel door stikstof worden omringd.

Dat C₃N₄ is een halfgeleider die voldoende heeft aan fotonen uit zichtbaar licht om elektronen vrij te maken. Die kunnen dan via Co²⁺ worden gepompt in CO₂ uit de atmosfeer boven de katalysator, teneinde dat te reduceren. De inbedding van de kobaltionen voorkomt vermoedelijk dat ze daarbij massaal reageren tot kobaltoxide, wat ze permanent zou inactiveren.

Om de elektronenvoorraad aan te vullen is wel een passende donor nodig; bij de lab-opstelling is daar een tijdelijke voorziening voor bedacht.

bron: DoE/Brookhaven National Laboratory

Kan het eenvoudiger? Met zonlicht en één los kobaltion kun je CO₂ omzetten in CO. Het zonlicht maakt de benodigde elektronen vrij uit het oppervlak van de halfgeleider C₃N₄.

- 1 Leg aan de hand van de structuurformule van C_3N_4 uit dat er gemakkelijk elektronen vrijgemaakt kunnen worden.

De ruimtelijke structuur van C_3N_4 is vrijwel vlak.

- 2 Leg uit waarom de ruimtelijke structuur van C_3N_4 vrijwel vlak is.
- 3 Leg uit dat de formule C_3N_4 een verhoudingsformule weergeeft.
- 4 Leg uit dat de getekende structuur de verhoudingsformule C_3N_4 oplevert.

Een “vrijwel vlakke structuur” betekent dat de structuur niet overal vlak is.

- 5 Welk deel van de structuurformule van C_3N_4 is niet vlak? Licht je antwoord toe.

De vrijwel vlakke structuur zorgt er voor dat de CO_2 -moleculen het kobaltion goed kunnen naderen.

- 6 Licht toe waardoor de vrijwel vlakke structuur de nadering door CO_2 -moleculen goed laat verlopen.

Voor de omzetting van CO_2 zijn elektronen nodig. Deze elektronen worden via Co^{2+} doorgegeven aan CO_2 .

- 7 Geef de vergelijkingen van de halfreacties die het kobaltion daarbij doorloopt.
- 8 Geef de vergelijking van de halfreactie van de omzetting van CO_2 in CO .
- 9 Leg uit dat Co^{2+} als katalysator gezien kan worden.

Er moet wel een elektronendonor aanwezig zijn.

- 10 Geef de vergelijking van de halfreactie van de donor D weer.

De inbedding van het Co^{2+} -ion in holtes van $(C_3N_4)_n$ voorkomt waarschijnlijk de vorming van kobaltoxide, dat in de tekening als CoO_x weergegeven wordt.

- 11 Leg aan de hand van Binas tabel 40A uit dat kobaltoxide niet de volledig juiste naam is.
- 12 Geef de mogelijke formules van kobaltoxide weer.
- 13 Leg uit waardoor de inbedding van Co^{2+} voorkomt dat er kobaltoxide ontstaat.

Het geheel kun je beschouwen als een elektrochemische cel.

- 14 Licht dit toe.

Een bijzondere titel kan uitnodigen tot lezen. De titel van het artikel is een mooi voorbeeld van een alliteratie.

- 15 Licht dit toe.

Kale kobaltkat knipt koolstofdioxide

- 1 De structuur bevat zesringen met drie dubbele bindingen. Uit deze dubbele bindingen kunnen vrij eenvoudig elektronen vrij gemaakt worden.
- 2 Bij alle koolstofatomen en bij vrijwel alle stikstofatomen heb je een drie-omringing, dus een vlakke structuur.
- 3 Er zijn in de getekende structuur van koolstofnitride veel meer C-atomen en N-atomen dan dat C_3N_4 aangeeft.
- 4 Elke zesring heeft 3 N-atomen en 3 C-atomen. Verder zit er gemiddeld aan elke zesring ook nog 1 N-atoom extra. Dat levert de verhoudingsformule C_3N_4 op.
- 5 De omringing bij de N-atomen met drie enkele bindingen is niet vlak; 3 bindende en 1 niet-bindend elektronenpaar levert een 4-omringing, dus tetraëder op.
- 6 Het CO_2 -molecuul wordt bij nadering van het kobaltion niet gehinderd door uitstekende groepen.
- 7 Als eerste neemt het kobaltion elektronen op: $Co^{2+} + 2 e^- \rightarrow Co$. Daarna staat het kobaltatoom die twee elektronen weer af: $Co \rightarrow Co^{2+} + 2 e^-$.
- 8 $CO_2 + 2 e^- \rightarrow CO + O^{2-}$.
- 9 Het kobaltion wordt wel gebruikt maar niet verbruikt terwijl het de reactie voldoende snel laat verlopen.
- 10 $D \rightarrow D^+ + e^-$.
- 11 Het kobaltion kan twee ladingen hebben, nl $2+$ of $3+$. Er moet dus een Romeins cijfer worden gebruikt: kobalt(II)ion.
- 12 Kobalt(II)oxide: CoO . Kobalt(III)oxide: Co_2O_3 .
- 13 De ruimte in $(C_3N_4)_n$ is wel groot genoeg om kobaltionen in te bedden maar niet groot genoeg om kobaltoxidedeeltjes in te bedden.
- 14 Bij een elektrochemische cel heb je een oxidator en een reductor die op afstand met elkaar reageren. Dat is hier ook het geval.
- 15 Alliteratie betekent dat de eerste klinkers of medeklinkers van twee of meer beklemdoende woorden hetzelfde zijn: Kale Kobaltkat Knipt Koolstofdioxide.

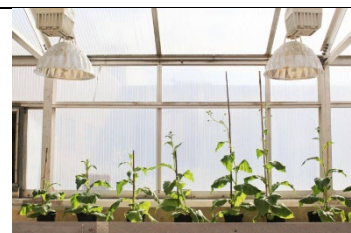
HOE JE EEN EFFICIËNTERE PLANT BOUWT

Klas	5,6 v
Subdomein	Processen en reacties
Vaardigheid	Informatie
Specificaties	Organische reacties
Trefwoorden	Fotosynthese, Rubisco, C3-plant, enzym, fotorespiratie, 3-fosfoglyceraat, 2-fosfoglycolaat, DNA, genetische modificatie
Vaardigheidsvraag	Informatiebegripsvraag

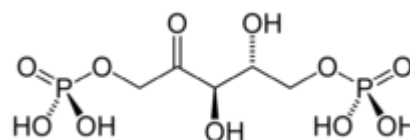
c2w.nl, 7 januari 2019

Hoe je een efficiëntere plant bouwt

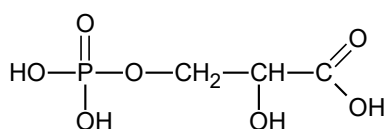
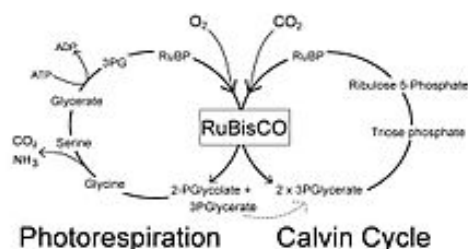
Met een aantal extra genen kun je een weeffoutje in de natuurlijke fotosynthese omzeilen zodat planten tientallen procenten meer biomassa gaan aanmaken. Het verhaal draait om het enzym ribulose-1,5-bisfosfaat carboxylase/oxygenase, afgekort Rubisco, dat bij zogeheten C3-planten CO₂ laat reageren met ribulose 1,5-bisfosfaat als eerste stap van de omzetting in suikers.

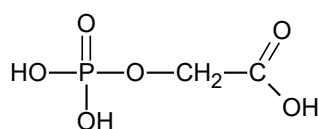
Een van de weeffoutjes in Rubisco is dat het niet erg selectief is. In plaats van CO₂ kan het ook O₂ invangen en dat met ribulose 1,5-bisfosfaat laten reageren. Omdat de O₂-concentratie in de atmosfeer vele malen hoger is, gaat het in de praktijk een op de vier of vijf keer mis.

In plaats van twee 3-fosfoglyceraatmoleculen (PGA) levert deze 'fotorespiratie' één PGA en één 2-fosfoglycolaat op. Dat laatste molecuul remt enkele andere processen binnen de fotosynthese. De plant kan het wel weer afbreken, maar daar gaat een substantieel deel aan op van de energie die de fotosynthese oplevert.

3-fosfoglyceraat

2-fosfoglycolaat

Voor natuurlijke groeiprocessen werkt Rubisco perfect en pogingen om het te verbeteren via genetische modificatie hebben tot nu toe heel weinig succes gehad. Paul South, Donald Ort en collega's van de University of Illinois besloten daarom om Rubisco ongemoeid te laten en in plaats daarvan een verbeterd metabolisme voor de recycling van 2-fosfoglycolaat in te bouwen in de chloroplasten. Als modelorganisme diende de tabaksplant, simpelweg omdat daar relatief gemakkelijk mee valt te werken.

Ze probeerden drie combinaties van genen uit, onder meer afkomstig uit *E.coli*, de zandraket en de pompoen, en met de beste daarvan knutselden ze verder. Uiteindelijk leverde het tabaksplanten op die 40 % meer biomassa aanmaken dan normaal.

bron: *Science, University of Illinois*

Het artikel gaat over de opbrengst aan biomassa/suikers bij het natuurlijke fotosyntheseproces.

1 Geef de reactievergelijking van het fotosyntheseproces.

Er wordt gesproken over 'een weeffoutje in de natuurlijke fotosynthese'.

2 Welk weeffoutje wordt bedoeld?

Het enzym met de afkorting Rubisco heeft als volledige naam ribulose-1,5-bisfosfaat carboxylase/oxygenase.

3 Bij welke twee reacties is het enzym werkzaam?

4 Leg uit waarom de kans groot is dat de reactie met zuurstof optreedt.

5 Wat is het nadeel als het enzym zuurstof laat reageren?

Verschillende fotosynthesevormen

Planten die in de Calvinicyclus direct CO₂ onttrekken aan de lucht worden C3 planten genoemd. Zij worden C3 planten genoemd omdat het eerste organische molecuul drie koolstofatomen (3-fosfoglyceraat ook wel 3-PGA genoemd) bevat. Ongeveer 95% van de planten biomassa is afkomstig van C3 planten.

Een probleem voor C3 planten is dat zij hun huidmondjes sluiten tijdens droog en warm weer om zo waterverlies te reduceren. Deze omstandigheden zorgen ervoor dat zuurstof, geproduceerd tijdens de lichtreacties van de fotosynthese, ophoopt in de planten en zo fotorespiratie veroorzaakt.

Bron: <https://cma-science.nl>

Er wordt gesproken over C3-planten.

6 Verklaar de naam C3-plant.

Er wordt ook gesproken over fotorespiratie.

7 Verklaar de naam fotorespiratie.

De aanpak die men doorgevoerd heeft om de fotosynthese efficiënter uit te voeren was niet genetische modificatie maar een verbetering van de recycling van het ongewenste 2-fosfoglycolaat.

8 Wat versta je onder genetische modificatie?

9 Welk molecuul zal waarschijnlijk ontstaan bij de recycling? Licht je antwoord toe.

De structuurformules van 3-fosfoglyceraat en 2-fosfoglycolaat zijn niet helemaal juist weergegeven. De uitgang -aat duidt op de aanwezigheid van het zuurrestion.

10 Geef de structuurformules van beide zuurrestionen weer.

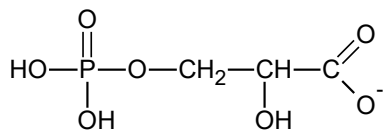
11 Leg uit wanneer de genoemde zuren als negatief ion voorkomen.

In 3-fosfoglyceraat en 2-fosfoglycolaat is de negatieve lading hoger dan de verwachte 1-.

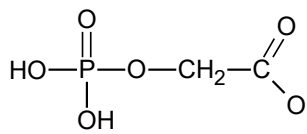
12 Licht dit toe.

Hoe je een efficiëntere plant bouwt

- 1 $6 \text{ CO}_2 + 6 \text{ H}_2\text{O} \rightarrow \text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + 6 \text{ O}_2$
- 2 Het proces is niet erg selectief: in plaats van koolstofdioxide kan het ook zuurstof invangen en laten reageren.
- 3 De omzetting van ribulose 1,5-bisfosfaat in twee PGA-moleculen (carboxylase) en de omzetting van ribulose 1,5-bisfosfaat in één PGA-molecuul en één 2-fosfoglycolaatmolecuul (oxylase).
- 4 De concentratie van zuurstof in de atmosfeer is veel hoger dan de concentratie van koolstofdioxide.
- 5 Er ontstaat dan 2-fosfoglycolaat dat enkele processen remt in de fotosynthese.
- 6 Het eerste organische molecuul dat gevormd wordt, bevat drie koolstofatomen.
- 7 Fotorespiratie omdat een deel van de energie die vrijkomt bij de fotosynthese gebruikt wordt om 2-fosfoglycolaat af te breken.
- 8 Het aanpassen van het DNA van een stof.
- 9 Recycling betekent dat het waarschijnlijk omgezet wordt in PGA.
- 10

3-fosfoglyceraat

2-fosfoglycolaat

- 11 Als negatief ion in basisch milieu.
- 12 De fosfaatgroep kun je beschouwen als een fosforzuur met zijketen. Ook fosforzuur zal dus als negatief ion voorkomen in basisch milieu.